

ماهنامه علمی، تحلیلی و خبری

سال چهارم - شماره پنجاه و شش

شهر یور ماه ۱۴۰۰

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

جهان

Jahane Madan

وزیر صمت در نشست هم اندیشی روسای اتاق های بازرگانی و صادر کنندگان:

کاهش صادرات نفتی فرصتی
برای تحرک اقتصادی است

توسعه معدنکاری اولویت دولت سیزدهم

نگین آتیه

تسهیلات تا سقف

ریال ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰

با نرخ سود تسهیلات

۱۰٪ تا ۱۸٪

حداکثر اقساط

۶۰ ماهه

برای کسب اطلاعات بیشتر به شعب بانک سپه در سراسر کشور مراجعه شود

www.banksepah.ir

[@banksepahortus](#)

۱۵۵۷۲

شرکت ساهمی ذوب آهن اصفهان

سال ۱۴۰۰

تولید پشتیبانی، مانع زدایی

گرمی باد
هفته دولت
شهادت رجبی و بهمن
یا خاور طره

تولید ریل در ذوب آهن اصفهان، انقلابی در
صنعت حمل و نقل ریلی کشور

راستاد احمد لرحمن لرام جهان معادن

Jahane Madan

ماهنامه علمی، تحلیلی و خبری
شماره پنجاه و شش / شهریور ماه ۱۴۰۰

رئیس شورای سیاست گذاری و علمی:

مسلم دریه

صاحب امتیاز و مدیر مسئول:

نعمت اله شهبازی

مشاور مدیر مسئول:

نوید رضا احمدی

شورای مشورتی:

دکتر بهمن آرمان، عزیزاله عساری، شهناز نوایی، سعید صمدی
هوشنگ اسدی، مهدی رحمانپور، شهرام هاشمی

زیر نظر شورای سردبیری

تحریریه:

معصومه صالحی، آیدا شهبازی، پریسا پور طاهریان، سحر خوشنویس، علیرضا کرمی

گرافیک:

جواد پلائی

عکاس:

مهدی ابراهیمی

امور اداری:

امیر محمدی کرارودی

نشانی:

تهران، میدان هفت تیر خیابان قائم مقام، کوچه سام - پلاک ۵

تلفن: ۸۸۸۲۹۲۲۲ - ۸۶۰۷۳۶۶۲

پست الکترونیک: jahanemadanmonthly@gmail.com

وب سایت: www.jahanemadan.com

چاپ: خاتم نو

ناظر چاپ: حسین دشتی

اخبار معدن و صنایع معدنی را در سایت «جهان معدن» بخوانید

فعالان بخش معدن و صنایع معدنی می توانند اخبار مهم مرتبط با واحد متبوع خود را برای درج در سایت خبری جهان معدن ارسال کنند. علاقمندان می توانند اخبار و گزارش های خود را به آدرس تلگرامی @jahanemadanmonthly ارسال و در صورت لزوم برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۰۲۱۸۶۰۷۳۶۶۲ تماس بگیرند. آدرس سایت خبری جهان معدن WWW.JAHANEMADAN.COM است.

وزیر صمت در نشست هم اندیشی روسای
اتاق های بازرگانی و صادر کنندگان:

کاهش صادرات نفتی
فرصتی برای تحرک
اقتصادی است

۶

مدیر عامل «فملی» عملکردش ماهه شرکت مس را تشریح کرد:

افزایش ۷ میلیارد دلار به ارزش
از رشد در تولید و فروش ثابت رکورد
حفر عمیق ترین گمانه اکتشافی

جعفری در مجمع عمومی سالانه ایمیدرو اعلام کرد:

۱۰

۴۸

سعید صمدی

مهرداد اکبریان

حسام الدین فرهادی

احتمال افزایش بهره مالکانه در بودجه ۱۴۰۱ در گفت و گو با کارشناسان بررسی شد:

نامعادله حقوق دولتی معادن

۲۶

رئیس اتاق ایران و چین در مورد تداوم
روند افزایشی نرخ تورم هشدار داد:

زنگ خطر بزرگ
اقتصاد و تجارت

۲۰

سجاد غرقعی عضو هیات نمایندگان اتاق
بازرگانی ایران تشریح کرد:

۳۶

پیامدهای قیمت گذاری
دستوری سنگ آهن

سیاست گذاری غلط در امور معادن
دسترسی تولید به منابع را محدود کرد:

زنگ خطر ۵ هزار معدن متروک

۴۰

معاون طرح و برنامه وزارت صمت مطرح کرد:

**تسهیل و رفع موانع
حوزه صادرات
در کوتاه مدت**

۸

معاون امور صنایع وزارت صمت خبر داد:

**کاهش ۵۰ درصدی نسبت
واردات به صادرات لوازم خانگی
در سال آینده**

۸

معاون امور معادن و صنایع معدنی وزارت صمت عنوان کرد:

**مارکتینگ ضعیف مشکل اصلی
تجارت سنگ در ایران**

۱۹

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی اعلام کرد:

۳۰ درمان ۹ چالش بازار فولاد

در گفت‌وگو با بهمن عیار رضایی،
سیاستگذاری در صنعت فولاد تحلیل شد:

**سیاه و سفید
صنعت فولاد**

۳۲

در گفت‌وگو با خلیج‌طهرانی مدیر عامل منطقه ویژه اقتصادی
صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس مطرح شد:

**ثبت بالاترین آمار جذب
سرمایه‌گذاری در سال جاری**

۱۶

رئیس اسبق سازمان توسعه تجارت در گفت‌وگو
با «جهان معدن» تشریح کرد:

۱۲ جهش صادرات پشت ۶ مانع

۱۲

علی سعدوندی کارشناس
و صاحب‌نظر اقتصادی مطرح کرد
کنترل و مهار تورم از دو مسیر

۱۵

چالش‌های ایران در زمینه
توسعه صنعتی تشریح شد:
راز کره‌ای تولید رقابتی

۲۳

نعمت‌اله شهبازی
مدیرمسئول

توسعه معدنکاری اولویت دولت سیزدهم

مدت زیادی از شروع به کار دولت سیزدهم نگذشته است، اما به نسبت دوره‌های قبل اقدامات دولت به ویژه برنامه‌های کوتاه‌مدت و میان‌مدت برای تغییر وضعیت اقتصادی کشور از سوی عموم مردم، سازمان‌ها و تشکلهای صنفی مرتبط با بخش‌های مختلف اقتصادی با حساسیت بیشتری پیگیری و نقد و ارزیابی می‌شود؛ چراکه متأسفانه شرایط سختی در تامین اقلام موردنیاز در سبد مصرفی گروه‌ها و دهک‌های مختلف درآمدی مردم به دلیل شرایط مختلف به وجود آمده است.

البته مشکلات در سمت عرضه هم بر فضای کسب‌وکار در فرآیندهای مختلف زنجیره تامین و عرضه محصولات اثرات بدی داشته است؛ به گونه‌ای که مشکلات اقتصاد کشور به ویژه تشدید فشارهای تحریم، مسائل و گرفتاری‌هایی را در روند رشد و توسعه اقتصادی کشور به وجود آورده بود که پاندمی کرونا؛ آنها را از ابعاد مختلف بیشتر کرد. در این میان اوج این مشکلات با سال پایانی دولت دوازدهم مصادف شد. به طور معمول دولت‌ها در سال پایانی فعالیت عمدتاً کج‌دار و مریز کارها را دنبال می‌کنند. در هر حال این شرایط وخیم حاصل جمع شدن چند عامل اساسی با هم؛ شاخص‌های اقتصادی کشور را در وضعیت نامناسبی قرار داد.

البته تنها رشد شاخص‌های مرتبط با تولید ناخالص داخلی، درآمد و اشتغال کشور در شرایط بدی نبود؛ بلکه وضعیت توزیع درآمد نیز به ضرر عموم مردم و تنها به نفع درصد کمی از افراد جامعه شد. این وضعیت موجب شد که بخش عمده رقابت بین کاندیداهای ریاست‌جمهوری حول وحوش مباحث اقتصادی و برنامه‌های آنها برای بهبود مسائل و مشکلات باشد.

این امر در انتخاب عمده وزرای اقتصادی دولت جدید هم از اهمیت بیشتری نسبت به سایر موضوعات دوره‌های پیش برخوردار شد. بدین ترتیب برنامه‌های وزرای اقتصادی دولت

سیزدهم برای کوتاه‌مدت و میان‌مدت بیش از پیش مورد توجه مردم قرار گرفته است. آنچه مسلم است عمده مدیران عالی‌رتبه دولت شناخت نسبی از مسائل و مشکلات اقتصادی کشور دارند، اما در خصوص علل مشکلات و راهکارهای مناسب برای بهبود وضعیت شاخص‌های اقتصادی، تفاوت نظرات زیادی حتی بین کارشناسان وجود دارد.

در این میان بخشی از مشکلات با پاندمی کرونا و به ویژه با توجه به الزامات رعایت فاصله‌اجتماعی و محدودیت‌های ناشی از آن به وجود آمده که در کنار آن فشارهای تشدید تحریم‌های ظالمانه نیز عامل مهمی در این مشکلات بوده است. اما بخشی از مشکلات اقتصادی ناشی از اتخاذ سیاست‌ها و اقدامات نادرست در فضای کسب‌وکار کشور در دولت قبل است. متأسفانه وزارت صنعت، معدن و تجارت در دولت دوازدهم همواره درگیر مسائل و مشکلاتی در موضوع ادغام وزارتخانه‌های صنعت و بازرگانی شد و از کارهای اساسی خود بازماند. باید توجه داشت که نقش و اهمیت وزارتخانه‌های تولیدی به خصوص وزارت صنعت، معدن و تجارت در بهبود زنجیره تامین و عرضه محصولات بسیار مهم و اساسی است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که مهمترین صنایع ارزش‌آفرین غیر نفتی (صنایع مادر) از جمله صنعت فولاد، مس، آلومینیوم و ... بدون تولید و فعالیت بخش معدن از فعالیت باز می‌ایستند. بنابراین اهمیت این بخش از اقتصاد که سر رشته تولید و صنایع حیاتی کشور است را نمی‌توان با درصد سه‌م آن از تولید ناخالص داخلی محاسبه کرد.

در همین راستا در واقع معدن به عنوان یکی از فعالیت‌های اقتصادی و تامین‌کننده مواد اولیه برای بسیاری از صنایع از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است و هر اندازه رشد کند؛ می‌تواند به فعالیت سایر واحدهای تولیدی نیز کمک کند. طبعاً هر مشکلی که در تامین مواد معدنی

مورد نیاز صنعتگران وجود داشته باشد؛ باعث ایجاد اختلال در کار سایر صنایع نیز خواهد شد. از همین رو رفع موانع پیش‌روی معدنکاران از اهمیت بالایی برخوردار است.

یکی از موانع توسعه یافتگی در معادن ایران با وجود قرار داشتن در فهرست کشورهای معدنی برتر دنیا؛ نبود سرمایه‌گذاری و ماشین‌آلات است. با نگاهی به برخی کشورهای توسعه‌یافته مانند کانادا و استرالیا مشاهده می‌کنیم که این کشورها با سرمایه‌گذاری هدفمند روی بخش معدن توانسته‌اند اقتصاد متزلزل خود را در طول چند دهه به اقتصادی پایدار تبدیل کنند.

اما یکی از مهمترین برنامه‌های وزارت صمت، برنامه آمایش در ۵۰ شهر مهم کشور است. آمایش ۵۰ شهر کشور مرتبط با شاخص‌های مهم صنعت و معدن از اهمیت بالایی برخوردار است. قابل ذکر است در بیش از ۸۰ سال نظام برنامه‌ریزی در ایران عمده برنامه‌ریزی به صورت بخشی پایه‌ریزی شده است. البته نگرش بخشی به توسعه متأثر از دیدگاه‌های مطرح در جهان در آن دوره بوده است.

انتظار می‌رود سیاستگذاران، تصمیم‌گیران، برنامه‌ریزان، متفکران و تمامی دست‌اندرکاران توسعه صنعت و معدن در مناطق مختلف کشور در تعامل سازنده با یکدیگر بتوانند در چارچوب توسعه ملی و برنامه آمایش سرزمین، برنامه آمایش صنعت و معدن را متناسب با شرایط و ظرفیت‌های توسعه این بخش‌ها تدوین و اجرا کنند. سخن پایانی اینکه با شروع فعالیت دولت جدید می‌توان معدنکاری را به عنوان یکی از راه‌های اصلی رشد و توسعه اقتصادی پایدار و ایجاد رونق تولید مدنظر قرار داد تا از این طریق علاوه بر حرکت به سمت رهایی از اقتصاد تک محصولی و کاهش وابستگی به نفت؛ زمینه فعال‌تر شدن صنایع وابسته به بخش معدن و ارزش‌آوری از این محل نیز فراهم شود.

کاهش صادرات نفتی فرصتی برای تحرک اقتصادی است

وزیر صمت در نشست هم اندیشی روسای اتاق های بازرگانی و صادر کنندگان:

کاهش صادرات نفتی فرصتی برای تحرک اقتصادی است

گفت: چهار محور اولویت گذاری، تنظیم گری، تسهیلگری و نظارت چهار وظیفه مهم دولت است. امسال صادرات کشورمان حداقل به ۴۰ میلیارد دلار باید برسد
وی تصریح کرد: امسال صادرات کشورمان حداقل به ۴۰ میلیارد دلار باید برسد و در شش ماهه دوم امسال پنج میلیارد دلار بیش از مدت مشابه سال قبل باید صادرات داشته باشیم.

فقط هدف گذاری عددی اولویت صادراتی نیست

وزیر صمت در خصوص موضوع اولویت گذاری، بیان کرد: از نگاه مجموعه وزارت صمت فقط هدف گذاری عددی اولویت گذاری محسوب نمی شود و مابقی شاخص ها مانند تنوع کالایی نیز در کنار تنوع مقاصد صادراتی و صادرات به کشورهای اولویت دار باید مد نظر واقع شود.
فاطمی امین همچنین تصریح کرد: باید کالاهایی که

وی این موضوع را فرصت بسیار مناسب و مغتنمی برای تحرک در بخش های مختلف اقتصادی دانست و تصریح کرد: تنظیم تراز تجاری کشور بیش از آنکه بر عهده نفت و بانک مرکزی باشد بر عهده صادرات و قشر صادر کننده می باشد که این موضوع اهمیت صادرات غیرنفتی را افزایش می دهد.

با لوکوموتیو صادرات باید چرخ اقتصاد را به حرکت در بیاوریم

وزیر صنعت، معدن و تجارت یادآوری کرد: بسیاری از تولیدات کشورمان دیگر تقاضای داخلی ندارند و می بایست با لوکوموتیو صادرات چرخ اقتصاد را به حرکت در بیاوریم و تقاضای خارجی برای بخش هایی از تولیداتمان که بیش از نیاز بازار است شکل دهیم.

چهار محور اصلی وظایف دولت در قبال صادر کنندگان

فاطمی امین با اشاره به نقش دولت در این خصوص،

وزیر صنعت، معدن و تجارت در نشست هم اندیشی و آیین بازگشایی مجازی پلویون ایران در اکسپو ۲۰۲۰ دبی، کاهش صادرات نفتی را فرصت مناسبی برای تحرک بخش های مختلف اقتصادی عنوان کرد و گفت: با لوکوموتیو صادرات باید چرخ اقتصاد را به حرکت در بیاوریم.

سیدرضا فاطمی امین در نشست هم اندیشی روسای اتاق های بازرگانی و جمعی از صادر کنندگان و آیین بازگشایی مجازی پلویون جمهوری اسلامی ایران در نمایشگاه اکسپو ۲۰۲۰ دبی با بیان این مطلب، افزود: صادرات همواره مهم بوده است و در این دولت نیز بسیار مهم است چرا که صادرات نفتی کاهش یافته و نقش صادرات غیر نفتی اهمیت بیشتری پیدا کرده است.

کاهش صادرات نفتی فرصت مناسبی برای تحرک بخش های مختلف اقتصادی است

کشورهای دیگر کمتر می توانند صادر کنند را صادرات نماییم؛ یعنی وارد حوزه های فناوری و دانش بنیان و صادرات خدمات فنی و مهندسی شویم که توجه به این مهم همان اولویت گذاری می باشد.

افزایش تنوع مقاصد و کالاهای صادراتی به کشورهای هدف اولویت است

وی در خصوص اولویت گذاری به تنوع مقاصد و کالاهای صادراتی اشاره کرد و گفت: صادرات باید متنوع شود، مقاصد و کالاهای متنوع گردند که در این زمینه هماهنگی های خوبی انجام شده است.

قید و بندهای صادراتی سال ۹۷ بازنگری می شود

وزیر صمت در خصوص محور دوم وظایف که تنظیم گری است نیز بیان کرد: در بخش دوم قوانین و مقرراتی که منافع همه را تامین کنند باید منعقد گردند، در سال ۱۳۹۷ به خاطر شرایط زمانی قیدهای گذاشته شد که این قیدها و مقررات مربوط به همان دوران بوده است و باید سریعاً از آنها عبور کنیم.

ابلاغ مصوبه راهگشای صادرکنندگان توسط معاون اقتصادی رییس جمهور

فاطمی امین ادامه داد: مصوبه بسیار خوبی با هماهنگی معاونت اقتصادی رئیس جمهور ابلاغ می شود که بسیار راهگشاست، در این مصوبه بخش قابل توجهی از قید و بندهای مخصوص در حوزه تهاتر برداشته شده است، در زمینه بازگشت مالیات بر ارزش افزوده اتفاقات خوبی افتاده است و انشاءالله تعهدات ارزی را سال دیگر نباید داشته باشیم.

وی همچنین درخصوص موضوع رتبه بندی صادراتی نیز بیان کرد: اولویت های کالایی در قاعده گذاری باید مد نظر قرار بگیرد، ثبت سوابق را برمی داریم و صادرکننده نمونه بر این مینا نمونه است که چه نوع کالایی را به کدام کشور اولویتی صادر کرده است.

به حرکت کسب و کارها در راستای اولویت ها کمک می کنیم

وزیر صمت همچنین درخصوص محور سوم اولویت ها که تسهیلگری است، افزود: باید کمک کنیم تا کسب و کارها در راستای اولویت ها حرکت نمایند.

سال آینده ۶۰ راین بازگانی خواهیم داشت

فاطمی امین تصریح کرد: در سال آینده ۶۰ راین بازگانی و در سال ۱۴۰۲ نیز ۱۲۰ راین بازگانی خواهیم داشت، هر جا که کنسول و سفارت داریم باید راین نیز داشته باشیم.

نسبت ۲ برابری صادرات به واردات تا ۱۴۰۴

وزیر صمت در خصوص اهداف صادراتی در صنعت لوازم خانگی در سال های آتی اظهار داشت: باید برای سال آینده نسبت صادرات این بخش به واردات به ۵۰ درصد برسد به این معنا که معادل ۵۰ درصد واردات قطعات و اجزاء این صنعت، صادرات داشته باشیم و برای سال ۱۴۰۲ به یک تراز متعادل برسیم و میزان واردات و صادرات در این صنعت این صنعت به ۲ برابر واردات برسد. وزیر صمت در بخش دیگر این نشست، پیگیری و تلاش برای حل و رفع مشکلات صنعت را از وظایف وزارتخانه متبوع خود دانست و گفت: وزارت صمت موظف است در چارچوب وظایف و اختیارات قانونی خود پیگیر حل و رفع مشکلات تولید و تجارت باشد و تولیدکنندگان و صادرکنندگان نیز باید در این مسیر همکاری لازم داشته باشند وظایف خود را انجام دهند. وی با تاکید بر اینکه به بسیاری از خواسته ها و چالش های صنعت

لوازم خانگی در سند صنعت لوازم خانگی پرداخته شده است، در خصوص مبارزه با قاچاق کالا به تکمیل سامانه جامع تجارت اشاره کرد و گفت: چالش قاچاق کالا باید در نظام توزیع حل شود؛ از ابتدای مهر ماه موضوع رصد جریان دقیق کالا و تراکنش های مالی در دستور کار قرار گرفت و تا ۲ ماه آینده قابلیت های لازم اطلاعاتی برای لوازم خانگی را خواهیم داشت. موضوع تعرفه های واردات، تامین مالی و پرداخت تسهیلات، افزایش راین تجاری و همچنین مصوبه اخیر ستاد هماهنگی اقتصادی دولت از دیگر مواردی بودند که فاطمی امین در صحبت های خود به آن ها به اشاره کرد.

رئیس جمهور بر دیپلماسی اقتصادی تاکید دارد وی خاطر نشان کرد: هماهنگی بسیار خوبی در دولت وجود دارد، رئیس جمهور بر دیپلماسی اقتصادی تاکید دارد و در این راستا با وزارت امور خارجه نیز هماهنگی های خوبی داریم. وزیر صمت در پایان تاکید کرد: هرگونه برنامه مستقل از ذی نفعان آن بخش نباید باشد، نظرات بخش اعمال می شود و در همین راستا از بخش خصوصی می خواهم حداکثر تایمه آبان برنامه های صادراتی خود را ارائه دهند. گفتنی است، نشست هم اندیشی روسای اتاق های بازرگانی و جمعی از صادرکنندگان و آیین بازگشایی مجازی پلویون ج.ا.ایران در اکسپو ۲۰۲۰ دبی با حضور فاطمی امین، وزیر صمت برگزار شد.

وزیر صمت در خصوص اهداف صادراتی در صنعت لوازم خانگی در سال های آتی اظهار داشت: باید برای سال آینده نسبت صادرات این بخش به واردات به ۵۰ درصد برسد به این معنا که معادل ۵۰ درصد واردات قطعات و اجزاء این صنعت، صادرات داشته باشیم و برای سال ۱۴۰۲ به یک تراز متعادل برسیم و میزان واردات و صادرات در این صنعت برابر و برای افق ۱۴۰۴ میزان صادرات در این صنعت به ۲ برابر واردات برسد

معاون طرح و برنامه وزارت صمت مطرح کرد:

تسهیل و رفع موانع حوزه صادرات در کوتاه مدت

معاون طرح و برنامه وزارت صمت با تأکید بر توجه وزارت صمت به موضوع جهش صادرات بر لزوم برنامه ریزی جهت تسهیل و رفع موانع صادرات در کوتاه مدت تأکید کرد و از تصویب و ابلاغ سیاست های توسعه صادرات و مدیریت واردات خبر داد. سیدمهدی نیازی در نشست هم اندیشی اتاق های بازرگانی و جمعی از صادر کنندگان که همزمان با آیین بازگشایی مجازی پاپوین جمهوری اسلامی ایران در اکسیو ۲۰۲۰ دبی برگزار شد، از تصویب «سیاست های توسعه صادرات و مدیریت واردات» در ستاد اقتصادی دولت خبر داد و گفت: وزارت صمت با توجه به مأموریت های خود و اهمیت حوزه صادرات، با مشارکت بخش خصوصی اقدام به تدوین و اجرای برنامه های مختلف با هدف گذاری کمی و کیفی در کوتاه مدت با موضوع رفع موانع صادراتی نمود.

معاون طرح و برنامه وزارت صمت با بیان اینکه در این حوزه جلسات متعدد با بخش خصوصی و مذاکرات فشرده در سطح دولت انجام شد، افزود: مصوبه «سیاست های توسعه صادرات و مدیریت واردات» در ۲۶ ماده تنظیم شده است. نیازی در ادامه صحبت های خود تصویب این بسته را موجب کمک به فعالیت های توسعه صادرات دانست که بسیاری از موانع صادراتی مطرح شده توسط بخش خصوصی را مرتفع می کند.

بر اساس توضیحات معاون طرح و برنامه وزارت صمت، در این بسته به چند موضوع مهم در حوزه تسهیل رویه های صادراتی پرداخته شده است و در آن موضوعات تنوع بخشی و تسهیل بازگشت ارز حاصل از صادرات؛ بازگشت بدون قید و شرط مالیات بر ارزش افزوده برای صادر کنندگان، تسهیل واگذاری ارزهای صادراتی بدون محدودیت برای صادر کنندگان، تسهیل رویه های رفع تعهد ارزی برای سه کشور عراق، افغانستان و پاکستان، رفع محدودیت سقف و سابقه صادراتی (برای وارد کنندگان مواد اولیه)، توسعه فعالیت های بانک های محلی و صرافی های مجاز، ایجاد زیرساخت برای خروج فوری کالاهای صادراتی از گمرک، تسهیل و توسعه تجارت مرزی، توسعه پیمان های منطقه ای و تأمین مشوق صادراتی مورد توجه قرار گرفته است. همچنین در این مصوبه تسهیلات مناسبی برای واردات کالاهای اساسی و مواد اولیه پیش بینی شده که کمک شایانی برای واردات ملزومات بخش تولید می کند. گفتنی است نشست هم اندیشی اتاق های بازرگانی و جمعی از صادر کنندگان همزمان با آیین بازگشایی مجازی پاپوین جمهوری اسلامی ایران در اکسیو ۲۰۲۰ دبی، با حضور وزیر صنعت، معدن و تجارت، معاونین این وزارتخانه، جمعی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی و نمایندگان تشکلهای خصوصی برگزار خواهد شد.

معاون امور صنایع وزارت صمت خبر داد:

کاهش ۵۰ درصدی نسبت واردات به صادرات لوازم خانگی در سال آینده

معاون امور صنایع وزارت صمت از رشد ۱۲ درصدی تولید لوازم خانگی بزرگ نسبت به سال ۹۹ خبر داد. مهدی صادقی نیارکی در نشست هم اندیشی با تولید کنندگان لوازم خانگی و بررسی اهداف و برنامه های این صنعت که با حضور وزیر صنعت، معدن تجارت برگزار شد، با بیان این مطلب، افزود: همچنین تولید لوازم خانگی نسبت به سال ۱۳۹۶ که موضوع تحریم ها و خروج برندهای خارجی نیز مطرح نبوده رشد ۳۰ درصدی داشته است. وی با بیان اینکه در تولید لوازم خانگی بر عمق ساخت داخل تأکید شده است، گفت: شرکت ها در راستای حمایتی که در زمینه ممنوعیت واردات لوازم خانگی وجود داشته است، هدف گذاری مناسبی را برای سرمایه گذاری و افزایش عمق ساخت داخل داشته اند. معاون امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه ظرفیت تولید لوازم خانگی در کشور ۲۴ میلیون دستگاه می باشد، بیان کرد: امسال به تولید ۱۶٫۵ میلیون دستگاه رسیدیم و تولید سال گذشته ۱۵٫۵ میلیون دستگاه بوده است. صادقی نیارکی با بیان اینکه در کنار تکمیل ظرفیت های خالی، سرمایه گذاری های جدید نیز انجام شده است، ادامه داد: افزایش عمق ساخت داخل با قطعه سازی و افزایش تراز تجاری مسیر دومی است که باید به این سمت برویم. وی همچنین تصریح کرد: مسیر سوم نیز قالب سازی است و شرکت هایی که در محصول نهایی فعالیت می کنند باید به سمت قالب سازی بروند. معاون امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت اضافه کرد: سرمایه گذاری خوبی در حوزه لوازم خانگی شکل گرفته است، تحریم ها تبدیل به فرصت شدند و مسیر سرمایه گذاری را در اقصی نقاط کشور دنبال می نماییم. صادقی نیارکی با بیان اینکه در سال ۱۴۰۱ باید به اندازه ۵۰ درصد نسبت واردات به صادرات در این حوزه کاهش یابد و شاهد این تحقق این میزان ارزی باشیم، گفت: یعنی صادرات ۸۰۰ میلیون دلار در سال آینده در قبال اجزا و قطعات باید محقق شود که یکی از مسیرهای تحقق این موضوع ساخت داخل در حوزه اجزاء و قطعات است. وی با بیان اینکه سرمایه گذاری های انجام شده البته به اطمینان خاطر نیاز دارد، بیان کرد: کاهش ارزی، افزایش صادرات، افزایش کیفیت و تنوع که متعاقب آن سبب تأمین حقوق مصرف کننده می شود را در دستور کار داریم و جزو اهداف وزارتخانه محسوب می شود. وی در خصوص افزایش صادرات گفت: یکی از اهداف ما توسعه برندینگ و مارکتینگ است. در این حوزه با مزیت نسبی که در زمینه دانش فنی و توسعه پلتفرم وجود دارد باید به این سمت برویم. در این نشست تولید کنندگان لوازم خانگی به بررسی اهداف و برنامه های این صنعت با حضور وزیر صنعت، معدن تجارت پرداختند و مهمترین نقطه نظرات خود را بیان نمودند.

«جهان معدن» تازه‌ترین تحولات صنعت خودرو را بررسی می‌کند؛

چراغ قرمز وزیر صمت به واردات خودرو

غیرکارشناسی توصیف و اعلام کرد که اجرای آن توجیه منطقی ندارد. این در حالی است که روح‌الله ایزدخواه در همان زمان به عنوان رئیس کارگروه خودروی مجلس در واکنش به صحبت‌های وزیر سابق صمت تصریح کرده بود: ایشان نظر شخصی خودش را بیان کرده و مجلس به دنبال اجرای قطعی طرح عرضه خودرو در بورس است.

موانع پیش‌روی واردات خودرو

به گفته کارشناسان سوای اختلافاتی که میان نهادهای دولتی و حاکمیتی برای اجرای طرح واردات خودرو وجود دارد، امکان‌سنجی اجرای این مصوبه با توجه به وضعیت کنونی و نیز شروطی که برای آن مطرح شده است، از جمله موانع اصلی محسوب می‌شود. به عنوان مثال وقتی شرط صادرات خودرو و قطعات به ازای واردات به عنوان یکی از شروط اصلی وجود دارد، برخی از ناظران معتقدند که این موضوع عملاً بار دیگر انحصار واردات خودرو را به دست خودروسازان بزرگ خواهد سپرد؛ چراکه افراد حقیقی توان صادراتی در این زمینه ندارند.

از طرف دیگر در حالی دبیر انجمن صنایع همگن قطعه‌سازان کشور اعلام کرده است که نباید فراموش کنیم که اگر امروز خودرو وارد نمی‌شود، به سبب حمایت از تولیدکننده داخلی نبوده بلکه بحران ارزی کشور مانع شده است؛ این در حالی است که قطعه‌سازان چهار سال برای واردات مواد اولیه بدون خروج ارز التماس کردند اما موافقت نشد؛ برخی از تحلیلگران معتقدند در صورت موافقت خودروسازان با واردات خودرو، این موافقت مانند چراغ سبز آنها به آزادسازی قیمت‌گذاری است؛ چرا که با توجه به صنعت و بازار انحصاری بار دیگر فرمان واردات نیز مانند قیمت‌گذاری در دست آنها یا به تعبیر بهتر دولت خواهد افتاد. البته ادامه روند فعلی نیز با توجه به زیان‌ده بودن خودروسازان باز هم به نفع آنها تمام خواهد شد؛ چرا که در صورت واردات هدفمند و انبوه، اهرم عرضه و تقاضا از دست آنها خارج شده و به کاهش قیمت‌ها دامن خواهد زد؛ امری که در طول هفته‌های گذشته به واسطه جو روانی ایجاد شده در سایه خبر آزادسازی واردات رخ داد و منجر به ریزش مقطعی قیمت خودروهای داخلی و خارجی شد.

جریان دارد که در میان نمایندگان مجلس نیز در این خصوص اختلاف‌نظرهای مشهودی دیده می‌شود؛ هر چند در این راستا مصوبه واردات خودرو با اکثریت قاطع نمایندگان تصویب شده و پس از ایراد مجدد شورای نگهبان به مجلس بازگردانده شده است؛ اما از همان زمان تصویب طرح برخی از نمایندگان از جمله مصطفی میرسلیم عضو کمیسیون اصل ۹۰ و همچنین عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام به صراحت با اجرای چنین مصوبه‌ای مخالفت و اعلام کرده بودند: اعضای مجمع با طرح واردات خودرو مخالف هستند و به طور قطع شورای نگهبان نیز با اجرای آن مخالفت خواهد کرد. این مخالفت‌ها در حالی ادامه دارد که اغلب اعضای کمیسیون صنایع و رئیس آن چنین طرحی را کارشناسانه توصیف کرده و معتقدند که به تعادل بازار و صنعت خودرو کمک خواهد کرد. تمامی این شرایط دست به دست یکدیگر داده تا باعث شود، چنین طرحی که همزمان مورد استقبال و انتقاد برخی از مسوولان و کارشناسان قرار گرفته است، مانند طرح عرضه خودرو در بورس موجب واگرایی میان دستگاه‌های مختلف شود. در طرح موسوم به عرضه خودرو در بورس که تابستان سال گذشته توسط مجلس مطرح شد نیز اختلافات میان وزارت صمت و مجلس برای اجرای آن به وضوح قابل مشاهده بود؛ یعنی هر چند که این طرح همچنان اجرایی نشده و اخیراً نیز خبر رسیده که فعلاً از اولویت مجلس خارج شده است، اما در زمستان سال گذشته علیرضا رزم‌حسینی وزیر سابق صمت به صراحت چنین طرحی را

در میان اما و اگرهای فراوان در خصوص مصوبه واردات خودرو و اینکه این طرح با مخالفت شورای نگهبان مجدداً به مجلس بازگشته است، سیدرضا فاطمی‌امین وزیر صنعت، معدن و تجارت ایران روز به صورت علنی با واردات خودرو به کشور مخالفت کرد.

در میان اما و اگرهای فراوان در خصوص مصوبه واردات خودرو و اینکه این طرح با مخالفت شورای نگهبان مجدداً به مجلس بازگشته است، سیدرضا فاطمی‌امین وزیر صنعت، معدن و تجارت ایران در حاشیه بازدید از بیمارستان جانبازان نیایش به صورت علنی با واردات خودرو به کشور مخالفت کرده و به خبرنگاران گفت: در شرایط عادی زمانی که تراز ارزی تجاری کشور متعادل است، واردات خودروهای خارجی می‌تواند مفید باشد و به نوعی فضای رقابتی ایجاد خواهد کرد اما در حال حاضر حداقل تا پایان امسال که به یک تراز در تراز خارجی برسیم، اجرای چنین سیاستی اشتباه است. وی در خصوص علت این امر نیز توضیح داد: به دلیل اینکه حجم زیادی از منابع درگیر خواهد شد، قیمت ارز افزایش پیدا می‌کند و در نهایت با دامن زدن به تورم برای کل جامعه مضر است. البته فاطمی‌امین پیش از این نیز به صورت تلویحی با طرح واردات خودرو مخالفت کرده و گفته بود: در شرایط فعلی و تا زمانی که تراز ارزی کشور متعادل نشود، واردات خودرو به سود کشور نیست؛ در همین رابطه است که وزارت صمت دو طرح ویژه برای صنعت خودرو تهیه کرده که یکی از این طرح تا شش ماه آینده عملیاتی خواهد شد.

واگرایی برای اجرای یک مصوبه

در واقع با مخالفت صریح وزیر صمت با واردات خودرو در شرایط کنونی، اجرای این طرح که طی هفته‌های گذشته یکی از مهم‌ترین تحولات و اخبار حوزه صنعت خودرو بود، بیش از پیش در هاله‌ای ابهام قرار گرفته است؛ چرا که همزمان با چراغ قرمز وزارت صمت برای واردات خودرو، شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز چنین اقدامی را مغایر با تقویت توان داخلی کشور دانسته و فعلاً آن را رد کرده‌اند.

این واگرایی‌ها برای اجرای یک مصوبه در حالی

جعفری در مجمع عمومی سالانه ایمیدرو اعلام کرد:

افزایش ۷ میلیارد دلار به ارزش بر جای ذخایر معدنی

موجود به محصول، این رقم به حدود ۱۰۴۵ میلیارد دلار می رسد. وی افزود: با توجه به تعداد پهنه های اکتشاف شده و شناسایی های صورت گرفته، پیش بینی می شود طی ۲۰ سال آینده، میزان ارزش افزوده ذخایر معدنی فرآوری شده به ۱۵۰۰ میلیارد دلار برسد.

ایمیدرو: اجرا کننده همه وظایف توسعه ای

جعفری با مقایسه ایمیدرو با سازمان های توسعه ای کشورهای موفق، گفت: ایمیدرو به عنوان یک سازمان توسعه ای برخلاف سازمان های توسعه ای کشورها - که در جنبه هایی از فرآیند زنجیره تولید و صادرات (همچون کمک به توسعه فناوری، کمک های مالی و غیر مالی، گسترش تجاری و صادراتی) فعال اند- همه وظایف توسعه ای را یکجا پیش می برد. وی ادامه داد: از این رو، راهبردها و استراتژی های سازمان طی سال ۹۹ در راستای توسعه زنجیره بخش معدن و صنایع معدنی، بهینه سازی و ارتقای توان مقابله با تهدیدها و استفاده بهینه از منابع مالی و غیره بوده است.

سرمایه گذاری ایمیدرو در بیش از ۸۰ درصد مناطق کمتر توسعه یافته

جعفری با بیان اینکه ایمیدرو همراه با بخش خصوصی در بیش از ۸۰ درصد

رئیس هیات عامل ایمیدرو اعلام کرد: طی سال های اخیر، حدود ۷ میلیارد دلار ارزش بر جای جدید به ذخایر کشور افزوده شد.

وجیه الله جعفری، رئیس هیات عامل ایمیدرو در مجمع عمومی عادی سالانه ایمیدرو ضمن بیان این مطلب اظهار داشت: این سازمان طی سال های گذشته، اقدامات توسعه ای گسترده ای در حوزه اکتشاف انجام داد که منجر به اکتشاف پهنه های جدید، دریافت پروانه های اکتشاف و در برخی موارد دریافت گواهی کشف و در نتیجه ذخیره های جدید شد. وی افزود: ذخیره موجود ارزش بر جای ۱۰ ماده معدنی شامل طلا، سنگ آهن، آنتیموان، باریت، زغال سنگ، بوکسیت، سرب و روی، مس، محتوا، شورا به و عناصر نادر خاکی، حدود ۳۹ میلیارد دلار است.

۱۰۴۵ میلیارد دلار: ارزش افزوده ذخایر معدنی موجود

رئیس هیات عامل ایمیدرو با اشاره به ارزش افزوده ناشی از فرآوری ذخایر معدنی موجود تصریح کرد: ارزش افزوده مواد معدنی کشف شده تا قبل از اکتشافات اخیر در صورت سرمایه گذاری، حدود ۷۷۴ میلیارد دلار است و با احتساب ارزش ذخایر جدید (حدود ۲۷۱ میلیارد دلار) تبدیل ذخایر معدنی

در نشست کمیته راهبری اکتشاف ایمیدرو مطرح شد:

برنامه انجام ۲ میلیون متر حفاری با تامین تجهیزات توسط شرکت های بزرگ

وجه الله جعفری که در نشست کمیته راهبری اکتشاف ایمیدرو سخن می گفت، با بیان اینکه در زمینه تهیه اطلاعات، شورای راهبری اکتشاف در ایمیدرو تشکیل شده است، افزود: هدف از تشکیل این شورا، ارائه ایده ها و تعیین مسئولیت های سازمان های ذیربط بود که خوشبختانه پایش اقدامات در حال انجام است.

هدایت نقدینگی

وی هدایت نقدینگی به بخش اکتشاف برای توسعه و تقویت این حوزه را از سیاست های ایمیدرو خواند و اعلام کرد: نگاه ما در زمینه اکتشاف، ملی است و این سازمان پیرو سیاست های توسعه ای، بستر اجرای برنامه ها اکتشاف را فراهم کرده است. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت افزود: در این راستا ایمیدرو با هدف توسعه و تامین خوراک حوزه معدن و صنایع معدنی، بر نامه های اکتشاف را دنبال می کند.

برنامه تامین تجهیزات و انجام ۲ میلیون متر حفاری رئیس هیات عامل ایمیدرو تامین و ساخت تجهیزات حوزه اکتشاف با راهبری ایمیدرو را از دیگر برنامه های توسعه ای خواند و عنوان کرد: تامین مالی برای واردات تجهیزات اکتشاف و حفاری توسط شرکت های بزرگ مورد توجه است و این موضوع تحقق دستیابی به هدف ۲ میلیون متر حفاری را سرعت خواهد بخشید. در این جلسه نمایندگان حوزه اکتشاف وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان زمین شناسی و شرکت های معدنی حضور داشتند و به بیان نظرات و تشریح اقدامات مجموعه خود پرداختند. این گزارش می افراید، مطالعات جهت تکمیل و تولید اطلاعات پایه در کشور از سوی سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور برای یک برنامه پنج ساله با تامین منابع مالی توسط ایمیدرو در حال پیگیری است.

در این طرح ۵ ساله اهدافی از جمله نوسازی و بهسازی زیرساخت ها و تجهیزات اکتشافی و آزمایشگاهی کشور با هدف افزایش بازدهی مطالعات و فرایندهای اکتشاف در کشور و همچنین توانمندسازی متخصصان اکتشافی در کشور در حوزه زمین شناسی و اکتشاف جهت تکمیل اطلاعات پایه کشور در حوزه زمین شناسی هدفگذاری شده است.

انجام مطالعات ژئوفیزیک هوایی به میزان ۴۰۰ هزار کیلومتر خطی به منظور تکمیل اطلاعات پایه کشور و آغاز پروژه اکتشافات سیستماتیک در مقیاس یک پنجاه هزارم در چهار لایه فلزی، غیرفلزی، کانی های قیمتی و نیمه قیمتی و عناصر نادر خاکی با تامین منابع مالی از سوی سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) هدفگذاری شده است.

مناطق کمتر توسعه یافته کشور از ۲ طریق (اکتشاف، اجرای طرح ها و طرح احیا، فعال سازی و توسعه معادن کوچک) سرمایه گذاری کرده است. وی ادامه داد: همچنین طی حدود ۲ سال اخیر، بیش از ۶۷۰ معدن - که اغلب در مناطق کمتر توسعه یافته بوده - احیا، فعال و توسعه یافته است.

هدایت سود شرکت ها به توسعه طرح ها

جعفری با اشاره به برنامه ایمیدرو مبنی بر تامین منابع مالی طرح های توسعه این سازمان از طریق هدایت سود شرکت های وابسته، بیان داشت: سود شرکت های وابسته به ایمیدرو در سال جاری، حدود ۱۴۰ هزار میلیارد تومان بوده که تلاش کردیم بخش زیادی از این سود به سمت طرح های توسعه هدایت شود و بخش کمی از آن به تقسیم سود اختصاص یابد. رئیس هیات عامل ایمیدرو با اشاره به اینکه چین و کشورهای دیگر در ۲ حوزه «کربن صفر» و «ضایعات صفر» در فرآوری بخش معدن و صنایع معدنی فعالیت می کنند، گفت: برنامه ما، توجه به این دو موضوع است و بدون شک، در صورت بهره گیری از دانش و فناوری های جدید نظیر فناوری هوشمند نسل ۴ و غیره به این اهداف می رسیم و از دنیا عقب نخواهیم افتاد.

وی افزود: برنامه توسعه عناصر کمیاب در سال ۹۹ ادامه داشت و توجه به عناصر استراتژیک، در برنامه امسال ایمیدرو است.

جذب ۱۷۰۰ میلیارد تومان سرمایه بخش خصوصی در سال ۹۹

در ادامه جلسه مجمع عمومی سالانه ایمیدرو، مدیر برنامه ریزی و نظارت راهبردی ایمیدرو اعلام کرد: ایمیدرو سال گذشته ۱۷۰۰ میلیارد تومان منابع برای تکمیل طرح های توسعه از بخش خصوصی جذب کرد.

سمیه خلوصی با بیان اینکه برنامه افتتاح ۱۰۹ میلیارد دلار طرح طی سال جاری در دستور کار ایمیدرو است، عنوان کرد: سال گذشته حدود ۳۰۵ میلیارد دلار طرح افتتاح شد که از پروژه های شاخص آن می توان به آلومینیوم جنوب، انتقال آب خلیج فارس، کنسانتره و گندله منطقه سنگان و طرح های توسعه مس اشاره کرد.

وی افزود: سرب و روی مهدی آباد با سرمایه گذاری ۲۵۰ میلیون دلار، برجسته ترین پروژه ای است که تا آخر امسال تکمیل می شود.

مدیر برنامه ریزی و نظارت راهبردی ایمیدرو با اشاره به دیگر اقدامات این سازمان در حمایت از سرمایه گذاری بخش خصوصی، عنوان کرد: افزایش سرمایه صندوق بیمه سرمایه گذاری فعالیت های معدنی، جذب سرمایه گذار و نقدینگی بخش خصوصی، اجرای طرح های احداث خط انتقال برق و جاده برای معادن، توسعه مناطق ویژه اقتصادی و آموزش بخش خصوصی و حمایت از پروژه های راهبردی، بخشی از اقدامات ایمیدرو در سال گذشته بوده است.

وی افزود: توانمندسازی بخش معدن از طریق هدایت منابع مالی شرکت ها در بانک ها، تشکیل شرکت سهامی عام پروژه و آمادگی عرضه آن در بورس، احیا، فعال سازی و توسعه معادن کوچک، توسعه ساخت داخل و توسعه اکتشاف و زیربنای، از دیگر اقدامات ایمیدرو طی سال گذشته بوده است که امسال نیز دنبال می شود.

خلوصی توسعه برنامه های اکتشافی توسط ایمیدرو را یکی از راهبری ترین استراتژی های این سازمان خواند و اظهار داشت: اکتشاف پهنه ها در فازهای شناسایی و پی جویی در ۳۰ استان شامل ۱۳۴ پهنه بیش از ۶۶۴ هزار کیلومتر مربع گستره کشور در حال اجراست که ۸۲ درصد آن تکمیل شده است.

رئیس اسبق سازمان توسعه تجارت در گفت و گو با «جهان معدن» تشریح کرد:

جهش صادرات پشت ۶ مانع

تحلیل‌ها حاکی از این است که ایران نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد قابل توجهی را در تجارت تجربه کرده (رشد ۶۱ درصدی ارزش صادرات و ۳۷ درصدی ارزش واردات)، اما با این حال سهم ایران در تجارت با جهان و کشورهای همسایه بسیار اندک است. به گفته رئیس پیشین سازمان توسعه تجارت سهم ایران از بازار ۱۶۰۰ میلیارد دلاری کشورهای همسایه ۷ درصد است. با توجه به این شرایط چطور می‌توانیم در مسیر توسعه تجارت خارجی کشور حرکت کنیم؟

تجارت مستمر وقتی شکل می‌گیرد که کالا یا خدمتی به‌طور مستمر بر اساس خواست مشتری به لحاظ کیفیت و قیمت تولید و زیرساخت‌های مبادله مطلوب و مبتنی بر نظامات منطقی آن فراهم

به کشورهای همسایه این پتانسیل را دارد که به رقم ۴۰ تا ۵۰ میلیارد دلاری برسد. اهدافی که چالش‌های بی‌شماری را پیش‌رو دارد. برای بررسی موانع توسعه تجارت و به‌ویژه افزایش صادرات غیرنفتی، «جهان معدن» با ولی‌الله افخمی‌راد، رئیس اسبق سازمان توسعه تجارت گفت‌وگو کرده است. افخمی‌راد مهم‌ترین چالش‌های پیش‌روی توسعه تجارت خارجی را «عدم الحاق به FATF»، «عدم لغو تحریم‌ها»، «ساختار نادرست اقتصادی کشور»، «سیاست‌گذاری‌های داخلی»، «کمبود ظرفیت تولید کالا و خدمات» و «عملکرد صادرکنندگان» می‌داند. متن کامل گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید: در نیمه نخست سال جاری ارزش صادرات غیرنفتی ایران بالغ بر ۲۱ میلیارد دلار و ارزش واردات نیز بالغ بر ۲۳ میلیارد دلار است.

رئیس اسبق سازمان توسعه تجارت، ۶ مانع جهش صادرات در دولت سیزدهم را تشریح کرد. به گفته ولی‌الله افخمی‌راد «عدم الحاق به FATF»، «عدم لغو تحریم‌ها»، «ساختار نادرست اقتصادی کشور»، «سیاست‌گذاری‌های داخلی»، «کمبود ظرفیت تولید کالا و خدمات» و «عملکرد صادرکنندگان» تحقق اهداف صادراتی را با چالش جدی مواجه خواهد کرد.

یکی از سیاست‌های اقتصادی دولت سیزدهم توسعه صادرات غیرنفتی است. بر مبنای این سیاست مقرر شده، در پایان دولت سیزدهم صادرات غیرنفتی به بیش از ۷۰ میلیارد دلار افزایش پیدا کند. در این میان، این موضوع نیز مطرح شده که صادرات ایران

شود. نبود هر کدام از دو پارامتر فوق کافی است تا اسباب عدم تحقق تجارت چه داخلی و چه خارجی شود. درباره تجارت خارجی نیز باید ابتدا با ازدیاد محصول یا به اصطلاح تولید انبوه باب طبع مشتری از ابعاد کیفی و قیمتی، نخستین گام برای مبادله و تجارت برداشته شود. با این حساب باید ببینیم آیا کالا یا خدمتی مازاد بر تقاضای داخل کشور را داریم که بتوانیم آن را با خارج از کشور مبادله کنیم؟ بدین ترتیب مدیریت حوزه تجارت در کشور به میزان بسیار زیادی وابستگی به سیاست‌های اقتصادی کشور در امر تولید کالا و خدمات دارد، سیاست‌هایی که منجر به فراوانی تولید می‌شود.

من به خاطر دارم که در مقطع گذشته که وضعیت اقتصادی کشور خوب بود، در ملاقات‌هایی که با برخی از تجار و بازرگانان خارجی داشتیم، می‌گفتند مشکل ما در تجارت با تجار شما این است که وقتی قرارداد خرید کالایی را به هر تقدیر با ایران می‌بندیم، در مورد زمان تحویل و کیفیت کالا ارائه‌شده خلف‌وعده می‌کنند و نمی‌توانند کالا را به‌موقع و با همان کیفیتی که از ابتدا مورد موافقت طرفین بوده، به‌دست ما برسانند، بنابراین قبل از اینکه بپردازیم به مشکلاتی که در حوزه تجارت خارجی داریم، باید توجه کنیم به موانع و مشکلاتی که در مسیر تولید مستمر انبوه کالا و خدمت با فناوری‌های روز دنیا وجود دارد. شاید یکی از موانعی که باعث عدم اصلاح سیاست‌ها و ساختار اقتصادی کشور تاکنون شده است، نگاه نادرست فرهنگی ما نسبت به امر سرمایه‌گذاری است.

با بخشی از دیدگاه‌های شما موافق هستیم، ما در زمینه تولید مشکل داریم و این مشکلات در سال‌های اخیر بیش از پیش افزایش یافته است، بخشی از این مشکلات ناشی از ضعف سیاست‌گذاری و تنوع زیاد قوانین و مقررات دست و پاگیر در امر تولید است؛ یعنی همان اتفاقی که در جریان سیاست‌گذاری حوزه تجارت خارجی کشور می‌افتد، اما آنچه با آن مخالف هستیم، سیاست تولید همه کالاها و خدمات است. سیاستی که در دنیای امروز منسوخ شده است. در ضمن شما که بر این باور نیستید، ما همچون این سال‌ها بدون برنامه‌ریزی دقیق به بازارها ورود کنیم چون ما باید از ابتدا برنامه‌ریزی کنیم که چه کالاهایی را می‌خواهیم صادر کنیم و چه کالاهایی را قصد نداریم، صادر کنیم.

بنده نیز بر این باورم که ما نمی‌توانیم همه چیز و همه کالاهای مورد نیاز را تامین کنیم. ما نمی‌توانیم کشوری را در روی کره زمین پیدا کنیم که خودش بتواند همه چیز و همه کالاهای مورد نیاز خود را تولید کند، بلکه این تامین نیاز در تعامل با دیگر کشورها صورت می‌پذیرد. تسهیل واردات

برنامه‌ریزی شده برای تولید ارزش افزوده بیشتر در داخل کشور و برنامه‌ریزی برای گرفتن سهم در بازارهای صادراتی، مقدمه اتصال به اقتصاد جهانی است و بدیهی است تا وارداتی محقق نشود، طبیعتاً نمی‌تواند صادراتی صورت بپذیرد. گرفتن سهم از بازارهای صادراتی مستلزم دادن سهم به فروشندگان خارجی از طریق واردات کالا و خدمات تولیدی آنان به کشور است. آنچه مهم است داشتن تراز تجاری مثبت است. اگر کشور با اتخاذ سیاست‌های مناسب و داشتن زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، توان واردات ۵۰۰ میلیارد دلاری داشته باشد مشروط بر اینکه با برنامه‌ریزی مناسب همزمان بتواند سالانه ۵۰۱ میلیارد دلار صادرات کالای فراوری‌شده مبتنی بر واردات فوق داشته باشد، نشان از جهت‌گیری صحیح و درست در ارتباط با سیاست‌های اقتصادی دارد.

برخی فعالان اقتصادی بر این باورند اگر مدیریت تجارت خارجی کشور تحت امر معاون اول رئیس‌جمهور باشد می‌توانیم در جریان توسعه تجارت خارجی با مشکلات کمتری مواجه شویم. شما این دیدگاه را تایید می‌کنید؟

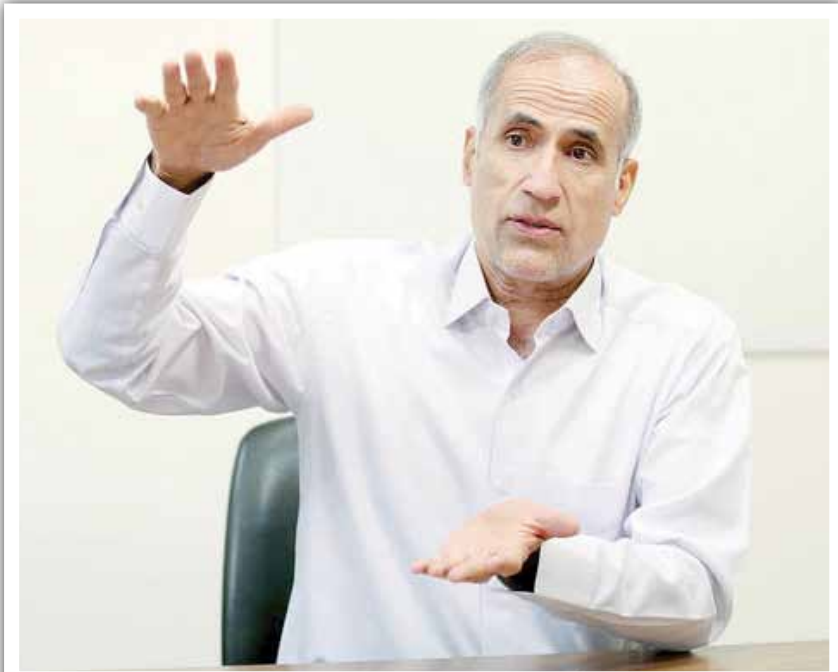
تصور نمی‌کنم که اگر تولید تجارت خارجی کشور را به معاون رئیس‌جمهور بدهند، شرایط بهبود پیدا کند. مگر سایر اموری که به لحاظ محتوایی و مشکلات مبتلایه مشابه سازمان توسعه تجارت بوده‌اند و به معاونت‌های ریاست‌جمهوری سپرده شده‌اند، وضعیت مطلوب‌تری پیدا کرده‌اند؟ تولید

سازمان توسعه تجارت به لحاظ تشکیلاتی یک موضوع فرعی در جریان اصلاح شرایط تجارت خارجی است. موضوع اصلی اصلاح سیاست‌های کلان اقتصادی است.

با توجه به اینکه از سویی سیاست‌های کلان اقتصادی زیر سوال است؛ روابط ما با دنیا هنوز ترمیم نشده است و از سویی دیگر ساختار چندپاره در بخش تجارت خارجی داریم، آیا کشور می‌تواند به اهداف پیش‌بینی شده دولت سیزدهم درباره صادرات (دو برابر شدن آن تا سال ۱۴۰۴) دست پیدا کند؟

در مقام حرف حتی می‌توان گفت صادرات را می‌خواهیم ۱۰ برابر کنیم، ولی آیا با حرف مساله حل می‌شود؟ هر فعالیتی که در کشور بخواهد انجام شود، الزاماتی را طلب می‌کند. اگر الزامات آن فراهم نباشد، این حرف‌ها فقط یک شعار خالی است و بس و هیچ‌وقت نمی‌تواند جامعه عمل بپوشد؛ چندی پیش هم اعلام کردند، می‌خواهند تولید خودرو را تا چهار سال دیگر به سه میلیون دستگاه در سال برسانند؛ تا الزامات چنین کاری فراهم نشود که چنین تولیدی محقق نمی‌شود. حالا بحث ما روی صادرات است.

دولت قصد دارد با تمرکز بر مقاصد صادراتی که تعریف کرده است یعنی کشورهای همسایه، اوراسیا، چین، هند، سوریه و لبنان به این هدف برسد. در این برنامه هم عملاً کشورهای اروپایی و آمریکایی از دستور خارج هستند. اگر فرض کنیم تولید رشد

کند آیا این رویکرد موفقیت آمیز خواهد بود؟ با توجه به اینکه کشورهای همسایه هم به دلایل مختلف در دوره‌هایی برای واردات از ایران محدودیت‌های قائل شدند. این رویکرد نمی‌تواند پاشنه آشیل صادرات باشد؟

اینکه ما بیاایم اهداف صادراتی خودمان را روی کشورهای همسایه متمرکز کنیم، به نظر کار درستی نیست. ما نمی‌توانیم بازار تجارت خارجی کشور را فقط به چند کشور همسایه که در حال حاضر با برخی از آنها ارتباط داریم، محدود کنیم؛ زیرا اولاً این کشورها بازار بزرگی نیستند و نوع کالاهای مورد نیازشان نیز پهنه گسترده و وسیعی را تشکیل نمی‌دهد. عمده کالاهایی هم که به این کشورها صادر می‌شود از نوع کالاهایی است که برای تولید آن در داخل کشور بارانه تعلق می‌گیرد و معلوم نیست با قطع بارانه در آینده بتوانند کماکان در این کشورها بازار داشته باشند. در ثانی این کشورها نیز با برنامه‌ریزی‌هایی که انجام می‌دهند و احتمال اصلاح ساختار اقتصادی، خودشان تولیدکننده کالاهایی خواهند شد که در حال حاضر از ایران تامین می‌کنند؛ بنابراین برای بازار درازمدت، نمی‌توان روی آنها حساب کرد. ثالثاً هر لحظه‌ای که ملاحظات

سیاسی پیش بیاید آنها می‌توانند کالایی که از ایران وارد می‌کنند را از جای دیگر تامین کنند. در زمینه ارتباط با کشورهای اوراسیا هم باید به این مساله توجه کنیم که ببینیم چه کالاهایی می‌توانیم از کشورهای اوراسیایی وارد کنیم و چه کالایی می‌توانیم به آنها صادر کنیم.

اما متأسفانه در بسته حمایت از صادرات، دولت عمدتاً از صادرکنندگانی حمایت می‌کند که به مقاصد صادراتی پیش‌بینی شده صادرات داشته باشند. با این تفاسیر از دید شما این بسته می‌تواند راهگشای صادرات کشور باشد؟

دستگاه‌های اجرایی مختلف در مقاطع زمانی و عندالاحتضا، بسته‌هایی تحت‌عناوین حمایت از موضوعی خاص یا برطرف ساختن مشکلات موجود در مسیر موضوعی مشخص، طراحی می‌کنند که معمولاً این بسته‌ها بیش از آنکه بتوانند موانع فراراه را به صورت اصولی و دائمی مرتفع کنند، راه‌حل‌های موقتی مبتنی بر اختیارات قانونی دستگاه‌های اجرایی ارائه می‌کنند که حقیقتاً در صورت تمایل دستگاه اجرایی هر زمان که بخواهد می‌تواند آنها را مورد عمل قرار دهد. به عبارت دیگر، این اقدامات چیزی فراتر از

اختیارات قانونی دستگاه اجرایی نبوده و فقط اسباب دلخوشی کوتاه‌مدت برای ارباب رجوع مرتبط با آن دستگاه می‌شود، اما در مقام واقع نتوانسته‌اند اهداف واقعی را به هدفی که گفته شده برسانند. اینکه با این بسته‌های حمایتی میزان صادرات افزایش یابد، در مقام واقع چنین اتفاقی نخواهد افتاد و بهتر این است که موانع و مشکلات موجود در مسیر تجارت کشور به صورت ریشه‌ای حل شود. این کار را به گونه‌ای باید انجام دهیم که نیاز به دستورالعمل‌های مقطعی، ۶ ماهه و سالانه نباشد. هر از چندی که جوی در کشور ایجاد می‌شود، مثل الان که برویم صادرات را افزایش دهیم، سپس می‌گویند برویم بسته قانونی را تهیه کنیم که با آن صادرات را افزایش دهیم. با این روش صادرات افزایش پیدا نمی‌کند. باید برای توسعه تجارت به مفهوم کلی راه را برای ارتباط با کشورها باز کنیم. باید اقدامی انجام دهیم که نقل و انتقال پول بین ما و کشورهای هدف صادراتی به راحتی انجام شود. اگر تاجر را مجبور کنیم برای نقل و انتقال پول از مسیرهایی برود که هزینه مبادله بالا رود، معنای اولش این است که گفته‌ایم بروید تجارت کنید، ولی بلافاصله یک سنگ جلوی پای فعال اقتصادی گذاشته‌ایم! پس در نخستین گام باید هزینه‌هایی که در فرآیند مبادله کالا بین ایران و سایر کشورهای وجود دارد، چه از باب واردات و چه از باب صادرات به حداقل ممکن برسانیم.

در این شرایط فعال شدن شورای عالی صادرات می‌تواند مفید باشد؟

در مدتی که مسئولیت سازمان توسعه تجارت را عهده‌دار بودم، سه یا چهار جلسه شورای عالی صادرات برگزار شد. اینکه از باب مصوبات شورای عالی صادرات توانسته باشیم یک تغییر محسوس در تجارت خارجی کشور ایجاد کنیم، چنین اتفاقی نیفتاد. چون شورای عالی صادرات شورایی نیست که بتواند قانون و مقرراتی را وضع کند یا اقداماتی را انجام دهد که اثرگذار باشد. این شورا در راستای اطلاع‌رسانی به مسوولان کشور از اقداماتی که در حوزه تجارت خارجی اتفاق می‌افتد و رفع موانع کوچک موجود در مسیر تجارت خارجی را رفع کند، خوب است و اینکه اعضای شورا از آخرین اقدامات و آخرین اخبار و اطلاعات مربوط به تجارت خارجی کشور مطلع شوند اقدامی در خور ملاحظه است؛ ولی اینکه تصور کنیم با تشکیل این شورا مسائل و مشکلات تجارت خارجی کشور برطرف خواهد شد، چنین اتفاقی نمی‌افتد. مشکلات تجارت خارجی کشور همان طور که در ابتدا گفتم در گرو اصلاح سیاست‌های اقتصادی در داخل کشور و برقراری ارتباط صمیمانه با کشورهای هست که منافع ملی کشور ایجاد می‌کند با آنها ارتباط داشته باشیم

کنترل و مهار تورم از دو مسیر

دو راهکار پیشنهادی برای مهار تورم در اقتصاد ایران این است که اولاً کسری بودجه به طور کامل از محل اوراق تأمین شود و ثانیاً فعلاً اجازه افزایش نرخ بهره داده شود.

جدیدترین آمار تورم منتهی به پایان نیم سال ۱۴۰۰ بیانگر تداوم روند صعودی این شاخص اقتصادی است. گزارش مرکز آمار نشان می‌دهد نرخ تورم سالانه منتهی به شهریورماه امسال، ۴۵/۸ درصد است. این در حالی است که دولت سیزدهم به دلیل مدت زمانی که بر سر کار آمده است، سهم اندکی در تغییرات تورمی دارد و بار اصلی رشد تورم به تصمیمات گذشته بازمی‌گردد. اما سؤالی که در این مقطع مطرح است راهکار کنترل تورم در اقتصاد است و اینکه آیا در این شرایط اقتصادی و تحریم، می‌توان برای کنترل تورم برنامه‌ریزی داشت؟

علی سعدوندی کارشناس و صاحب‌نظر اقتصادی در حوزه پولی و بانکی با اشاره به اینکه راهکار کنترل تورم در اقتصاد ایران کاملاً مشخص است گفت: به طور مشخص دولت باید منابع را از اقتصاد جمع کند و بانک مرکزی هم باید اجازه دهد که نرخ بهره افزایش پیدا کند. پس این دو مورد، اولویت اصلی برای مهار تورم است. وی افزود: حال اگر دولت این منابع را از طریق انتشار اوراق، از سطح جامعه جمع کند و مجدداً با برنامه‌ریزی کارشناسی و شفاف، این منابع را به گونه‌ای در جامعه به جریان دریاورد که بازدهی اقتصاد نیز افزایش پیدا کند، کنترل و مهار تورم امکان‌پذیر می‌شود. به عنوان مثال این منابع می‌تواند در اجرای طرح‌های زیرساختی که در حال حاضر نیمه‌کاره رها شده استفاده شود. بنابراین با این سازوکار، یعنی انتشار اوراق و جمع‌آوری منابع و سپس بازتوزیع آن در مسیر توسعه و پیشرفت طرح‌های زیرساختی، اقدامی موثر برای کنترل تورم، انجام می‌شود.

این کارشناس اقتصادی ادامه داد: در مجموع پیشنهاد این است که اولاً کسری بودجه به طور کامل از محل اوراق تأمین شود و ثانیاً فعلاً اجازه افزایش نرخ داده شود؛ با اجرای این دو مؤلفه مهم، کنترل تورم محقق می‌شود.

وی در ادامه افزود: بانک مرکزی باید نرخ اوراق را تعیین کند این در حالی است که در گذشته، وزارت اقتصاد دولت دوازدهم زیر بار افزایش نرخ نمی‌رفت. زیرا مسوولان وقت وزارت اقتصاد، درس سال اول کارشناسی اقتصاد یعنی تفاوت نرخ بهره

واقعی و اسمی را درک نمی‌کردند و نمی‌دانستند که نرخ بهره ۲۲ درصدی اوراق، زمانی که نرخ تورم هشت درصد است خیلی متفاوت با زمانی است که نرخ تورم مثلاً ۵۰ درصد است. در نتیجه مسوولان اقتصادی، دچار توهم پولی شده بودند و برداشت درستی نداشتند. این استاد اقتصاد با اشاره به اینکه تا زمانی که نرخ بهره به نرخ تورم انتظاری نرسیده است، اصلاً عملیات بازار باز نباید انجام شود، تأکید کرد: عملیات بازار باز باید به درستی و در بخش دیگر بهره بالاتر انجام شود. سعدوندی در بخش دیگر صحبت‌های خود به موضوع استقلال بانک مرکزی در اقتصاد اشاره داشت و افزود: نکته دیگر این است که تا وقتی رابطه دولت و بانک مرکزی قطع نشده، سطح پایینی کریدور نرخ بهره می‌تواند مشکل‌زا باشد. بنابراین پیشنهاد این است که فعلاً کف کریدور نرخ بهره را حذف کنیم. به بیان دیگر یعنی روی سپرده‌های بانک‌ها نزد بانک مرکزی، فعلاً از طریق خلق پایه پولی سود پرداخت نشود.

وی همچنین در خصوص سقف کریدور نرخ بهره یادآور شد: می‌دانیم که اگر بانک‌ها در سقف کریدور، اضافه برداشت داشته باشند، بانک مرکزی این اضافه برداشت را با یک جریمه حداقلی تأمین خواهد کرد، اما نکته مهم اینجاست که میزان جریمه مهم نیست بلکه مهم آن است که این جریمه از محل خلق پول پرداخت خواهد شد و منجر به تبعات منفی بر ناترازی بانک‌ها و اقتصاد کشور خواهد شد. بنابراین پیشنهاد این است که بانک‌هایی که مثلاً دو ماه اضافه برداشت دارند، این بانک‌ها تحت نظارت جدی قرار بگیرد و به طور مشخص هیأت‌مدیره و مدیرعامل بانک متخلف باید از دستورات تبعیت و یا تغییر کند.

سعدوندی در ادامه در خصوص بودجه‌ریزی توسط دولت نیز تأکید کرد: باید بودجه ارزی از ریالی جدا

شود. به عبارت دیگر رابطه بودجه دولت با بانک مرکزی کاملاً قطع شود. در حقیقت اگر دولت نیاز به تأمین کسری بودجه داشته باشد نباید بانک مرکزی مجبور به تأمین کسری بودجه شود. البته بانک مرکزی به صورت غیرمستقیم می‌تواند اوراق دولت را خریداری کند.

وی افزود: اینکه دولت بانک مرکزی را اجبار کند که اوراق خریداری کند یا به دولت وام بدهد یا اینکه بانک مرکزی ارز حاصل از فروش نفت یا ارز دولتی را خریداری کند، اینها همه باعث تورم می‌شود و نباید به سمت آن رفت. بنابراین رابطه بودجه دولت و بانک مرکزی باید به طور کامل قطع شود و بانک مرکزی در کنترل تورم به استقلال کامل برسد.

این صاحب‌نظر اقتصادی در ادامه گفت: پیشنهاد این است که بانک مرکزی برای نیم سال دوم، نرخ سود را افزایش دهد و به سمت واقعی شدن برسد تا عرضه اوراق از سوی دولت، برای اقتصاد جذابیت داشته باشد و از طرفی وزارت اقتصاد نیز این اقدام بانک مرکزی را قبول و اجرا کند. در کنار این باید سازمان برنامه و بودجه، بودجه ارزی را از بودجه ریالی تفکیک کند و درآمد ارزی به بانک مرکزی فروخته نشود. در حقیقت درآمد ارزی صرف هزینه ارزی همچون ایجاد زیرساخت‌ها شود.

باید بودجه توسط دولت مدیریت شود. همین الان دولت می‌تواند یک اصلاحیه بودجه ۱۴۰۰ به مجلس بدهد، به گونه‌ای که دولت نفت را می‌فروشد و درآمدهای نفتی به حساب دولت در خارج از کشور واریز می‌شود، سپس دولت از محل این درآمدها، مثلاً پرداخت هزینه احداث راه‌آهن زاهدان به سرخس را انجام می‌دهد. البته در این جا نیازمند شفافیت ۱۰۰ درصدی هستیم. باید به طور مشخص معلوم باشد که طی ۱۰ سال آینده چه طرح‌هایی از محل درآمد نفت قرار است اجرا شود، این طرح‌ها باید اولاً اولویت‌بندی شود و ثانیاً از طریق وبسایتی در اختیار عموم قرار بگیرد و همگان بر این موضوع نظارت کنند.

وی با اشاره به اینکه دولت‌ها به طور سنتی در ۵۰ سال گذشته، مازاد درآمد ارزی و کسری درآمد ریالی داشته‌اند، افزود: با استفاده از این مازاد ارزی می‌توان زیرساخت‌های اقتصاد را از طریق خرید خدمت خارجی گسترش داد. همچنین هر دانشی که اقتصاد کشور احتیاج دارد، دولت می‌تواند از طریق منابع ارزی خودش، این دانش را بخرد و به چرخه اقتصاد وارد کند.

در گفت و گو با خلیج طهرانی مدیر عامل منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس مطرح شد:

ثبات بالاترین آمار جذب سرمایه گذاری در سال جاری

منطقه ویژه خلیج فارس در خصوص تسهیل جذب سرمایه گذاری در سال ۱۴۰۰ چه برنامه های داشته و چه اقداماتی را صورت داده است؟

منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس، زیرمجموعه سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) و وزارت صنعت، معدن و تجارت است. طبیعتاً برای اینکه بتوانیم در این منطقه سرمایه گذاری مناسبی انجام دهیم، ابتدا باید به نیازهای سرمایه گذار به عنوان اصول اولیه توجه کنیم. به طور کلی، سرمایه گذاران برای فعالیت در هر حوزه به ویژه تولیدی و تجاری، به زیرساخت به عنوان مهم ترین اصل جذب سرمایه گذاری نیاز دارند. این یعنی اگر یک منطقه دارای زیرساخت های اساسی مانند آب، برق، گاز، راه دسترسی مناسب و... باشد، سرمایه گذار به این منطقه جهت سرمایه گذاری مراجعه خواهد کرد.

منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس نیز با پیگیری همین هدف یعنی توسعه زیرساخت ها برای جذب سرمایه گذاری، در سال ۱۳۹۹ برنامه ریزی های لازم را برای سال ۱۴۰۰ انجام داده است. با توجه به اینکه رئیس هیئت عامل ایمیدرو نیز در سال قبل سفری به منطقه ویژه خلیج فارس داشت و از این منطقه و سایت توسعه آن بازدید کرد که در این بازدید، امکانات سایت توسعه

مناطق ویژه اقتصادی در کشورهای مختلف از جنبه های گوناگون حائز اهمیت هستند. این مناطق بیشتر در سواحل دریاهای آزاد قرار دارند، به عنوان محلی امن برای سرمایه گذاری به شمار می آیند زیرا از یک سو، زیرساخت های اساسی مانند آب، برق، گاز، راه دسترسی و... برای سرمایه گذاران فراهم است و از سوی دیگر، تجارت و واردات و صادرات سریع و آسان در مناطق ویژه انجام می شود.

در ایران نیز چندین منطقه ویژه و اقتصادی وجود دارند که در میان آن ها، منطقه ویژه خلیج فارس توانسته است از نظر جذب سرمایه گذاری بهترین عملکرد را داشته باشد و به محلی مناسب جهت سرمایه گذاری تبدیل شود.

در این خصوص خبرنگار ماهنامه جهان معدن با حسن خلیج طهرانی، مدیر عامل منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس به گفت و گو نشست. وی می گوید در ۶ ماه نخست امسال، با جذب ۷۰۰ میلیون دلار سرمایه گذاری، بالاترین میزان جذب سرمایه گذاری در طول فعالیت این منطقه به ثبت رسیده است و چندین قرارداد جذب سرمایه گذاری دیگر نیز در دست اقدام دارد. متن کامل این گفت و گو را در ادامه آمده است:

معدنی از هوپ‌های روی نوار نقاله، تعمیر بوردها و کارت‌های PCL تجهیزات ابزار دقیق، نوسازی و بازسازی رولیک‌های مورد استفاده در خطوط نوار نقاله از جمله اقدامات دیگر بومی‌سازی در این منطقه بوده است.

این منطقه در حال حاضر چه ظرفیت‌هایی به صورت بالقوه برای جذب سرمایه‌گذاری دارد؟

قرار گرفتن منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس از نظر موقعیت استراتژیک در کنار آب‌های خلیج فارس بسیار حائز اهمیت است. سرمایه‌گذاری که مایل به اجرای طرح‌های توسعه‌ای است و اگر ذهنیت و هدف صادرات داشته باشد، طبیعتاً منطقه ویژه خلیج فارس بهترین مکان برای سرمایه‌گذاری خواهد بود؛ چرا که این منطقه، در کنار دو بندر بسیار بزرگ و حیاتی کشور یعنی بندر شهید رجایی و شهید باهنر واقع شده است و این امر، یک مزیت بسیار بزرگ برای این منطقه به شمار می‌رود.

علاوه بر این، ویژگی «منطقه ویژه اقتصادی» بودن آن، باعث ایجاد مزیت‌هایی شده است؛ به طوری که می‌توان به راحتی صادرات و واردات را در منطقه ویژه خلیج فارس انجام داد. همچنین، این منطقه، از گمرک مستقل برخوردار است که یک مزیت مهم دیگر محسوب می‌شود. در کنار این موارد، منطقه ویژه خلیج فارس به خطوط ریلی سراسری کشور متصل است؛ این یعنی از هر نقطه در کشور، از طریق سیستم ریلی می‌توان هم مواد اولیه و هم محصول را به این منطقه ویژه انتقال داد. در همین حال، منطقه ویژه خلیج فارس در مجاورت شهر بندرعباس به عنوان مرکز استان هرمزگان قرار دارد؛ از این رو، امکانات شهری بندرعباس برای سرمایه‌گذاران مناسب است. همچنین منطقه ویژه خلیج فارس به فرودگاه بین‌المللی بندرعباس نزدیک است.

منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس، مزیت‌های

زیرساختی دیگری نیز برای سرمایه‌گذاری دارد. نیروگاه

حرارتی بندرعباس در کنار این منطقه واقع شده

است. در نتیجه، تامین برق را از این نیروگاه

انجام می‌دهیم. همچنین منطقه ویژه

خلیج فارس از نظر تامین گاز و خطوط

گازرسانی مشکلی ندارد؛ چرا که در

سال ۱۳۹۷ یک ایستگاه خط ۳۰

اینچ بین‌المللی گاز را راه‌اندازی

کردیم که از طریق همین ایستگاه

توانسته‌ایم تامین گاز صنایع را

پوشش دهیم. در کنار این منطقه

ویژه، خط لوله صلح قرار دارد که

از این خط نیز می‌توانیم برای

تامین گاز منطقه در صورت نیاز،

مجوزهای لازم را اخذ کنیم.

در خصوص تامین آب نیز در حال

حاضر آب‌شیرین‌کن‌های منطقه ویژه،

فولاد کاوه جنوب کیش و فولاد هرمزگان

فعال هستند و از طریق این سه منبع صنایع

تامین می‌شوند. البته در خصوص تامین آب اقدام

به برنامه ریزی لازم جهت تامین آب صنایع از محل تصفیه

پساب شهر بندرعباس کرده‌ایم که یکی از مهم‌ترین پروژه‌های جاری در

سال‌های اخیر بوده است. در این رابطه، با پیگیری‌های مستمر و جلسات مداوم با

حمایت استاندار محترم استان هرمزگان و با کمک سازمان ایمیدرو، شرکت تامین

و توسعه زیرساخت خلیج فارس تاسیس شد و این شرکت متولی تصفیه و تبدیل

مطرح و بررسی شد. در حال حاضر، برای اینکه در سایت توسعه سرمایه‌گذاران را جذب کنیم، نیاز است که زیرساخت‌ها شامل آب، برق، گاز، معابر و تسطیح اراضی نیز برای این سایت تامین شوند و در کنار آن، برنامه‌ریزی‌های لازم را برای آینده به عمل آورد. با نگاه مثبت ریاست محترم هیات عامل ایمیدرو و به تبع آن جلسات مکرری که در سازمان ایمیدرو برگزار کردیم و کمکی که از آن‌ها گرفتیم، در نهایت این نتیجه حاصل شد که با تخصیص حدود چهار هزار میلیارد تومان به این منطقه ویژه طی پنج سال، بتوانیم زیرساخت‌های مناسب برای جذب سرمایه‌گذار را در سایت توسعه منطقه ویژه خلیج فارس آماده‌سازی کنیم.

در برنامه‌های جدید منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس، به سایت توسعه به صورت خاص جهت احداث زیرساخت‌ها توجه خواهیم داشت. یادآور می‌شود سایت دو هزار هکتاری قدیمی منطقه ویژه خلیج فارس که در آن اکنون شرکت‌های تولیدی و تجاری و بخش‌های اداری مستقر هستند، تقریباً دیگر زمین خالی برای سرمایه‌گذاری وجود ندارد و کل زمین‌ها به سرمایه‌گذاران واگذار شده است؛ بخشی از سرمایه‌گذاران در حال تولید و بخشی دیگر در حال اجرای طرح‌های توسعه‌ای خود هستند. به همین دلیل، برای توسعه زیرساخت‌ها، در منطقه ویژه خلیج فارس عمده تمرکز خود را روی سایت توسعه به مساحت دو هزار و ۵۰۰ هکتار گذاشته‌ایم. در این سایت با شرایط موجود توانسته‌ایم پنج سرمایه‌گذار جذب کنیم؛ اما باید تا زمان به بهره‌برداری رسیدن طرح‌های آن‌ها، زیرساخت‌های لازم را تامین کنیم. در حال حاضر چندین سرمایه‌گذار دیگر هم در حال طی مراحل قانونی هستیم تا زمین به آن‌ها تخصیص دهیم. این وظیفه ما را جهت برنامه‌ریزی تامین زیرساخت‌ها چند برابر می‌کند و جای خوشحالی دارد که در این شرایط تحریم ظالمانه، سرمایه‌گذار جهت تولید و توسعه آماده سرمایه‌گذاری در کشور است. با توجه به موارد مطرح‌شده از این پس، سرمایه‌گذاران برای حضور در منطقه

ویژه خلیج فارس باید در سایت توسعه سرمایه‌گذاری کنند. در

این رابطه، زمان‌بندی‌ها انجام و مدارک و مستندات مربوط

به مناقصات تامین زیرساخت‌ها نیز آماده شده‌اند؛

در انتظار هستیم مرحله آخر لحاظ این بودجه

مورد نیاز در ردیف‌های بودجه‌ای سازمان

ایمیدرو تحقق پیدا کند. اگر این موضوع

توسط ایمیدرو تایید شود، تا قبل از

پایان سال به خصوص سه ماه انتهایی

سال ۱۴۰۰، اسناد مناقصه و مزایده را

آماده کرده و فراخوان‌های مربوطه را

منتشر خواهیم کرد.

اقدام دیگر منطقه ویژه، بومی‌سازی با

استفاده از نیروهای متخصص جوان و

بومی منطقه بود. این منطقه با استفاده

از نیروهای متخصص داخلی و بومی و به

خصوص همکاران داخل منطقه ویژه طی

سال گذشته، اقداماتی بسیار ارزشمند جهت

بومی‌سازی و ساخت داخل انجام داده است تا

اثرات تحریم‌های ظالمانه را در محدوده خود بی‌اثر

کنیم. جایگزینی نوارهای EP به جای مشابه خارجی آن،

نوسازی مجموعه WHEEL دستگاه‌های آلمانی برداشت مواد،

اصلاح درام‌های مورد استفاده در خطوط (روکش زنی و اصلاح شافت‌های آن)،

طراحی و ساخت صفحه پرشرلیت مربوط به اسپالایس گرم (پخت محل اتصال)

نوار نقاله با کیفیت‌تر از نوع آلمانی آن توسط مهندسان شرکت، خودکفایی در

ساخت ۶ دستگاه فیدر و ویراتوری با ظرفیت ۵۰۰ تن بر ساعت برای هدایت مواد

موید همین موضوع است.

انتظارات منطقه ویژه خلیج فارس از مسئولان در زمینه جذب سرمایه‌گذاری چیست؟

مناطق ویژه تکلیف دارند که زیرساخت‌ها را برای جذب سرمایه‌گذاری فراهم کنند. از این رو در قانون بودجه سال‌های آینده کشور باید موضوع معافیت‌های مالیاتی برای مناطق ویژه لحاظ شود. به طور مثال، برای این منظور، حقوق دولتی یا مالیات‌هایی که از تولیدکنندگان در منطقه ویژه اخذ می‌کنند، در همان منطقه برای توسعه زیرساخت‌ها هزینه شود. البته این قانون برای بودجه سال ۱۴۰۰ نیز مطرح شده بود که در زمان مناسب نتوانست آماده و در صحن علنی مجلس مطرح و مورد بررسی قرار گیرد.

با این حال، مجدد درخواست داریم و پیشنهاد می‌کنیم تا زمانی که زیرساخت‌های مناطق ویژه کامل نشده‌اند، مناطق ویژه از پرداخت حقوق دولتی و مالیات معاف شوند و مالیات آن‌ها با نظارت ذی‌حساب‌هایی که دولت مشخص می‌کند، صرف توسعه زیرساخت‌ها در مناطق ویژه شود. با این اتفاق، مالیات و عوارض پرداختی مناطق ویژه صرف توسعه زیرساخت همان استان خواهد شد و از استان خارج نمی‌شود. در صورتی که این مبالغ برای توسعه زیرساخت‌ها هزینه شود، ضمن جذب سرمایه‌گذاری مناسب در مناطق ویژه با سرعت بیشتر، افزایش تولید و اشتغال را نیز در مدت کوتاهی شاهد خواهیم بود. این اتفاق نیاز به حمایت جمعی دارد و در این رابطه لازم است دستگاه‌هایی مانند استانداری هرمزگان، نمایندگان محترم مجلس و ایمیدرو از طرح مزبور حمایت لازم را به عمل آورند که بتوانیم این بند قانونی را در قوانین بودجه سال‌های آتی کشور لحاظ کنیم. طبق بررسی‌های به عمل آمده، در صورتی که این طرح به اجرا درآید، به توسعه زیرساخت‌ها در همه مناطق ویژه طی مدت کوتاهی کمک شایانی خواهد کرد.

مهم‌ترین اصل برای جذب سرمایه‌گذاری در منطقه ویژه خلیج فارس، تامین زیرساخت‌ها است تا برای حضور و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی آماده شوند. طبیعتاً برای اجرای این هدف، منطقه ویژه خلیج فارس نمی‌تواند به تنهایی وارد عمل شود و آن را اجرایی کند. در این رابطه، منطقه ویژه خلیج فارس نیاز دارد که از کمک همه دستگاه‌های ذی‌ربط استفاده کند. ناگفته نماند که طی این مدت سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) همواره در کنار منطقه ویژه خلیج فارس حضور داشته است. علاوه بر این، استانداری هرمزگان بخصوص استاندار محترم همواره به کمک منطقه ویژه آمده است و برای جذب سرمایه‌گذاری در کنار ما بوده است. همچنین سازمان‌های دیگر استان هرمزگان مانند سازمان صمت، آب منطقه‌ای، آب و فاضلاب استان، گاز و برق استان جهت جذب سرمایه‌گذاری به این منطقه ویژه کمک کرده‌اند. بنابراین ضمن قدردانی و تشکر از همه این عزیزان، نیاز داریم در ادامه راه کمک‌های سازمان‌ها را در کنار خود داشته باشیم. ناگفته نماند که هر زمان که چالشی برای این منطقه به وجود آمد، نمایندگان محترم استان و نیز استاندار محترم هرمزگان تمام تلاش خود را در جهت حل چالش به کار بستند.

سخن پایانی...

به دلیل حمایت‌های بی‌شائبه از همه مسئولان امر به خصوص مسئولان استانی، استاندار و عواملی که در استانداری به منطقه ویژه خلیج فارس کمک کردند، تشکر می‌کنم. همچنین از مسئولان ایمیدرو به ویژه ریاست محترم هیئت عامل ایمیدرو و دیگر عوامل سازمان، هیئت مدیره منطقه ویژه، مدیران، کارمندان و کارگرها که در این مدت در شرایط بسیار سخت و طاقت‌فرسای آب و هوایی بندرعباس در کنار مدیران بودند و توانستند امور را پیش ببرند، کمال تشکر را دارم زیرا این افراد به خصوص کارکنان بومی منطقه به انجام کار در منطقه ویژه خلیج فارس تعصب خاصی داشتند و به مجموعه منطقه و مدیران برای اجرای پروژه‌ها کمک شایانی کرده‌اند.

آن به آب صنعتی قابل استفاده در صنایع و انتقال پساب به منطقه ویژه خواهد بود. این شرکت سهامداران بزرگی متشکل از سازمان ایمیدرو، شرکت‌های حاضر در منطقه ویژه خلیج فارس را به خود اختصاص داده است. امیدوار هستم تا زمانی که سایت توسعه با آماده‌سازی زیرساخت‌ها تکمیل شود و سرمایه‌گذاران در آن شروع به کار کنند، طرح انتقال پساب بندرعباس نیز نهایی شود. پیش‌بینی ما این است که با اجرای طرح انتقال پساب، بتوانیم روزانه ۸۰ تا ۱۰۰ هزار متر مکعب آب تصفیه شده صنعتی را به منطقه ویژه وارد کنیم و در اختیار صنایع قرار دهیم.

این منطقه ویژه در داخل خود یک هتل پنج ستاره دارد که این هتل، بین‌المللی است و می‌تواند در جذب توریست صنعتی موثر واقع شود. این هتل که اخیراً بازسازی شده، آماده پذیرش سرمایه‌گذاران است. به عبارت دیگر، سرمایه‌گذار می‌تواند در این هتل تا به سرانجام رسیدن طرح خود مستقر شود و از امکانات هتل استفاده کند.

منطقه ویژه خلیج فارس در دو سال اخیر چه سرمایه‌گذاری‌هایی را جذب کرده و در ادامه سال چه برنامه‌هایی دارد؟

در سال ۱۳۹۹ منطقه ویژه خلیج فارس، در مجموع شاهد حضور ۹ سرمایه‌گذار بخش خصوصی بود که با این افراد قرارداد منعقد شد و کار اجرایی طرح خود را آغاز کردند. این در حالی است که تنها طی ۶ ماه نخست امسال ۱۲ قرارداد سرمایه‌گذاری با بخش خصوصی منعقد شده که ارزش این سرمایه‌گذاری‌ها حدوداً به ۷۰۰ میلیون دلار می‌رسد. علاوه بر این موارد، پنج قرارداد جذب سرمایه‌گذاری دیگر نیز آماده امضا هستند که طی هفته‌های آتی نیز قرارداد این طرح‌ها نیز میان سرمایه‌گذاران و منطقه ویژه خلیج فارس منعقد خواهد شد. قطعاً دستاوردهای یاد شده در حوزه سرمایه‌گذاری، حاصل کار گروهی هیئت مدیره، مدیران میانی و مدیران ارشد منطقه ویژه خلیج فارس، کارگران و کارشناسان بوده است که به گونه‌ای برنامه‌ریزی کردند که محیط برای جذب سرمایه‌گذاری فراهم شود و رغبت سرمایه‌گذاران برای حضور در این منطقه افزایش یابد. سرمایه‌گذاری صورت گرفته در منطقه ویژه خلیج فارس طی ۶ ماه نخست سال جاری در تاریخ شکل‌گیری آن بی‌نظیر بوده است.

منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس توانسته است با تبعیت و پیگیری کلیه ارکان خود، شعار امسال مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) را که «تولید، پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» بوده اجرایی نموده و جذب سرمایه‌گذاری را به خوبی انجام دهد و آمار سرمایه‌گذاری صورت گرفته در ۶ ماه نخست امسال نیز

معاون امور معادن و صنایع معدنی وزارت صمت عنوان کرد:

مارکتینگ ضعیف مشکل اصلی تجارت سنگ در ایران

اسدالله کشاورز در سیزدهمین نمایشگاه بین المللی سنگ ایران در نیمه‌ور محلات اظهار کرد: سنگ تراورتن محلات بعد از حدود ۵ سال ثبت جهانی شد، به غیر از محلات ۸ عنوان برند جهانی در معادن کشور از جمله گچ سمنان، سنگ عقیق نمین اردبیل و... به ثبت رسیده و این فرآیند برای شناساندن و معرفی پتانسیل های ویژه کشور ادامه خواهد داشت.

وی افزود: وضعیت معادن ایران به نوعی است که کشور ما جزو ۱۰ کشور برتر دنیا در زمینه معدنکاری است و در جایگاه ۱۰ دنیا قرار داریم، همچنین در برخی مواد معدنی رتبه های بهتر را به خود اختصاص داده ایم به طوری که رتبه کشور در تولید و ذخیره گچ، اول است و در مس رتبه ۴ و ۵ مربوط به ایران است.

معاون امور معدنی وزارت صمت تصریح کرد: ایران تا سال ۹۱ واردکننده فولاد بود اما در حال حاضر در تولید فولاد جزو ۱۰ کشور برتر دنیا قرار دارد و سال گذشته ۶۵ میلیون تن فولاد خام صادر شد. همچنین در حوزه سیمان نیز مصرف کشور ۶۵ میلیون تن و تولیدکننده ۷۵ میلیون تن هستیم که بر این اساس ظرفیت خالی ما ۱۰ میلیون تن است و هیچ مشکلی در این عرصه احساس نمی شود و با برنامه ریزی صورت گرفته برای ساخت واحدهای مسکونی که رییس جمهور وعده دادند هیچ مشکلی برای تامین سیمان وجود نخواهد داشت.

کشاورز در خصوص ظرفیت های محلات بیان کرد: خوشبختانه این شهرستان شرایط خوبی دارد و هر سال دو نمایشگاه گل و سنگ در این شهرستان برگزار می شود، پویایی و بالندگی که در این ۱۴ سال در نمایشگاه وجود داشته در هیچ استانی دیده نشده است.

وی با اشاره به فعالیت بالغ بر ۶۴۰۰ واحد سنگبری در کشور ادامه داد: از مجموع ۲۲۰۰ معدن سنگ تزئینی در کشور حدود ۱۴۰ معدن در این منطقه قرار دارد که البته در استان تعداد بیشتر است.

معاون امور معدنی وزارت صمت اضافه کرد: مشکل اصلی که در حوزه تجارت سنگ وجود دارد مارکتینگ ضعیف است، به نظر بنده ۵۰ درصد فعالیت اقتصادی مربوط به مارکتینگ است، عملکرد ما در مارکتینگ

تلاش های صورت گرفته در ۶ ماه گذشته بخشنامه واردات ۳۰۰ دستگاه جدید با توان بالا با مدل ساخت تقریباً زیر ۱۰ سال نوشته و انجام شده و همچنین توانستیم سفارش خوبی هم برای تولیدکنندگان داخلی بگیریم و این روند ادامه دارد تا بتوانیم در آینده ناوگان را بهسازی و نوسازی کنیم.

کشاورز در خصوص پنجره واحد بیان کرد: حداقل حدود ۱۵ سال است که شخص بنده درگیر این مهم هستیم اما متأسفانه با توجه به عدم وجود برخی زیرساخت ها به نتیجه نرسیده است، اما همچنان در حال تلاش هستیم، ماده ۲۴ مکرر، نمونه مشابه این پنجره واحد است که استان مرکزی از این ماده استفاده خوبی کرد البته حتماً هایی در خصوص این ماده نیز ایجاد شده است.

وی اضافه کرد: متأسفانه استفاده و بهره مندی مناسبی از تشکلهای و انجمن ها در این حوزه صورت نگرفته در حالی که می توان از این فرصت ها استفاده کرد.

کشاورز از معدنکاران بویژه در محلات، مدیریت باطله ها را خواستار شد و گفت: حجم باطله ها بسیار بالا و نیازمند مدیریت کامل است. در استان مرکزی طرح جامعی در این خصوص هستند که امیدواریم راهکار مناسبی جهت استفاده از این باطله ها ایجاد شود، چراکه برخی از این باطله ها امکان استفاده دارند.

ضعیف است البته ماشین آلات این حوزه نیز فرسوده هستند. کارخانجاتی که واحدهای فرآوری را به روز کرده اند اندکند و هنوز به سبک سنتی جلو می رویم به همین سبب مارکتینگ نیز ضعیف پیش می رود. کشاورز در خصوص سنگ کوپ گفت: صادرات سنگ کوپ فرآوری نشده ۴۲ میلیون دلار و سنگ فرآوری شده ۱۰۵ میلیون دلار بوده که از نظر وزنی قابل قیاس نیستند

وی ادامه داد: در حوزه صنعت سنگ نقاط قوتی از جمله میزان ذخایر و تنوع موجود در کشور در حوزه سنگ های تزئینی وجود دارد. در سنگ گرانیات ایران بالغ بر ۸۰ نوع رنگ و ساختار دارد، همچنین بزرگترین ذخیره تراورتن قرمز دنیا در ایران و بزرگترین ذخیره تراورتن های روشن در ایران و استان مرکزی است و با تکیه بر این نقاط قوت می توان به یک شرایط خوب دست پیدا کرد.

معاون امور معدنی وزارت صمت با اشاره به تهدیدهای این حوزه خاطرنشان کرد: بخشی از تهدیدها مربوط به عدم تعادل در قوانین و برخی مشکلات مربوط به وضعیت نامناسب ترانزیت و ترانسفر محصولات و فرسودگی ماشین آلات معدنی است. فرسودگی ناوگان معدنی وحشتناک است به طوری که امروز هنوز بولدوزر ۶۰ ساله در حال فعالیت است. خوشبختانه با

رییس اتاق ایران و چین در مورد تداوم روند افزایشی نرخ تورم هشدار داد: زنگ خطر بزرگ اقتصاد و تجارت

رییس اتاق بازرگانی ایران و چین در این خصوص می‌گوید در حالی که امروز تقریباً تمامی کارشناسان و فعالان اقتصادی به این جمع‌بندی رسیده‌اند که تداوم تخصیص ارز دولتی به زیان کشور است، در عین حال باید توجه شود که هرگونه تصمیم غلطی که منجر به شوک جدید اقتصادی به کشور شود، می‌تواند به افزایش دوباره تورم و از کنترل خارج شدن آن منجر شود. به گفته مجیدرضا حریری، این خطر بزرگی است که از تمامی دستگاه‌های حاکمیتی گرفته تا مردم در بنگاه‌های اقتصادی باید به طور جدی مراقب آن باشند.

حریری اظهار کرد: در تحلیل ارز چندنرخه و ارز با نرخ دولتی یا یارانه‌ای باید توجه داشت که تمام سابقه ما تنها به ارز ۴۲۰۰ تومانی محدود نمی‌شود. ما در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ نیز ارزهای یارانه‌ای برای بخش‌های مختلفی از اقتصاد ایران داشتیم. گاهی برای تولیدکننده، گاهی برای واردات ماشین‌آلات و گاهی در سایر حوزه‌هایی که در کوتاه‌مدت نیاز بود، این ارز به بخش‌های مختلف اقتصاد پرداخت شد.

تخصیص این ارز باید متوقف شود

به گفته این فعال بخش خصوصی، در سال‌های ابتدایی دهه ۹۰ و پس از آغاز تحریم‌های همه‌جانبه علیه اقتصاد ایران نیز دولت ارز را سه‌نرخه

رییس اتاق بازرگانی ایران و چین معتقد است امروز اقتصاد ایران با خطری جدی مواجه است که هرگونه تصمیم غلطی در این زمینه می‌تواند کشور را به مسیری دشوار وارد کند.

بر اساس گزارش‌های مرکز آمار و بانک مرکزی نرخ تورم در ماه‌های گذشته همواره بالاتر از ۴۰ درصد بوده و روند افزایش آن هنوز متوقف نشده است. برخی تحلیل‌ها از این می‌گویند که در صورت تداوم روند فعلی، امکان رسیدن تورم حتی به نرخ ۶۰ درصد نیز وجود خواهد داشت. در کنار فشار گسترده افزایش نرخ تورم بر زندگی اقشار کم‌درآمد جامعه، در صورت تداوم روند افزایشی، بسیاری از واحدهای اقتصادی و بنگاه‌های فعال در ایران نیز با معضلات جدی مواجه خواهند شد که ابعاد آن نامعلوم است. در چنین شرایطی رییس‌جمهوری اعلام کرده که اولویت نخست اقتصاد کشور مهار تورم است و تمام دستگاه‌های اجرایی موظفند از اتخاذ تصمیم‌هایی که منجر به افزایش تورم شود به طور جدی خودداری کنند. در حال حاضر تداوم تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی نیز معضل دیگری برای اقتصاد کشور به وجود آورده است. هرچند بر اساس قانون مجلس صدور این ارز تنها تا نیمه نخست سال جاری تمدید شده بود اما هنوز سیاست جداگانه‌ای برای اصلاح یا حذف آن ارائه نشده است.

کرد. در آن دوره یک ارز ۱۲۲۶ تومانی دولتی داشتیم، یک ارز با نرخ ۲۴۰۰ تومان عرضه می‌شد و در بازار آزاد نیز نرخ ارز بین ۳ تا ۴۰۰۰ تومان در نوسان بود. از این رو ارز دولتی در اقتصاد ایران سابقه طولانی داشته و برای ارزیابی عملکرد آن نیز نمی‌توان به طور قاطع نقاط سیاه یا سفید دید. هر طرحی مزایا و معایب خاص خود را دارد و ارز دولتی نیز از این قاعده مستثنی نیست.

وی در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه اگر این طرح نتایج مثبت و منفی داشته، چرا بخش خصوصی و اتاق بازرگانی اصرار بر حذف آن دارند، بیان کرد: قطعاً طراحان ارز ۴۲۰۰ تومانی، برنامه‌هایی در سر داشتند و با هدف کاهش فشار بر معیشت اقشار کم‌درآمد این برنامه را اجرا کردند. امروز و پس از چند سال اجرای آن باید این سوال را پرسید که اساساً این برنامه تا چه حد موفق بوده و به اهداف خود رسیده است؟ متأسفانه در چارچوب چنین طرح‌هایی، معمولاً هدف‌گذاری این است که بخش مهمی از جامعه بهره‌مند شوند اما در عمل یارانه دولت تنها به بخش بسیار محدودی می‌رسد و سایر بخش‌ها بی‌نصيب می‌مانند. در رابطه با ارز ۴۲۰۰ تومانی نیز همین تجربه تکرار شده و تحت‌تأثیر این شرایط است که امروز تقریباً میان کارشناسان و فعالان اقتصادی یک اجماع به وجود آمده که تخصیص این ارز باید متوقف شود.

خطر شوک جدید تورمی

رییس اتاق بازرگانی ایران و چین در پاسخ به این سوال که با توجه به فشار بالای تورم بر اقشار کم‌درآمد، آیا این خطر وجود ندارد که با حذف ارز دولتی، یک شوک تورمی جدید به جامعه وارد شود، گفت: پیش از پرداختن به این موضوع باید ابتدا شرایط تورمی اقتصاد ایران را بررسی کرد. نرخ تورم ما در سال‌های گذشته همواره دورقمی بوده و امروز به بالاترین حد خود رسیده است. برخی ارزیابی‌ها از این حکایت دارد که در صورت تداوم شرایط فعلی، امکان رسیدن تورم ایران به نرخ ۶۰ درصد نیز وجود دارد. این نرخ بسیار خطرناک و یک مرز بسیار مهم برای اقتصاد کشور است. در چنین شرایطی هر تصمیمی که از سوی هر نهادی گرفته شود و نتیجه آن وارد کردن یک شوک جدید به اقتصاد کشور و افزایش سرعت رشد تورم باشد، قطعاً باید متوقف شود زیرا خطرناک است. در رابطه با ارز ۴۲۰۰ تومانی نیز همین شرایط حاکم است.

وی افزود: هرچند بخش مهمی از کارشناسان از لزوم حذف آن صحبت می‌کنند اما نحوه برنامه‌ریزی برای این حذف، طرح

جایگزین برای حمایت از مردم و دادن این اطمینان به اقتصاد که شوک جدیدی در راه نخواهد بود، اهمیت زیادی دارد. برای این موضوع باید تمام کارشناسان در کنار هم قرار بگیرند و یک اجماع در سیاست‌گذاری شکل بگیرد، در غیر این صورت اجرای هر طرح جایگزینی که به طور کامل زوایای اقتصادی کشور را بررسی نکرده می‌تواند فضای خطرناکی برای اقتصاد به وجود آورد.

تورم ۶۰ درصد خطرناک است

حیرتی در واکنش به تداوم روند افزایشی تورم و تبعات مثبت نرخ ۶۰ درصدی برای آن اظهار کرد: اگر اقتصاد ایران را به یک مریض تشبیه کنیم، این مریض امروز تب ۳۹ درجه دارد. این تب بالاست و باید آن را پایین آورد اما همچنان مریض زنده است. اگر این تب به بالای ۴۰ درجه برسد، شرایط بحرانی شده و خطری جدی مریض را تهدید می‌کند. در رابطه با تورم نیز سیاست‌های متفاوتی وجود دارد. کشوری که تورم چهار درصدی دارد و می‌خواهد آن را به سه درصد برساند، یک مدل سیاست دارد و کشوری که قصد دارد تورم دورقمی خود را تک‌رقمی کند نیز یک نوع سیاست دیگر.

وی ادامه داد: این تورم‌ها همچنان با تصمیمات عادی قابل مدیریت و کاهش هستند اما اگر تورم از یک سطحی فراتر رفت، دیگر با سیاست‌های معمول پایین نمی‌آید و در واقع حتی نمی‌توان پیش‌بینی کرد که تا کجا قرار است رشد کند. تجربه کشوری مانند ونزوئلا به خوبی نشان می‌دهد که تورم افسارگسیخته تا چه درجه‌ای امکان بحرانی شدن دارد. اگر ما به چنین شرایطی برسیم، از سویی اقتصاد در آستانه فروپاشی قرار می‌گیرد و از سوی دیگر افزایش فشارها بر مردم می‌تواند به ایجاد هزینه‌های اجتماعی و امنیتی منجر شود.

به گفته رییس اتاق بازرگانی ایران و چین، از این رو همان‌طور که رییس‌جمهوری تأکید کرده‌اند امروز اولویت نخست کشور تورم است و از دستگاه‌های تصمیم‌گیر گرفته تا بنگاه‌ها و فعالان اقتصادی باید همه تلاش خود را به کار بندند که نرخ تورم با شوکی منفی، رشدی غیرقابل مهار پیدا نکند. در رابطه با ارز دولتی نیز هر تصمیمی باید با توجه به همین اولویت گرفته شود و تلفیقی از نظارت، انضباط، شفافیت و رصد موجودی انبارهایی که پیش از این با ارز دولتی کالا وارد کرده‌اند در دستور کار قرار گیرد.

وی همچنین در پاسخ به این سوال که آیا می‌توان انتظار داشت بدون بازگشت به برجام، اقتصاد ایران راهکارهایی جداگانه برای دور

اگر اقتصاد ایران را به یک مریض تشبیه کنیم، این مریض امروز تب ۳۹ درجه دارد. این تب بالاست و باید آن را پایین آورد اما همچنان مریض زنده است. اگر این تب به بالای ۴۰ درجه برسد، شرایط بحرانی شده و خطری جدی مریض را تهدید می‌کند. در رابطه با تورم نیز سیاست‌های متفاوتی وجود دارد. کشوری که تورم چهار درصدی دارد و می‌خواهد آن را به سه درصد برساند، یک مدل سیاست دارد و کشوری که قصد دارد تورم دورقمی خود را تک‌رقمی کند نیز یک نوع سیاست دیگر

کنیم. اختلاف ما با آمریکا بسیار گسترده و طولانی است اما مثلاً می‌توان اختلاف با عربستان سعودی را کاهش داد. هرچه تعداد دشمنان بین‌المللی کاهش یافته و امکان ارتباط با آنها به وجود آید، قطعاً شرایط برای کنار زدن تحریم‌ها بهتر خواهد شد.

حریری در پاسخ به این سوال که چرا چین برای دور زدن تحریم‌های آمریکا به ایران کمک نکرد، نیز بیان کرد: برای تحلیل این موضوع باید دو سطح سیاسی و اقتصادی را از یکدیگر جدا کنیم. در سطح سیاسی مقامات چین از رییس‌جمهوری این کشور تا وزیر امور خارجه و سایر مقامات بارها اعلام کردند که تحریم‌های آمریکا علیه ایران را نمی‌پذیرند و آن را اجرا نمی‌کنند، از این‌رو در سطح سیاسی چنین موضوعی رخ نداده است. در سطح اقتصادی اما دیگر موضوع دولت‌ها نیستند و صحبت از بنگاه‌های اقتصادی است. همانطور که یک شرکت اروپایی از ترس تحریم آمریکا با ایران معامله نمی‌کند، احتمال دارد که یک شرکت چینی نیز همین تصمیم را بگیرد.

به گفته رییس اتاق بازرگانی ایران و چین، در دنیای امروز بسیاری از شرکت‌های چینی حضوری گسترده دارند. برای مثال شرکتی که اپراتور بندر شانگهای است، در ۱۸ نقطه دیگر دنیا نیز بنداری را در اختیار دارد، اگر این شرکت تحریم شود، تمام بندارش تحریم خواهد شد. اگر کشتی که با ایران معامله کرده به این بندر وارد شود، شرکت و کشتی تحریم خواهند شد و تحریم‌های هوشمند به همین شکل عمل می‌کنند. از این‌رو چین در این سال‌ها تلاش کرده رابطه خود با ایران را حفظ کند اما باید توجه داشت که وقتی بحث منافع بنگاه اقتصادی مطرح می‌شود، یک شرکت چینی نیز بر اساس اولویت‌های خود عمل می‌کند و ما باید برای عبور از این شرایط تلاش کنیم.

زدن تحریم پیدا کند، گفت: در این رابطه ما باید چند مقدمه را در نظر داشته باشیم. نخست آنکه قطعاً برای آمریکا و همکاری با این کشور در سطح جهان گزینه‌های جایگزین اقتصادی وجود دارد و همانطور که در سال‌های گذشته نیز ما به بسیاری از آنها فکر کردیم و در آینده نیز چنین ظرفیتی وجود دارد. مقدمه دوم اما این است که همه این ظرفیت‌ها برای رسیدن به حداکثر اجرا و بهره‌وری، تحت تاثیر تحریم‌ها قرار می‌گیرند. اگر ما بخواهیم از تمام مزایای توافق ۲۵ ساله با چین یا عضویت در گروه شانگهای استفاده کنیم، قطعاً باید فکری به حال تحریم‌ها کنیم. از این‌رو همانطور که تجربه این سال‌ها نشان داده، می‌توان گزینه‌هایی بیرون از تحریم پیدا کرد اما استفاده از آنها هم دشوار است و هم احتمالاً به سطح حداکثر نخواهد رسید.

تردید برای لغو تحریم نداریم

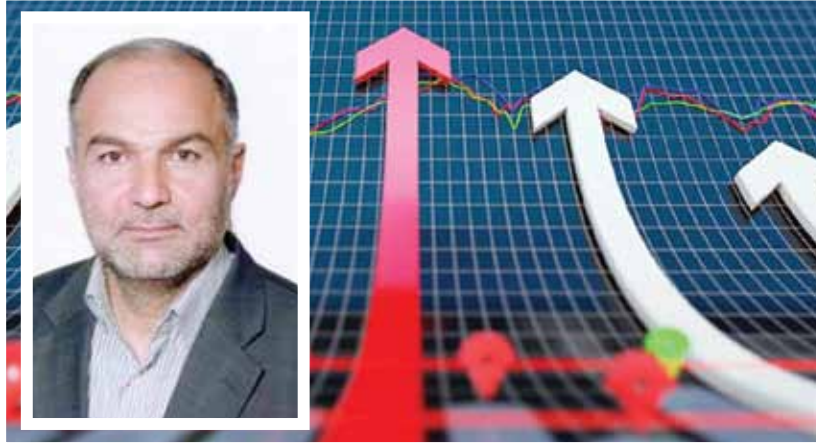
به گفته این فعال بخش خصوصی، در رابطه با برجام و تحریم‌ها باید توجه داشت که ایران تنها ۵۰ درصد ماجراست و ۵۰ درصد دیگر طرف مقابل است. در مذاکره هر طرف به دنبال منافع خود است و از این‌رو باید دید چگونه دو طرف به توافق می‌رسند. مادر ایران اعلام آمادگی کرده‌ایم که برای لغو تحریم‌ها تلاش کنیم. از سویی مقام معظم رهبری تأکید کرده‌اند که نباید فرصت برای لغو تحریم را از دست داد و از سوی دیگر سایر مقامات و تصمیم‌گیران نیز بر لزوم پیگیری این مسأله تأکید دارند، از این‌رو موضوع کنار زدن تحریم‌ها باید دنبال شود و هر چه ما به سمت عادی شدن روابط با کشورهای خارجی حرکت کنیم، قطعاً اقتصاد ایران امکان بهبود شرایط را بیشتر حس خواهد کرد.

وی ادامه داد: از سوی دیگر ما باید اختلافات کوچک خود را نیز حل

چالش‌های ایران در زمینه توسعه صنعتی تشریح شد:

راز کره‌ای تولید رقابتی

راه صنعتی شدن کشور از بهبود سطح رقابت پذیری بنگاه‌های تولید کننده می‌گذرد. این موضوع که محور بحث آخرین نشست کمیسیون صنعت و معدن اتاق تهران بود، ۴ مانع مهم بخش صنعت برای جهش تولید و صادرات را به تفصیل بیان کرد. حاضران در این نشست به مقامات صنعتی کشور پیشنهاد کردند ایجاد «پنجره مشترک دانش فنی» در بین بنگاه‌های صنعتی کشور تشویق شود.

در این جلسه حمید فروتوکزاده، نماینده وزارت صنعت، معدن و تجارت در هیات نمایندگان اتاق تهران، گزارشی از الزامات صنعتی سازی در کشور ارائه کرد. او با بیان اینکه «پنجره مشترک دانش فنی، بیت‌الغزل صنعتی سازی است» توضیح داد: مسائلی که بخش صنعت در ایران با آن دست به گریبان است، بیرون افتادگی از زنجیره‌های ارزش ساز جهانی، چالش ژئوپلیتیک و اگرایی منطقه‌ای و چالش حکمرانی صنعتی و بیماری هلندی است. بیرون افتادگی از زنجیره ارزش ساز جهانی، موضوعی است که ایران پیش از انقلاب و بعد از انقلاب با آن مواجه بوده است. ضمن آنکه بررسی حجم تجارت جهانی کشورهای منطقه از شرق مدیترانه تا ایران و افغانستان نشان می‌دهد که کمتر از ۱۰ درصد تجارت این کشورها مشترک است. تجارتی واگرا و موازی که هریک مواد خامی را صادر کرده و کالاهای مورد نیاز خود را وارد می‌کنند. در واقع در این منطقه، تجارت منطقه‌ای شکل نگرفته است. او با بیان اینکه عضویت در زنجیره‌های ارزش ساز جهانی نصیب ایران نشده است، ادامه داد: کشور ما در داخل نیز با چالش حکمرانی و بیماری هلندی مواجه بوده است. فروتوکزاده در ادامه گفت: در مقابل این چالش‌ها که مورد اشاره قرار گرفت، مفاهیم راهگشایی وجود دارد که شامل بازسازی و تجمیع تقاضا، تامین مالی ناظر بر صنعت ملی و هم افزایی قابلیت‌ها از طریق پنجره مشترک دانش فنی است که اتاق بازرگانی و کمیسیون صنعت اتاق تهران در پیاده سازی این رهیافت‌ها می‌تواند موثر واقع شوند.

این عضو کمیسیون صنعت و معدن اتاق تهران در ادامه سخنان خود یکی از الزامات رقابت پذیری کردن صنایع ایران را تعریف پنجره واحد یا فصل مشترک میان بنگاه‌ها دانست و گفت: شناسایی و انتخاب

باتری، تجهیزات صنایع نفت و گاز و پتروشیمی، شناورهای تدارکاتی پرمصرف، موتور دیزل سنگین، تجهیزات باز یافت پسماند و تجهیزات آب و فاضلاب از جمله این تجهیزات است. او با بیان اینکه آرایش درونی صنایع به گونه‌ای نیست که همکاری مبتنی بر پنجره واحد دانش فنی در آن شکل گرفته باشد، توضیح داد: برای مثال، با وجود آنکه ساختار دو شرکت ایران خودرو و سایپا شبیه یکدیگر است اما مفاهیم مشترک صنعتی و فناوری‌های مشترکی در این دو خودرو ساز مورد استفاده قرار نگرفته است. چنانکه موتور مورد استفاده توسط ایران خودرو برای تولید خودروها در اختیار سایپا قرار نمی‌گیرد. این مساله در مورد دو شرکت لوازم خانگی اسنوا و پاکشوما نیز صادق است. این عضو کمیسیون صنعت و معدن اتاق تهران افزود: صنعت ایران با ایجاد یک قابلیت درون‌زا می‌تواند بازارهای منطقه‌ای را به تسخیر خود درآورد. پس از ارائه این گزارش و طرح این مساله، سایر اعضای کمیسیون نیز به بیان نظرات خود پرداختند. علی نقیب، رئیس کمیسیون صنعت و معدن اتاق تهران با بیان اینکه در صنعت ایران، شرکت‌های بومی و قوی کم نیستند، گفت: اجرایی شدن چنین مدلی می‌تواند ارزش افزوده تولیدات صنایع ایران را ارتقا دهد. او همچنین این پرسش را مطرح کرد که کدام کشور اکنون به سراغ ایجاد پنجره واحد دانش فنی رفته است؟ فروتوکزاده، در پاسخ به این پرسش گفت که بهترین نمونه از کشورهایی که این مدل را اجرایی کرده‌اند، کره جنوبی است.

رشته‌های صنعتی و زنجیره‌های ارزش ساز ملی با نگاهی به زنجیره‌های ارزش ساز جهانی، بازسازی برای زنجیره‌های منتخب نظیر بازار مشترک منطقه‌ای، دیپلماسی فعال اقتصادی، پیمان شانگهای، اوراسیا، کریدورهای تجاری، شناسایی و توافق درباره نقاط تکرار پذیر و تجمیع پذیر در زنجیره‌ها مانند کاهش تنوع به عنوان یک ضرورت اقتصادی سازی، ژئیک سازی و یکسان سازی مواد، قطعات و زیرمجموعه‌ها در صنایع مختلف با هدف کاهش هزینه و افزایش بهره‌وری و الزام بنگاه‌های منتخب به داشتن دفتر طراحی و انباشت دانش فنی و الزام شرکت‌های طرف قرارداد خارجی به انتقال دانش فنی از جمله الزامات این مسیر است. او با تاکید بر اینکه «یک رقابت واگرا نمی‌تواند کلیت صنعت را ارتقا دهد» افزود: تقسیم کار بین بنگاه‌ها در دل زنجیره‌های ارزش ساز ملی بر اساس اقتضائات زنجیره ارزش ساز یک ضرورت است. همچنین ایجاد مزیت برای فعالیت در قالب زنجیره‌ها و خوشه‌ها از طریق کاهش هزینه‌های مبادله، سامانه‌های مزیت ساز و معافیت‌های مالیاتی و کاهش هزینه‌های لجستیک در بالادست و پایین دست، باید از ناحیه دولت انجام گیرد. فروتوکزاده سپس به محصولات مشترکی که توسط صنایع و در قالب پنجره واحد صنعتی قابل ساخت است اشاره کرد و گفت: موتورهای برقی لوازم خانگی، قوای محرکه خودرو سواری، ماشین سازی، کاتالیست‌ها و مواد پرمصرف شیمیایی، واگن‌های شهری و بین شهری،

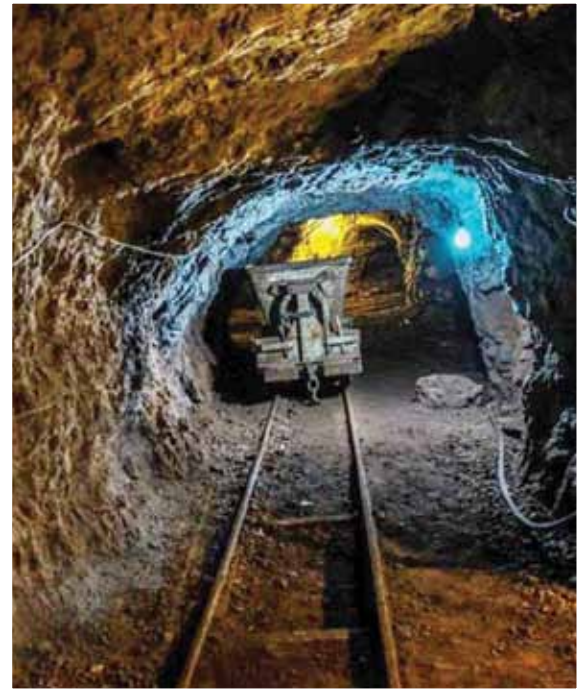
در پی خبر بازگشت ۶۷۰ معدن به چرخه تولید مطرح شد:

توسعه معادن کوچک نیازمند عارضه‌یابی

اکتشافات کاملی در آنها انجام دهیم، به طور حتم به نتایج مطلوبی خواهیم رسید. به این ترتیب اکتشاف در معادن کوچک باید گسترش پیدا کند. با توجه به اینکه بسیاری از معادن کوچک سرنخ‌هایی از معادن بزرگ هستند و اثری از یک ماده معدنی را نشان می‌دهند؛ در نتیجه اکتشاف آنها اهمیت معادن کوچک را دوچندان می‌کند. حالا به تازگی مدیر اجرایی طرح احیا، فعال‌سازی و توسعه معادن کوچک‌مقیاس از توسعه معادن کوچک خبر داده است و با بیان اینکه از ابتدای اجرای طرح احیا، فعال‌سازی و توسعه معادن کوچک‌مقیاس تا پایان شهریورماه امسال ۶۷۰ معدن کوچک احیا شده و به چرخه تولید بازگشته، تصریح کرده است: از ابتدای آغاز طرح تا پایان شهریورماه امسال، شناسایی، پایش و اولویت‌بندی هفت هزار معدن، محدوده معدنی (اعم از پروانه اکتشاف و گواهی کشف) و محدوده‌های مزایده‌ای بر اساس مزیت نسبی هر استان انجام شده است. طرح احیا، فعال‌سازی و توسعه معادن کوچک‌مقیاس از اواخر سال ۹۶ اجرایی و در سال ۹۸ به عنوان یکی از طرح‌های اقتصاد مقاومتی مطرح شد. در همین سال برای احیا و فعال‌سازی ۱۵۰ معدن کوچک‌مقیاس برنامه‌ریزی و در نهایت ۱۴۶ معدن فعال شد؛ سال گذشته نیز با اینکه احیای ۲۰۰ معدن مبنای کار قرار گرفت، اما در نهایت ۲۵۳ معدن فعال‌سازی و علاوه بر آن حمایت و توسعه ۱۵ واحد فرآوری نیز انجام شد. دبیر شورای هماهنگی طرح احیا، فعال‌سازی و توسعه معادن کوچک‌مقیاس تصریح کرد: روی یک‌هزار و ۷۱۳ معدن اقدام کلینیکی انجام و راه‌حل ارائه شد که در مجموع ۶۷۰ معدن احیا و توسعه‌یافته، همچنین حمایت و توسعه ۱۵ واحد فرآوری در سطح کشور از اقدامات طرح است. سید رضا عظیمی خاطر نشان کرد: از دیگر اقدامات طرح در راستای فعال‌سازی معادن، اجرای پروژه‌های زیرساخت مورد نیاز معادن با حمایت مجری طرح زیربنای لازم، ایمن‌درو، انعقاد ۳۷ تفاهمنامه سرمایه‌گذاری، علمی-پژوهشی و دانش‌بنیان، معرفی ۶۲ پرونده به صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی برای اخذ تسهیلات (که ۲۳ طرح در حال پیگیری و صدور بیمه‌نامه است) و حمایت از هشت استارت‌آپ معدنی، قابل ذکر است.

اقدامات انجام شده در نیمه نخست امسال

عظیمی گفت: گزارش شش‌ماهه طرح احیا حاکی از پایش بیش از چهار هزار محدوده معدنی در ۲۱ استان هدف بر اساس آمار و اطلاعات اخذ شده از وزارت صنعت، معدن و تجارت است. با همکاری کارگروه استانی طرح احیا، روی بیش از ۲۵۰ معدن اقدامات کلینیکی شامل رفع موانع اداری، سرمایه‌گذاری، معارضات محلی و غیره انجام شد که بر این اساس در مجموع ۲۷۱ معدن (با احتساب معادن بازمانده از پارسال) احیا شده و توسعه یافتند و با توجه به اظهارات کارگروه استانی سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت به چرخه تولید بازگشتند. این مقام مسوول با بیان اینکه همه

پیاده‌سازی طرح احیا و نوسازی معادن کوچک‌مقیاس یکی از برنامه‌های دولت برای توسعه اقتصادی به حساب می‌آید. گفته می‌شود که اجرای دقیق این طرح که از اواخر سال ۹۶ آغاز شده، می‌تواند به رونق توسعه معادن کمک کند. به طور مثال توجه به این مساله در حوزه سنگ تزئینی و نما موجب بازگشت بیش از ۱۰۰۰ معدن سنگ به چرخه تولید و صادرات خواهد شد.

امروز با اینکه بیش از دو هزار معدن سنگ تزئینی و نما در سطح کشور پروانه بهره‌برداری دریافت کرده‌اند، اما تعداد هزار معدن یعنی نیمی از آنها غیر فعال هستند. در این بین می‌توان با عارضه‌یابی معادن کوچک‌مقیاس نسبت به فعال‌سازی آنها کمک کرد. از جمله مواردی که کارشناسان برای فعال‌سازی معادن کوچک بر آن تاکید دارند می‌توان به تامین ماشین‌آلات، کاهش میزان حقوق دولتی و جرایم مربوطه، هزینه‌های بالای معدنکاری، اختلاف سلیقه مجریان دولتی اشاره کرد که مانع پیشرفت مورد انتظار در این بخش شده است. موانعی که سبب معطل ماندن فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس بوده است. از طرفی برخی دیگر بر ضعف توسعه اکتشافات تاکید دارند. گفته می‌شود اگر مجموعه معادن کوچک را به شکل خوشه‌هایی درآورده و

متوسط مقیاس رو به تعطیلی می‌رود و معدنکاری بزرگ مقیاس سیر صعودی را طی خواهد کرد، انتظار می‌رود به توسعه اکتشاف ذخایر پنهان توجه شود. او درباره وضعیت ذخایر پنهان گفت: پیش‌بینی تقاضای برخی مواد معدنی تا ۲۰۲۶ نشان می‌دهد سرب و روی، مس، طلا و اورانیوم روند رو به رشدی خواهند داشت. به این صورت که تولید طلا پنج برابر، مس سه برابر، اورانیوم چهار برابر، سرب ۲/۵ و روی سه برابر خواهد شد. متأسفانه وضعیت مبهمی از ذخایر پنهان در ایران وجود دارد، چراکه هنوز به صورت جدی اقدامات بزرگی انجام نشده است. برای این مهم می‌توان به ژئوفیزیک هوایی و حفاری‌های مبتنی بر کار کارشناسی تمرکز کرد. به طور حتم باتوجه به جایگاه زمین‌شناختی ایران ذخایر معدنی در کلاس جهانی دارد که باید به صورت جدی به اکتشاف آن بپردازیم. کارشناسان تأکید دارند باید از ظرفیت معدن تعطیل کوچک استفاده و آنها را فعال کرد، چراکه معدن کوچک گاهی جای پای معدن بزرگ هستند و می‌توان با اکتشافات عمیق در آن به یک معدن بزرگ دست یافت. ایران دارای ۶۸ نوع از انواع مختلف مواد معدنی است. ذخایر اثبات شده سنگ آهن ایران به مقدار ۲/۷ میلیارد تن (هشت دهم درصد کل ذخایر جهان) و ذخایر سنگ معدن مس به مقدار ۲/۶ میلیارد تن (چهار دهم درصد از ذخایر جهانی) است. ایران همچنین دارای ۱۱ میلیون تن روی (چهار درصد از ذخایر جهانی) است. کل ذخایر اثبات شده معدن ایران در حدود ۶۰ میلیارد تن برآورد شده که با اجرای اولویت نخست اکتشافی کشور در گستره‌ای به مساحت ۵۰۰ هزار کیلومتر مربع، انتظار می‌رود به بیش از ۱۰۰ میلیارد تن برسد. از این رو بخش معدن و صنایع معدنی یکی از حوزه‌های مهم و اثرگذار در تولید و تجارت کشور به شمار می‌آید.

این اقدامات با وجود محدودیت‌های کرونا انجام شده، خاطر نشان کرد: معادن احیا و توسعه یافته مذکور در شش ماهه نخست امسال پس از فعال‌سازی نهایی، پتانسیل افزایش اشتغال مستقیم بیش از دو هزار نفر و قابلیت افزایش ظرفیت تولید تا یک میلیون و ۴۲۰ هزار تن را دارا هستند.

اختلاف سلیقه مدیران دولتی

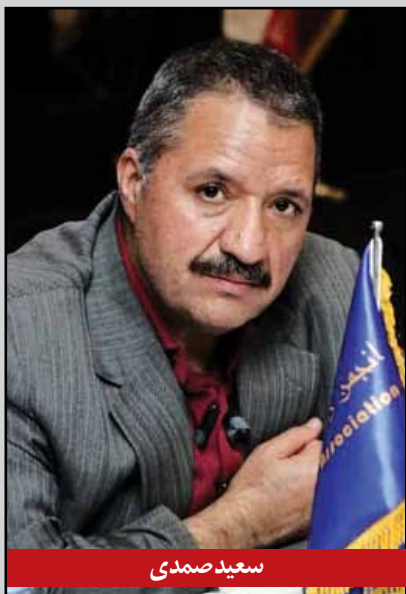
پیشتر احمد شریفی دبیر کل انجمن سنگ ایران به «جهان صنعت» گفته بود: گاهی اختلاف بین مدیران دولتی مانع توسعه معدن کوچک شده است. به طور مثال همزمان با شکل‌گیری شورای هماهنگی و مشورتی احیای معادن کوچک مقیاس در سال ۹۷، بنابر فرمان وزیر پیشین صمت قرار بود سالیانه نزدیک به ۲۰۰ معدن عارضه‌یابی شده و با رفع مشکلات به مدار تولید برگردند، اقدامی که عملیاتی نشد. وی گفت: انجمن سنگ در هماهنگی با شورای یاد شده در نخستین مرحله تعداد ۲۰ معدن را برای فعال‌سازی معرفی کرد و تمامی مشکلات آنها از جمله ماشین‌آلات، میزان استخراج، حقوق دولتی و جرائم مربوطه هم رصد شد، اما اختلاف دیدگاه بین شورای مزبور با معاونت معدنی وزارت صنعت، سبب معطل ماندن طرح فعال‌سازی معادن کوچک مقیاس در حوزه سنگ تزئینی و نما شد. شریفی بیان کرد: انتظار این بود که مصوبه شورای هماهنگی احیای معادن به عنوان تصمیم شورای عالی معدن محسوب شود تا کاربردی باشد، اما معاونت معدنی وزارت صمت در دوران وزیر پیشین در قالب بوروکراسی اداری تصمیم‌های شورای مزبور را بلوکه کرد و در عمل این شورا تعطیل شد!

ذخایر معدن کوچک رو به اتمام است

معدن کوچک به دلیل گستردگی و تنوع می‌تواند نیروی انسانی زیادی را مشغول به کار کنند. تامین نیاز بازارهای محلی، گسترده‌گی تولیدات، هزینه تولید پایین و تعداد بالای ذی‌نفعان می‌تواند اقتصاد محلی را رونق دهد. همچنین معدن کوچک مقیاس ۱۰ برابر معدن بزرگ اشتغال ایجاد کرده، انرژی کمتری مصرف و گاز گلخانه‌ای کمتری نیز تولید می‌کنند. به این ترتیب این دسته از معادن نقش تأثیرگذاری در توسعه پایدار مناطق کمتر توسعه یافته دارند. از آنجا که معدن کوچک در کشور گسترده هستند، می‌توانند برای مناطق کمتر توسعه یافته اشتغال ایجاد کرده و آبادانی به همراه آورند. با این حال بسیاری از کارشناسان بر این باورند که ذخایر معدن کوچک تا ۲۰۵۰ رو به اتمام است و در این سال دیگر هیچ معدن کوچکی نخواهیم داشت. آنها برای حل این مشکل تأکید دارند که باید به اکتشاف ذخایر پنهان روی آورد. پیشتر علیرضا شهیدی رییس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی به اتمام ذخایر معدن کوچک تا سال ۲۰۵۰ اشاره و تأکید کرد: هرچند سازمان زمین‌شناسی به موضوع توسعه معدن کوچک ورود پیدا نکرده، اما پایش مواد معدنی در تمام دنیا بر عهده این سازمان است. شهیدی در پاسخ به این سوال که با اتمام ذخایر معدن کوچک مقیاس چه باید کرد، گفت: اکتشاف ذخایر پنهان از جمله مواردی است که در نبود معدن کوچک باید مورد توجه قرار گیرد. گرچه هزینه اکتشاف ذخایر پنهان بسیار بالاست اما با توجه به بزرگ بودن ذخیره اقتصادی باید مورد توجه قرار گیرد. رییس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی با تأکید بر اهمیت توجه به ذخایر پنهان گفت: از آنجا که تا سال ۲۰۵۰ معدنکاری کوچک و

احتمال افزایش بهره مالکانه در بودجه ۱۴۰۱ در گفت و گو با کارشناسان بررسی شد:

نامعادله حقوق دولتی معادن

سعید صمدی

مهرداد اکبریان

حسام الدین فرهادی

و ارقام هستند که به هیچ عنوان با واقعیت‌ها و درآمدهای بخش معدن همخوانی ندارند. اکبریان با اشاره به آمار و ارقام چند سال اخیر تصریح کرد: سال ۹۸ حدود ۱۵۰۰ میلیارد تومان مجموع مطالبه دولت از بخش معادن کشور بود. سال ۹۹ به حدود ۲۸۰۰ میلیارد تومان رسید و سال ۱۴۰۰ دولت حدود چهار هزار میلیارد تومان را پیشنهاد داد. در ادامه مجلس صحبت از ۱۰ هزار میلیارد تومان کرد. سوال مهم این است که از سال ۹۸ تا به امروز چه اتفاق مثبتی در اقتصاد کشور در راستای گشایش بازارهای جهانی و رفع تحریم‌ها، کاهش هزینه‌ها و تامین زیرساخت‌ها افتاده است؟ به ازای کدام حمایت و کدام سرمایه‌گذاری دولت در بخش معدن این افزایش انجام پذیر است؟

معادن کوچک ناتوان‌تر از گذشته

رییس انجمن سنگ آهن ایران با اشاره به اینکه قسمت عمده‌ای از معادن کشور کوچک و متوسط هستند، تصریح کرد: اینها معدنی هستند که شرایط جاری مناسبی ندارند. دولت جلوی صادرات و تولید آنها را گرفته است و در نتیجه هزینه‌های تمام شده‌شان افزایش یافته است. دسترسی به ماشین‌آلات، تجهیزات و... برایشان دشوار شده است و هیچ دورنمای مثبتی ندارند و موضوع حقوق دولتی چندیابری هم به آن افزوده می‌شود. اکبریان با بیان اینکه

که موجب نگرانی فعالان حوزه معدن شده است. این در حالی است که حتی زمزمه‌های افزایش حقوق دولتی و بهره مالکانه معادن نیز این روزها به گوش می‌رسد. بر همین اساس فعالان بخش خصوصی باور دارند در شرایط اقتصادی حاضر حقوق دولتی هزینه‌ای سربار و ناعادلانه برای معادن به شمار می‌رود و موجب افزایش بدهی و در نهایت تعطیلی معادن کشور خواهد شد که ضررش را همگان خواهیم دید.

وابستگی دولت به حقوق دولتی

بودجه کشور نشانگر جایگاه دولت در اقتصاد و تعیین کننده حدود دخالت این نهاد در جامعه است. افزایش حقوق دولتی در هر سال میزان وابستگی دولت به منابع مالی همچون حقوق دولتی و در کل بخش معدن را نشان می‌دهد. سال ۹۸ شاهد افزایش ۹۰ درصدی حقوق دولتی معادن در بودجه ۱۳۹۹ بودیم. در ادامه با تصویب بودجه سال ۱۴۰۰ و بررسی ارقام و اعداد شاهد آن بودیم که حقوق دولتی در بودجه دولت روند صعودی را طی کرده است. موضوعی که امسال نیز نگرانی‌هایی را برای فعالان معدنی ایجاد کرده که مبادا دولت و مجلس برای بودجه ۱۴۰۰ این رقم را افزایش دهند. در همین رابطه مهرداد اکبریان رییس انجمن سنگ آهن ایران گفت: بخش معدن و تولید کشور کما فی السابق نگران و معترض از نحوه تعیین این اعداد

سال ۹۹ میزان حقوق دولتی در لایحه بودجه حدود ۲۸۰۰ میلیارد تومان در نظر گرفته شد که نسبت به سال ۹۸ افزایشی بود. با اینکه این مساله به دلیل وجود مشکلات اقتصادی صدای معدنکاران را درآورد اما در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ این رقم از سوی دولت به حدود پنج هزار میلیارد تومان افزایش یافت و رشد تقریباً دو برابری را نشان داد. در ادامه نمایندگان مجلس این عدد را به ۱۰ هزار میلیارد تومان رساندند، اقدامی که به گفته کارشناسان معدن غیرکارشناسی و غیرواقعی بوده است.

با وجود همه گیری ویروس کرونا، تحریم‌های خارجی و موانع ایجاد از سوی دولت، معادن نه تنها رشد چشمگیری در زمینه اقتصادی نداشتند بلکه میزان سرمایه‌گذاری در آنها کمتر نیز شد. امروز تعداد معدنی که تعطیل شده یا با ظرفیت کمی کار می‌کنند، کم نیستند. با توجه به اینکه کمتر از دو ماه به زمان ارائه لایحه بودجه ۱۴۰۱ از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی باقی مانده است، احتمال افزایش حقوق دولتی موضوعی است

معلوم نیست که توافقات سیاسی اتفاق خواهد افتاد یا خیر گفت: اینکه آیا شاهد گشایش بخش اقتصاد و معدن کشور خواهیم بود یا خیر، مشخص نیست؟ بنابراین بخش معدن، بخشی است که دولت باید در این زمینه محتاطانه عمل کند.

اهمیت متفاوت دیدن معادن

باید بپذیریم معادن ناهمگن هستند و از آنها باید مبالغ متفاوتی به عنوان حقوق دولتی دریافت کرد. در واقع دو معدنی که کنار هم قرار دارند، به لحاظ سودآوری، عیار ماده معدنی، میزان باطله برداری، استخراج و... بسیار متفاوت هستند، به این ترتیب نباید آنها را یکی دانست. رییس انجمن سنگ آهن ایران با اشاره به تفاوت معادن کشور و اهمیت گرفتن حقوق دولتی متفاوت گفت: معادن فلزی و غیرفلزی، کوچک و بزرگ، دولتی، خصوصی و خصوصی، معادن مناطق محروم و غیرمحروم، قیمت‌های روز و نداشتن امکان صادرات همه و همه باعث می‌شود که ما نتوانیم مطرح کنیم که همه معادن باید حقوق دولتی را چندین برابر بیشتر بپردازند. بنابراین باید بین معادن مختلف کشور در گرفتن حقوق دولتی تفاوت اساسی قایل شد.

می‌خواهند دست و پای معدنکار را ببندند

در همین رابطه همچنین حسام‌الدین فرهادی مشاور کمیسیون معادن اتاق بازرگانی اصفهان گفت: مجلس برای سال ۱۴۰۰ پیشنهاد حقوق دولتی ۱۰ هزار میلیارد تومانی داده و به تبع آن تعیین و اخذ این عدد بر پایه کشف قیمت توسط کارشناسان ادارات استان گذاشته شده است بدون آنکه ملاحظات جهانی و اثرات پاندمی کرونا را لحاظ نمایند. که این موضوع موجب نگرانی گسترده معدنکاران و بعضا باعث اختلاف بین کارشناس و معدن شده است. تا به امروز یک مرتبه هم نشده که معدنکاری به ما زنگ نزنند و تقاضای رسیدگی نسبت به افزایش حقوق دولتی را نداشته باشد، که البته با مساعدت و همراهی سازمان صمت استان اصفهان مقرر شده است تا جلسهای برای تعامل با فعالان بخش معدن برگزار گردد تا بتوانیم به یک وحدت رویه برسیم.

فرهادی تصریح کرد: با توجه به اینکه مبنای محاسبه حقوق دولتی در بودجه تکلیفی بوده و بدون توجه به نص صریح قانون انجام می‌پذیرد خبرهایی از افزایش حقوق دولتی در بودجه سال بعد نیز شنیده شده است. این موضوع قطعاً تنش شدیدی بین معدنکاران و کارشناسان را ایجاد خواهد کرد همان گونه که در سال گذشته و امسال نیز این اتفاق افتاد و برخلاف قانون موضوع تعیین حقوق دولتی به شورای عالی معادن محول شد و باعث حرف و حدیث‌هایی در این ارتباط شد به طوری که حتی رییس کمیسیون معادن اتاق بازرگانی به عنوان نماینده بخش خصوصی آن مصوبه را امضا نکرد.

در ادامه فرهادی با انتقاد از قانون جدید تاکید کرد: هر آنچه که محاسبه می‌شود در آخر باید اعداد و ارقام به صورتی باشد که سودآوری معدن را تحت الشعاع قرار ندهد اما در بخشنامه جدید عملاً اینگونه نیست. کارشناسی که ۸۰

معدن را باید بررسی کند برای کشف قیمت آنها ممکن است به خطا برود. چرا که نه فرصت مناسبی برای کشف قیمت دارد و نه تنوع مواد معدنی و هزینه‌های استخراج را می‌تواند برآورد کند چرا که حتی در دو معدن کنار هم قیمت فروش بعضاً متفاوت است. درواقع این مساله باعث آشفتگی شده است.

حقوق دولتی ابزاری برای تنظیم بودجه

در ادامه سعید صمدی دبیر انجمن زغال سنگ ایران با اشاره به اینکه حقوق دولتی جزو ارقام درآمدی دولت بوده گفت: معمولاً دولت برای تعیین بودجه روی این مبلغ حساب باز می‌کند. از آنجا که هزینه‌ها ثابت است و هیچ بودجه‌ای را با کسری نمی‌بندند بنابراین دولتی‌ها ناچار هستند که ارقام درآمدی را افزایش دهند. دبیر انجمن زغال سنگ ایران با بیان اینکه افزایش حقوق دولتی در بودجه ۱۴۰۱ عملیاتی نخواهد شد، تصریح کرد: بسیاری از سال‌ها دیده‌ایم که یک چهارم چیزی هم که در بودجه در نظر گرفته شده، تحقق نیافته است؛ چراکه در عمل معادن کشور حتی توان دو برابر شدن حقوق دولتی را هم ندارند چه برسد به اینکه بخواهد چندین برابر شود. بنابراین احتمال دارد که دولت حقوق دولتی را در بودجه ۱۴۰۱ افزایش دهد اما این به آن معنا نیست که در عمل معدنی‌ها بتوانند از پس چنین اعداد و ارقامی برآیند. صمدی با اشاره به اینکه معادن کشور توان برخورد با چنین شوکی را ندارند، گفت: حقوق دولتی معادن زغال سنگ زمستان سال گذشته ۲۰ برابر شد. بنابراین دیگر فعالان این عرصه توان افزایش بیشتر را ندارند. سال ۹۸ حقوق دولتی به ازای هر تن حدود ۱۵۰ تا ۱۸۰ تومان بوده اما سال ۹۹ ناگهان به بیش از ۳ هزار تومان رسیده است که ارقام قابل توجهی است. از طرفی معادن مصالح ساختمانی، شن و ماسه و سنگ تزئینی به دلیل رکود نتوانسته‌اند فعالیت چندانی داشته باشند. بنابراین آنها هم نمی‌توانند حقوق دولتی بیشتری را بپردازند.

حقوق دولتی؛ از واقعیت تا عمل!

بر اساس ماده ۱۴ قانون معادن اصلاح شده در سال ۱۳۹۰، حقوق دولتی درصدی از بهای ماده معدنی مورد بهره‌برداری است که از سوی دولت جهت ارتقای نظام مالی کشور، توسعه بخش معدن و دیگر ضوابط مرتبط از بهره‌بردار معدن اخذ می‌شود. دولت هر ساله مبلغی را تحت عنوان حقوق دولتی از معدن کارانی که دارای پروانه بهره‌برداری هستند، دریافت می‌کند. در حالی که طبق قانون معادن حقوق دولتی باید براساس عیار و نوع کانسنگ تعیین شود، اما در واقعیت اینطور نیست و این مهم به ازای میزان فروش مواد معدنی و محصول محاسبه می‌شود. در عمل هزینه‌های حمل و نقل، تولید و سایر موارد را محاسبه نمی‌کنند و در واقع قانون دریافت حقوق دولتی بر مبنای کانسنگ رعایت نمی‌شود.

همچنین با اینکه در قانون معادن آمده حقوق دولتی هر سه سال یک بار تغییر کند اما هر سال شاهد افزایش آن در بودجه دولتی هستیم. امسال هم نگرانی‌هایی برای افزایش حقوق دولتی مطرح شده است. متأسفانه این سال‌ها همواره شاهد افزایش حقوق دولتی در بودجه دولت هستیم و دولت نیز مصر بوده که این مبلغ را تحت هر شرایطی از فعالان معدنی دریافت کند. این در حالی است که باید دامن‌های تعریف شود و بر اساس واقعیت‌ها تصمیم گرفت و بیش از این اعداد و ارقام را افزایش ندهیم. معدنی‌ها باور دارند که دولت در تعیین حقوق دولتی شرایط و مشکلاتشان را در نظر نمی‌گیرد. در برخی موارد دیده شده با اینکه معدنی تعطیل بوده اما حقوق دولتی از معدنکار دریافت شده است. از سال گذشته تعطیلی‌های مرتبط با شیوع ویروس کرونا موجب ضرر و زیان بسیاری از معدنکاران شده است، با این همه حقوق دولتی دریافت می‌شود.

چرا دولت پای صحبت فعالان بخش خصوصی نمی‌نشیند؟

هر چند درخواست دولت برای دریافت حقوق دولتی از معدنکاران نابجا نیست و به باور اهالی فن، فعالان بخش معدن باید حقوق دولتی را پرداخت کنند اما آنچه جای بحث دارد این است که چرا برای تهیه فرمولی عادلانه در راستای دریافت حقوق دولتی از معادن اقدامی انجام نمی‌شود. چرا دولت پای صحبت فعالان بخش خصوصی نمی‌نشیند؟ در واقع معادن جزو انفال و متعلق به مردم هستند بنابراین دریافت حقوق دولتی حق دولت است.

فعالان بخش معدن به طور طبیعی باید حق دولت را پرداخت کنند اما اینکه معدنکاران چه مبلغی را باید بپردازند جای بحث دارد چرا که دریافت حقوق دولتی باید عادلانه باشد. در این میان آنچه به شدت تامل‌برانگیز است اینکه مبلغ حاصل از دریافت حقوق دولتی در شبکه معدن و زیرساخت‌ها و در واقع مواردی که قانونگذار پیش‌بینی کرده، هزینه نمی‌شود تا زمینه‌ساز تحول چشمگیر در این بخش شود بلکه حقوق دولتی دریافتی از معدنکاران که معمولاً عادلانه هم نیست، به عنوان درآمد وارد خزانه شده و مانند کل هزینه‌های جاری در مورد آن عمل می‌شود. بنابراین اغلب دولت برای افزایش حقوق دولتی معادن، هدفی جز پر کردن خزانه و جبران کسری بودجه نداشته است؛ افزایشی که به طور حتم به معادن لطمه می‌زند و این بخش مهم در اقتصاد کشور را بیش از پیش از پا خواهد انداخت. حداقل اتفاقی که باوجود این میزان حقوق دولتی می‌افتد این است که طرح‌های توسعه‌ای در حوزه معدن با تنگنا مواجه می‌شوند، چرا که معدنکار باید حجم زیادی از سرمایه خود را صرف پرداخت حقوق دولتی کند. در حقیقت افزایش میزان حقوق دولتی در حوزه معدن نتیجه معکوس دارد، این در صورتی است که صنعتگر، تولیدکننده و معدنکار نیاز به تشویق و تسهیلات دارد تا بتواند با رونق کسب و کار خود در راستای رشد اقتصادی کشور گام بردارد.

لزم اصلاح قیمت مواد معدنی

در ادامه بابک بهادریان کارشناس گروه معدن در مرکز پژوهش‌های مجلس گفت: در بودجه سال ۱۴۰۰ دولت پیشنهاد چهار هزار میلیارد تومان را مطرح کرد که عددی بر مبنای واقعیت‌ها بود. اما تصمیمی که مجلس شورای اسلامی گرفت و عدد ۱۰ هزار میلیارد تومان را پیشنهاد داد به طور کامل غیر کارشناسی و غیر واقعی بود.

این کارشناس گروه معدن در مرکز پژوهش‌های مجلس تصریح کرد: دولت موظف است که حقوق دولتی را افزایش دهد اما این در حالی بوده که درآمدهای بخش معدن به طور مثال سنگ‌آهن افزایشی نبوده است. بیشتر فعالان معدنی به دلیل شیوع ویروس کرونا و مشکلات اقتصادی با کمبود درآمد مواجه بوده‌اند.

بهادریان با اشاره به راهکارهای دولت برای تحقق بودجه سال ۱۴۰۰ و در واقع تحقق تصمیم مجلس، گفت: افزایش قیمت مواد معدنی از جمله یکی از راهکارهاست. یعنی یا دولت باید مبلغ مطرح‌شده را از معدنکاران دریافت کند که

به دلیل مشکلات اقتصادی چندان عملیاتی نیست یا اینکه قیمت مواد معدنی را اصلاح کند و موجب افزایش قیمت‌ها شود.

مجلس کارشناسانه عمل نکرد

این کارشناس گروه معدن در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با اشاره به اینکه مجلس در تصمیم‌گیری برای بودجه ۱۴۰۰ راه کارشناسی را در پیش نگرفت، تصریح کرد: در سال ۹۹ حقوق دولتی دو هزار و ۸۰۰ میلیارد تومان پیش‌بینی شد اما در عمل پنج هزار میلیارد تومان محقق شد و از معدنکاران دریافت شد.

در واقع اینجا بود که مجلس تصمیم اشتباه را گرفت و تصور کرد که دولت این رقم را کم دیده است و به واقعیت‌ها توجه نکرده است. این در حالی بود که افزایش دریافت حقوق دولتی صرفاً به دلیل پرداخت بدهی‌های ایمی‌دور بود که آمار را به پنج هزار میلیارد تومان رساند. بهادریان با اشاره به ضعف مجلس در جمع‌آوری اطلاعات و آمار گفت: متأسفانه نمایندگان مجلس از دانش کافی برای چنین تصمیمی برخوردار نبودند و حتی از کارشناسان هم بهره نبردند. در واقع مرکز پژوهش‌های مجلس در جریان چنین تصمیمی قرار نگرفت. در حالی که انتظار می‌رفت چنین عملی شود. به هر حال برای سال ۱۴۰۱ انتظار ما این است که به نظر کارشناسان هم توجه شود. این کارشناس گروه معدن در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: تصمیم مجلس در خصوص بودجه ۱۴۰۰ عملاً دولت را در برابر عمل انجام شده قرار داد که تبعات آن را معدنکاران دیدند. به

دنبال چنین تصمیماتی معادن کوچک و متوسط و در کل اقتصاد کشور است که ضرر می‌بیند. در واقع معادن بزرگ که در هر شرایطی توان پرداخت حقوق دولتی را دارند اما این معادن کوچک هستند که فشار اصلی را تحمل می‌کنند.

سرکوب قیمت مواد معدنی

بهادریان با بیان اینکه شاید مجلس با چنین تصمیمی به دنبال واقعی شدن قیمت‌هاست، ادامه داد: متأسفانه سال‌هاست که از طرف دولت قیمت مواد معدنی سرکوب شده است. این موضوع به خصوص در زنجیره فولاد از جمله سنگ‌آهن به طور کامل مشهود است.

این ماده معدنی در کشور حتی کمتر از نصف قیمت جهانی معامله می‌شود. مجلس این موضوع را در نظر گرفته که قیمت جهانی این ماده معدنی چشمگیر است بنابراین چرا باید حقوق دولتی کمتری دریافت شود. به این ترتیب شاید بتوان گفت که مجلس با چنین تصمیمی قصد فشار بر دولت برای واقعی شدن قیمت‌ها را داشته است. این کارشناس گروه معدن در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با اشاره به اینکه باید با برنامه‌ریزی پیش رفت، تصریح کرد: برای واقعی شدن قیمت‌ها باید یک برنامه‌ریزی اصولی صورت گیرد و معدنکاران و به کل تمامی بخش‌های اقتصادی تکلیف خود را بدانند، نه اینکه با برنامه‌های ناگهانی بیشتر آنها را گمراه کنیم. متأسفانه دولت هیچ اقدامی برای واقعی کردن قیمت‌ها انجام نداد بعد هم به ناگهان مجلس در این راستا حرکت کرد که تنها سبب گمراهی و کاهش توان فعالان اقتصادی می‌شود.

ابرتورم در کمین اقتصاد ایران

دومینوی افزایش حقوق‌ها، دوراهی تصمیم‌ساز دولت جدید است، می‌توان با حل ریشه‌ای مشکلات به معیشت مردم کمک کرد اما با روند افزایش حقوق بدون پشتوانه مالی، باید شاهد ابرتورم در کشور باشیم. مارپیچ قیمت-دستمزد یک نظریه در اقتصاد کلان است که برای توضیح رابطه علت و معلولی بین افزایش دستمزد و افزایش قیمت‌ها یا تورم استفاده می‌شود. این نظریه بیان می‌کند که وقتی تورم بالا می‌رود، دستمزدها به تناسب آن افزایش پیدا می‌کند و سپس تورم مجدداً افزایش ایجاد خواهد کرد. چرخه‌ای که در آن، افزایش قیمت و دستمزدها از یک بخش به بخش دیگر منتقل می‌شود. مارپیچ قیمت-دستمزد نشان می‌دهد که افزایش دستمزد، درآمد یک بار مصرف را افزایش می‌دهد. اصطلاح درآمد یک بار مصرف، به معنی درآمدی است که برای مصرف خانگی، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری در دسترس است اما این افزایش درآمدی یک بار مصرف، موجب افزایش تقاضا برای کالاها و به طبع آن، قیمت‌ها می‌شود.

بالا رفتن قیمت‌ها نیز موجب افزایش مطالبات برای دستمزد بیشتر می‌شود که نتیجه آن به بالا رفتن هزینه‌های تولید و افزایش فشار بیشتر بر قیمت‌ها ختم خواهد شد. حال اگر کشوری به جهت مهار تورم دست به تصمیم‌گیری برای افزایش دستمزد بزند اما پشتوانه مالی کافی نداشته باشد و اقدام به چاپ پول کند، تورم‌های آینده ممکن است ابرتورم‌ها را به وجود آورد. زیرا رشد تصاعدی عرضه پول باعث ابرتورم می‌شود. به این صورت که با چاپ و پخش پول زیاد توسط بانک مرکزی، سطح عمومی قیمت‌ها افزایش می‌یابد و وقتی که بانک مرکزی با سرعت بیش از حد به چاپ پول می‌پردازد، نتیجه‌اش ابرتورم است.

نمونه‌های جهانی ابرتورم

به عنوان مثال «زیمبابوه» که زمانی یکی از اقتصادهای پیشرو در قاره آفریقا به حساب می‌آمد، تحت زاممداری دیکتاتوری به نام «رابرت موگابه»، خیلی زود مسیر نابودی اقتصادی را در پیش گرفت. زمانی در زیمبابوه، مردم با یک دلار زیمبابوه یک قرص نان می‌خریدند. چند سال بعد برای خرید همان نان به اندازه ۱۰۰ تریلیون دلار پول زیمبابوه لازم بود! کار رفته‌رفته به جایی رسید که نرخ تورم ماهانه حدود ۸۰ میلیارد درصدی را هم تجربه کرد. اتفاقی که در این کشور افتاد این بود که موگابه یکی

کار باعث افزایش نقدینگی در جامعه و ظهور و البته قدرت سفته‌بازان شد که سبب ایجاد ابرتورم گردید. نسبت شاخص قیمت‌ها در آلمان در نوامبر ۱۹۲۳ به آگوست ۱۹۲۲ (تنها پانزده ماه پیش از آن)، نرخ تورم را به ۳۲۲ درصد در ماه یا نرخ سالانه بیش از ۳ میلیارد درصد رساند. در شانزده ماهی که ابرتورم در این کشور حاکم بود، سطح قیمت‌ها به طور متوسط در هر ماه چهار برابر می‌شد.

اگر چه تورم شدید آلمان شناخته شده‌تر از ابرتورم مجارستان است، اما تورمی که بعد از جنگ جهانی دوم در این کشور روی داد بسیار بزرگ‌تر بود. تخریب اقتصاد کشور و افت ارزش شدید واحد پولی کشور در آثار جنگ، باعث شد حکومت تصمیم بگیرد تا پول چاپ کند و در کشور، سیل اسکناس راه بیندازد و این اقدام قیمت‌ها را به شدت بالا برد. سطح عمومی قیمت‌ها در مجارستان در فاصله آگوست ۱۹۴۵ تا ژوئیه ۱۹۴۶ با نرخ حیرت‌آور بیش از ۱۹۰۰۰ درصد در ماه یا ۱۹ درصد در روز افزایش یافت. حتی این ارقام بسیار بزرگ نیز تورمی که در بدترین روزهای ابرتورم در این کشورها تجربه شد را کمتر از واقع بیان می‌کنند. در اکتبر ۱۹۲۳ سطح قیمت‌ها در آلمان با نرخ ۴۱ درصد در روز بالا می‌رفت. همچنین در ژوئیه ۱۹۴۶ قیمت‌ها در مجارستان در هر روز بیش از سه برابر می‌شد.

نمونه دیگر از ابرتورم را می‌توان در تاریخ اتریش جست‌وجو کرد. در بحبوحه جنگ جهانی، این کشور سیاست چاپ پول بدون پشتوانه را برای کنترل مشکلات پیش آمده پی گرفت. به موجب این اقدام، از ژانویه ۱۹۲۱ تا آگوست ۱۹۲۲، درحالی که پول در گردش، ۳۹ برابر شده بود، قیمت‌ها ۱۱۰ برابر شد و این یعنی ارزش واقعی اسکناس چاپ شده نیز کاهش یافت. مقاومت در برابر افزایش دستمزد؛ تنها راه دولت ریسی برای جلوگیری از وقوع ابرتورم.

نتیجه اینکه هر زمان با هدف کنترل اوضاع تورمی، دولت‌ها اقدام به چاپ پول بدون پشتوانه کردند، نه تنها مشکل حل نشد بلکه به مشکل بزرگ‌تر نیز تبدیل شد. باید توجه داشت اینکه به دلیل اوضاع سخت معیشتی و افزایش نرخ تورم در کشور برخی اقشار خواستار افزایش حقوق هستند، هرچند ممکن است مسکن موقت به حساب بیاید و تناسب بین تورم و حقوق را متصور کند اما با توجه به شرایط کنونی از جمله وضع فروش نفت، بدهی‌های دولت قبل و کسر بودجه، توجه به این مطالبه یعنی اقدام به چاپ پول و این راه‌حل مناسبی نخواهد بود.

از نزدیکان خود را به ریاست بانک مرکزی منصوب و اقدام به چاپ پول بدون پشتوانه کرد. این امر تا بدان جا پیش رفت که در ژانویه ۲۰۰۸ عرضه پول از ۸۱۱۴۳ درصد قبل از آن به ۶۵۸ میلیون درصد رسید. با این همه، «رابرت موگابه» در سال ۲۰۱۷ در جریان یک کودتای نظامی از قدرت کنار گذاشته شد و وضعیت زیمبابوه از آن پس تا حدی بهتر شده است. اما حالا کشوری دیگر، جایگاه بالاترین نرخ تورم در جهان را از آن خود کرده است؛ ونزوئلا. سیاست‌های اقتصادی ونزوئلا با افزایش شدید دستمزدها موجب رشد ناگهانی تورم شد. باورش سخت است اما اقتصاد ونزوئلا زمانی مورد حسادت آمریکای جنوبی بود. این کشور که دارای بزرگ‌ترین ذخایر نفت در جهان است، زمانی ثروت هنگفت سرانه داشت. اما کسری بودجه دولت بر اثر کاهش درآمدهای نفتی و طرح‌های حمایتی بدون برنامه، دولت را مجبور به چاپ روزافزون پول برای تأمین هزینه‌های خود کرد که این امر باعث ایجاد ابرتورم شد. به گونه‌ای که نرخ تورم در این کشور، در سال ۲۰۲۰ به ۳۰۰۰ درصد رسید.

سیل اسکناس در آلمان پس از جنگ جهانی دوم در تاریخ اقتصاد جهان نیز با نمونه‌های دیگری از ابرتورم در اثر چاپ پول بدون پشتوانه مواجه می‌شویم. یکی از برجسته‌ترین نمونه‌های ابرتورم در تاریخ پس از جنگ جهانی اول در جمهوری وایمار آلمان رخ داد. در آلمان بعد از جنگ جهانی اول بین سال‌های ۱۹۲۰ تا ۱۹۲۳ میلادی سیستم حکومتی وقت آلمان از مکتبی اقتصادی پیروی می‌کرد که چاپ پول بدون داشتن سرمایه سخت یعنی طلا را برای دولت ممکن می‌کرد. با توجه به هزینه سنگینی که آلمان باید برای غرامت جنگ پرداخت می‌کرد، دولت این کشور شروع به چاپ مارک کاغذی برای خرید مقادیری مشابه طلا و افزایش چرخه پول کرد. این

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی اعلام کرد:

درمان ۹ چالش بازار فولاد

امروز برای آذربایجان بسیار مهم است؛ چراکه سرمنشأ تحولی عظیم در منطقه و رزقان آذربایجان شرقی خواهد بود و امیدوارم که باعث ایجاد گردش مالی، اشتغال و رونق اقتصادی از لحاظ ملی و استانی و انتفاع مردم منطقه شود.

طرحی که سال گذشته محل مناقشه مجلس و دولت دوازدهم بود، با اصلاحاتی در شرف تصویب در مجلس است. مرکز پژوهش‌های مجلس با ارزیابی طرح نمایندگان مجلس برای تنظیم بازار زنجیره فولاد، مشکل عمده این شیوه از تنظیم‌گری الزام همه بازیگران فولادساز به عرضه محصولات خود به بورس کالا عنوان کرده است. این مشکلی است که پیش‌تر در طرح معاون اقتصادی رئیس‌جمهور در دولت دوازدهم هم به شکل دیگری وجود داشت و فضای صنعت فولاد را حد فاصل پاییز و زمستان ۱۳۹۹ متشنج کرد. در آن زمان مجلس در مقابل طرح محمد نهاوندیان طرحی را در کمیسیون صنایع و معادن مطرح کرد که مهم‌ترین بخش آن عرضه همه ارقام فولادی تولید داخل در بورس کالا بود. هیچ یک از آن دو طرح به دلیل فشار فولادسازان

و مخالفت برخی از نهادها به تصویب نرسید تا اینکه اخیراً مجلس دوباره به سمت تدوین سیاستی مشخص برای تنظیم بازار فولاد کشور حرکت کرده است. طرح جدید در صدد است تا ۹ چالش جدی صنعت و بازار فولاد را حل و فصل کند. این مرکز توصیه کرده نمایندگان از الزام همه سازندگان خرد و کلان به عرضه محصولات خود در بورس کالا دست کشیده و طرح را با این ملاحظه به تصویب برسانند. از آنجا که زنجیره فولاد ایران با چالش‌های متعددی روبه‌روست ساماندهی این بخش از نظر بازوی پژوهشی مجلس اهمیت دارد. به همین منظور این مرکز در گزارشی به بررسی نحوه صحیح تغییر فضای بازار فولاد حرکت کرده است. از نظر مرکز پژوهش‌های مجلس، از جمله چالش‌های ساختاری زنجیره فولاد می‌توان به «عدم توازن زنجیره، ابهام در تحقق برنامه‌های توسعه صنعت فولاد»، «عقب‌ماندگی در زمینه اکتشافات معدنی»، «چالش تامین مواد اولیه»، «فراهم نبودن زیرساخت‌ها (تامین آب، بنادر، راه‌آهن و...)»، «ساختار معیوب تعیین قیمت حامل‌های انرژی»، «سیاست‌های نادرست تنظیم بازار»، «بهره‌وری پایین»، «بی‌توجهی به ارتقای فنآوری» و «فقدان سامانه‌های آماری و

اطلاعاتی جامع در زنجیره فولاد» اشاره کرد. طرح جدید که در گزارش جدید کمیسیون صنایع و معادن، عنوان آن به طرح «توسعه، تولید و نظارت بر زنجیره فولاد» تغییر یافته بر مبنای اصلاح روندهای فعلی تنظیم بازار زنجیره فولاد تدوین شده است. از جمله نقاط قوت این طرح می‌توان به این نکته اشاره کرد که در طرح حاضر به کلیه حلقه‌های زنجیره ارزش فولاد توجه شده و برای حمایت و توسعه صادرات محصولات زنجیره فولاد پیشنهادهایی ارائه شده که اجرای صحیح آنها می‌تواند علاوه بر تامین نیاز داخل کشور، موجب صادرات پایدار محصولات زنجیره فولاد شود. از جمله ایرادهای این طرح می‌توان به الزام کلیه تولیدکنندگان زنجیره فولاد به عرضه محصولات خود در بورس کالا اشاره کرد که با توجه به واقعیات موجود، امکان عرضه محصولات زنجیره فولاد توسط کلیه تولیدکنندگان به‌ویژه تولیدکنندگان کوچک و متوسط و برخی واحدهایی که دارای قراردادهای بلندمدت تامین مواد اولیه هستند، امکانپذیر نخواهد بود و بازار زنجیره فولاد کشور با چالش روبه‌رو خواهد شد. طرح حاضر با شناسایی برخی از آسیب‌های زنجیره فولاد، در صدد حل آنها بوده و تا حدی در این

خصوص موفق بوده است، بنابراین باتوجه به آنکه کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی در ویرایش جدید گزارش کمیسیون بخش قابل توجهی از ایرادهای ویرایش قبلی را مرتفع کرده، با کلیات این طرح موافق است ولی کماکان پیشنهاد می شود در برخی احکام اعم از الزام به عرضه محصولات همه تولیدکنندگان در بورس کالا و ایجاد کمیته جدید برای سیاستگذاری در صنعت فولاد تجدیدنظر انجام شود. در صورت عدم اصلاح، این موارد مستعد ایجاد مشکلات جدید برای زنجیره فولاد کشور خواهد بود.

وضعیت صنعت فولاد ایران

توسعه صنعت فولاد در دنیا یکی از شاخص های مهم صنعتی بودن کشورهاست. در حال حاضر چین بزرگترین تولیدکننده (سهم ۵۳ درصدی) و مصرف کننده (سهم ۵۱ درصدی) فولاد جهان است و نقش تعیین کننده ای در بازار فولاد دنیا دارد. ایران نیز در جایگاه دهمین تولیدکننده بزرگ فولاد دنیا قرار گرفته است به طوری که در سال ۱۳۹۹ بیش از ۳۰ میلیون تن فولاد تولید کرده و بر اساس پیش بینی های انجام شده این میزان در سال ۱۴۰۰ به بیش از ۳۲ میلیون تن خواهد رسید.

دسترسی به منابع عظیم گازی در ایران نیز این کشور را به بزرگترین تولیدکننده آهن اسفنجی بر پایه گاز در دنیا تبدیل کرده است. بر اساس سند چشم انداز افق ۱۴۰۴ ایران، ظرفیت تولید فولاد کشور باید به ۵۵ میلیون تن برسد. از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ تولید فولاد خام در ایران به طور متوسط سالیانه با رشد ۹ درصدی همراه بوده و با فعال شدن ظرفیت های حلقه های مختلف زنجیره فولاد کشور، علاوه بر تامین نیاز داخلی، امکان صادرات محصولات زنجیره فولاد به سایر کشورها نیز فراهم شده است. در سال

۱۳۹۹ کل صادرات زنجیره فولاد از نظر وزنی ۱۳/۲ میلیون تن و از نظر ارزشی ۴/۴ میلیارد دلار بوده است، این مقدار در سال ۱۳۹۸ از نظر وزنی ۲۴/۵ میلیون تن و از نظر ارزشی ۳/۵ میلیارد دلار بوده است؛ بنابراین صادرات محصولات زنجیره فولاد در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال گذشته از جهت وزنی ۴۶ درصد و از جهت ارزشی ۱۷ درصد کاهش یافته که علت آن شرایط ناشی از شیوع بیماری کرونا و تاثیر آن بر تجارت جهانی و سیاست های تنظیم بازار دولت اعم از ممنوعیت صادرات و وضع عوارض صادراتی بر مواد اولیه معدنی بوده است؛ از این رو به دلیل افزایش قیمت های جهانی کاهش ارزش صادرات کمتر از کاهش میزان وزنی صادرات بوده است. عمده صادرات سنگ آهن، کنسانتره و گندله به مقصد چین و عمده صادرات فولاد و محصولات فولادی به کشورهای جنوب شرق آسیا، عراق و افغانستان انجام شده است.

بررسی مصرف فولاد در ایران نشان می دهد که مصرف (ظاهری) فولاد در سال ۱۳۹۹ در بازه ۱۵ تا ۲۰ میلیون تن بوده است. این در حالی است که برآوردهای غیررسمی، میزان مصرف واقعی فولاد کشور را ۱۲ تا ۱۴ میلیون تن نشان

می دهد. با در نظر گرفتن شاخص های کلان اقتصادی کشور، شرایط تحریم و شیوع ویروس کرونا، در سال ۱۴۰۰ نیز میزان مصرف فولاد کشور مانند سال ۱۳۹۹ خواهد بود. بنابراین در عین تامین پایدار نیاز داخلی، توجه به مقوله صادرات یکی از الزامات توسعه متوازن زنجیره فولاد در کشور است

مشکلات فولاد از منظر مرکز پژوهش های مجلس

مرکز پژوهش های مجلس تاکید دارد به جز مسائلی نظیر تنظیم بازار و نبود سرمایه گذاری در تولید و فراوری سنگ آهن و گندله که نیازمند میلیاردها دلار سرمایه گذاری است، صدور بخشنامه های مخالف ضربه بدی به فضای کسب و کار در این صنعت و بازار وارد کرده است. این مرکز تاکید دارد تعدد بخشنامه ها و دستورالعمل های صادره از سوی ستاد تنظیم بازار موجب ایجاد بوروکراسی پیچیده و ابهام های متعدد در تنظیم بازار زنجیره فولاد شده و تصمیمات خلق الساعه و غیر کارشناسی، آینده این صنعت را با مخاطراتی روبه رو کرده است. بررسی آمار و اطلاعات ارائه شده از سوی شرکت بورس کالا و گمرک ایران نشان می دهد که بخشنامه ها و دستورالعمل های صادره نه تنها موجب عرضه کالا در بازار داخلی و تامین پایدار نیاز زنجیره نشده است، بلکه در برهه هایی قیمت فولاد و محصولات فولادی به بیش از ۱۲۰ درصد قیمت های جهانی نیز رسیده است. بر این مبناء، این مرکز با عرضه محصولات فولادی در بورس کالا و تنظیم بازار این بخش به شکلی شفاف و بازارمحور موافق است؛ با این حال این مرکز در سند خود توصیه کرده این سیاست با ملاحظات برای آزادی بازیگران کوچک از این قانون به تصویب برسد.

توسعه صنعت

فولاد در دنیا یکی

از شاخص های

مهم صنعتی بودن

کشورهاست.

در حال حاضر

چین بزرگترین

تولیدکننده (سهم

۵۳ درصدی) و

مصرف کننده (سهم

۵۱ درصدی) فولاد

جهان است و نقش

تعیین کننده ای در

بازار فولاد دنیا

دارد. ایران نیز

در جایگاه دهمین

تولیدکننده بزرگ

فولاد دنیا قرار گرفته

است به طوری که

در سال ۱۳۹۹

بیش از ۳۰ میلیون

تن فولاد تولید

کرده و بر اساس

پیش بینی های انجام

شده این میزان در

سال ۱۴۰۰ به بیش

از ۳۲ میلیون تن

خواهد رسید

در گفت و گو با بهمن عیار رضایی، سیاستگذاری در صنعت فولاد تحلیل شد؛

سیاه و سفید صنعت فولاد

سیاه و سفید صنعت فولاد در گفت و گوی تفصیلی با بهمن عیار رضایی، تحلیلگر ارشد این صنعت بررسی شد. وی ضمن نقد سیاستگذاران صنعت فولاد، فقدان نگاه علمی و اقتصادی را عاملی در کاهش بهره‌وری در بسیاری از واحدهای تولیدی صنعتی می‌داند. اقتصاد یارانه‌ای ایران و بهره‌مندی صنعت فولاد از سوبسید انرژی محور دیگر موضوع مورد بحث در این گفت و گو است.

بحث از صنعت فولاد، درباره دنیایی است بزرگ که زندگی ما را شکل می‌دهد. یک صنعت فولاد بهره‌ور با سطح بالایی از پایداری و تاب‌آوری که بتواند در تندبادهای اقتصادی و بحران‌های زیست‌محیطی دوام آورد، نقطه آرمانی تحلیلگران صنعت است. موضوعی که دکتر بهمن عیار رضایی روی آن دست می‌گذارد. این چهره قدیمی صنعت فولاد در گفت و گویی تفصیلی با ماهنامه جهان معدن، سعی کرده مسیر را برای اصلاح عمیق صنعت فولاد باز کند.

عیار رضایی که سابقه عضویت در هیات‌مدیره شرکت فولاد مبارکه اصفهان را در پرونده دارد، از حامیان و مشارکت‌کنندگان در ساخت مجتمع‌های بزرگ فولادی کشور در مجموعه‌های فولاد کاوه جنوب، فولاد صبا و فولاد هرمزگان است. رضایی که از موسسان شرکت توسعه معادن روی ایران

نیز است، در پرونده کاری خود سابقه سال‌ها حضور در مدیریت بخش فولاد را به یادگار دارد. عیار رضایی در بحث خود، دانش را نقطه ضعف عمده نظام مدیریت صنعت فولاد می‌داند. رضایی که شناخت دقیقی از بازیگران بین‌المللی فولاد و ترندهای روز جهان دارد، در این گفت و گو ضمن نقد سیاستگذاران صنعت فولاد، نبود نگاه علمی و اقتصادی در بین مدیران این صنعت را عاملی برای زمین‌گیر شدن بهره‌وری در بسیاری از واحدهای تولیدکننده می‌داند و می‌گوید: «اینکه تولید فولاد در ایران را با شرایط کنونی (اقتصاد یارانه‌ای) سودآور می‌دانند نه درست است، نه علمی.» از نظر این پیشکسوت، مهم‌ترین هدف کنونی سیاستگذاران باید تغییر مسیر صنعت فولاد به سمت تولید محصولات کم‌کربن، سبک، مقاوم و البته ارزان است تا هم محیط‌زیست آسیب نبیند و هم اقتصاد

به معنی دقیق کلمه جاری شود. آقای دکتر یادتان هست چطور وارد صنعت فولاد شدید؟

من هم‌زمان با فعالیت افراد خوشفکری نظیر مهندس محلوچی و دکتر بانکی وارد صنعت فولاد شدم و از این افراد بسیار آموختم و این تجربیات امروز برای من بسیار راهگشاست. وقتی به گذشته صنعت فولاد نگاه می‌کنم، افرادی از این جنس را می‌بینم که چه درک درستی از مدیریت صنعت فولاد داشتند. بخشی هم به نگرشی برمی‌گردد که از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۳ آقای مشایخی به ما آموخت. یادم هست آن دوره من و افرادی نظیر آقایان هراتی نیک، صادقی، لنکرانی یا آقای باقریان که الان در آلمان ساکن است و زمانی معاون وزیر بود، یا آقای پالیزدار، یا آقای چیت‌ساز سر کلاس دکتر علینقی مشایخی که از دانشگاه MIT آمریکا آمده بودند

ایران، نشستیم و استراتژی صنعت فولاد را از ایشان آموختیم. طرح توازن فولاد محصول همان دوره است. همچنین یکی از شرکت‌های معتبر که انگلیسی بود، به ایران آمد و کار را به ما آموزش داد. طرح‌های برجسته‌ای نظیر مبارکه پیش از این دوره شروع شده بودند اما فولاد خوزستان و بسیاری از طرح‌های دیگر محصول همین تفکر بودند. طرح‌هایی که امروز منبع تولید ثروت هستند.

اما ما که سر آدم‌ها صحبت نداریم. ما سر نهادها، سر نتایج و تبعات و سیاست‌ها بحث داریم. نگرش سیستمی این را می‌گوید.

بله ولی تبعات سیاست و ساخت سیستم به همین آدم‌ها برمی‌گردد. پتر دراکر می‌گوید که ۸۰ درصد موفقیت یک مجموعه به دلیل نقشی است که مدیر ایفا می‌کند. ببینید تمام چیزها که می‌بینید حاصل کار ماست. البته من هم مشکل دارم ولی در مقام مسوول این مشکل منافع همه را به خطر می‌اندازد. کشور را دچار دردسر می‌کند. مدیر وقت مسوول است و باید ساختار را درست کند. تحقیقات را باید درست کند. تعریف یونسکو همین است. اینکه کسی سواد دارد که بتواند در افزایش تغییر و تبدیل ایجاد کند. حرفم این است که اگر مدیر امروز ما سواد داشته باشد، این رویه‌های غلط را اصلاح می‌کند. اگر هم اصلاح نمی‌کند یا عمدی دارد یا دانش ندارد. جز این نیست.

به نکته خوبی اشاره کردید. تعارض منافع و نظام دانش برای ساختن یک سیستم درست اهمیت دارند. با این تفاسیر صنعت فولاد امروز چه شرایطی دارد؟

در این باره سوالات بسیار است اما چیزی که باید پیش از هر چیزی مطرح شود وضعیت خود صنعت است. من بارها در جلسات رسمی به مقامات و سیاست‌گذاران گفتم که با روش فعلی صنعت نمی‌تواند رقابت‌پذیری خود را حفظ کند چون سودده نیست. مثلاً یک بار جایی بودیم که برخی مسوولان کشور مثل آقای نعمت‌زاده وزیر وقت یا کارشناسان و مدیرانی خبره مثل مهندس عرفانیان که مبارکه را ساخته یا آقای اسلامیان که مدیرعامل آن بوده حضور داشته‌اند، موارد مدنظر را گفتم. گفتم که فولاد مبارکه با این وضعیت سودده نیست. دوستان طوری به من نگاه کردند که انگار اشتباه می‌کنم. مدام هم تکرار می‌کردند که فرایند ما سودده

است. آنجا من استدلال کردم که اگر شما میانگین قیمت جهانی برق را بگیرید آن موقع می‌فهمید که چقدر سوبسید می‌دهید. ما گاز را آن موقع یک تا دو سنت برای هر مترمکعب می‌خریدیم. در صورتی که هر مترمکعب گاز آن موقع ۲۷ سنت بود. این یعنی ما گاز را به مراتب ارزان‌تر می‌خریدیم. سنگ آهن را هم از معادن ارزان‌تر می‌خریدیم. محاسبه من نشان داد که این پروسه ضررده است. سوال مهم این است که چرا باید این مسیر ضررده‌ی ادامه پیدا کند؟ چطور ژاپن که مواد اولیه‌اش اعم از نفت یا سنگ معدن را از ۱۱ هزار کیلومتر از خاورمیانه و استرالیا یا برزیل می‌گیرد، فولاد را با سود تولید می‌کند اما ما زبان می‌دهیم؛ اصل مساله همین است که اگر تولید ما اقتصادی نشود مدیریت ما مشکل دارد.

فکر می‌کنم این نگرش در همه صنایع کشور شایع است. فکر می‌کنید کدام مکانیزم این رویه را تقویت می‌کند؟

من فکر می‌کنم که تمام سوءمدیریت‌ها در پشت این نظام اعطای سوبسید پنهان شده است. با اینکه این موارد را همان موقع به آقای نعمت‌زاده و برخی دیگر از وزرا یادآور شدم ولی اتفاقی نیفتاد. اینکه دلار بالا می‌رود و مجموعه، در نهایت محصول خود را گران‌تر می‌فروشد و این به پای مدیر نوشته می‌شود خلط مبحث است. اسمش هر چه هست، مدیریت نیست. بازار خوب کار می‌کند و تقاضا هست. این چه ربطی به مدیر دارد. همین نگرش است که باعث می‌شود مدیر فولادی بتواند ادعا کند سود کردم. چیزی که ذاتاً صحت ندارد. البته با توجه به ساختار صنایع فولاد ایران می‌توان اقداماتی کرد که مثلاً اعطای یارانه به صنایع فولاد به سمتی مناسب بهینه شود. راهی که آن موقع پیشنهاد کردم این بود که بخش

فولاد همه آورده خود ناشی از سوبسید را در صندوقی بگذارد و آن را صرف سرمایه‌گذاری در زیرساخت و توسعه صنعت فولاد کند، صرف نیروگاه‌سازی کند و مسائلی که کمبود دارد را پوشش دهد.

به نظر می‌رسد این به دست‌اندازی دولتی‌ها به ساختار صنعت فولاد هم مربوط است. اینکه هزینه تولید را بیهوده بالا می‌برند.

بله. اگر مدیری به بخش فولاد می‌آید و می‌گوید من از کف قیمت‌های جهانی، سنگ آهن می‌خرم، برق و آب و گاز آزاد می‌خرم و با این قیمت‌ها می‌توانم در سطح اقتصادی تولید کنم، این مدیر آدم باعرضه‌ای است. این البته نکته اول است. سوبسید از جهت دیگری هم نظام تفکر و مدیریت بخش فولاد را زیر سوال برده است. الان در ظرفیت‌های تولید فولاد، ما واحدهای ۵/۱ میلیون تنی فولاد تاسیس می‌کنیم و فکر می‌کنیم به صرفه است. بسیاری می‌گویند واحد یک میلیون تنی می‌ارزد. برخی حتی می‌گویند بروید ۴۰۰ هزار تن هم ایجاد کنید و این هم باز بر می‌گردد به آن سوبسید که پرداخت می‌شود. این در حالی است که در ایران ظرفیت کارخانه فولاد باید بالای ۳ میلیون تن باشد تا ابعاد کار اقتصادی شود. در دنیا ۲۰ میلیون تن و گاه ۳۰ میلیون تن ظرفیت یک کارخانه فولاد است. حالا به خاطر شرایط اجتماعی یا سیاسی، کمی اقتصاد را کم‌رنگ می‌کنیم. اما نه در این حد که ظرفیت ۳ میلیون تن را به ۴۰۰ هزار تن تقلیل دهیم. این‌ها ظرفیت‌های غیراقتصادی است که به ایجاد شرکتی زبان‌ده ختم می‌شود. روند ساخت صنعت فولاد زمانی غیراقتصادی می‌شود که مشاور ما که مستقل هم نیستند، می‌روند این اعداد را تایید می‌کنند و برای دریافت مجوز لابی می‌کنند. قیمت برق و گاز را پایین حساب می‌کنند تا کار اقتصادی شود. وقتی همه اینها را پایین حساب کنیم دیگر تولید سخت نیست.

در حوزه ارقام تولید هم این سرگشتگی وجود دارد. سیاستگذاری کشور در حوزه محصولات فولادی را چطور می‌بینید؟

الان بیشتر تولیدات ما طویل هستند. بالای ۵۰ درصد. تولیدات ما در بخش تخت اما کافی نیست. بخشی از تولیدات تخت ما نظیر اسلب را مبارکه، هرزگان و بعد خوزستان تولید می‌کند. ولی در این بخش تناسب نداریم و این موضوع دلایلی دارد که بخشی از آن به

از آنجا که صنعت فولاد یارانه بالایی دریافت می‌کند و بر سودهای کلانی که در زنجیره معدن و فولاد وجود دارد مسلط است، درآمدهای بالایی عاید کشور می‌شود. اما مشکلات فولاد زیر این لایه جذاب پنهان شده به طوری که باور قالب این است این صنعت به شکلی دانشی توأم با سوددهی مناسب مدیریت می‌شود. باوری که صحت ندارد. البته صنعت فولاد ایران به دلیل دسترسی عمده به منابع معدنی، منابع انرژی و نیروی کارآمد یا نزدیکی به آب‌های آزاد پتانسیل بالایی برای سودده شدن حتی بالاتر از جایی نظیر ژاپن دارد

اداره گران کارخانه و پرداخت سوبسید مربوط است اینجا باز هم ایراد داریم اینکه گران اداره می کنیم چون سوبسید می گیریم. یکی از آنها ضعف مدیریت هاست. البته من می پذیرم که هر منطقه اعم از خاورمیانه یا اروپا اقتضائات سرمایه گذاری خاص خود را دارد. اما اگر تمام عوامل را ثابت بگیرم ما واقعا از دنیا عقبیم. یاد هست زمانی که قرار بود طرح ساخت ۸ طرح فولادی ۴۰۰ هزار تنی اعلام شود، به همراه گروهی از دوستان پرسیدیم راز احداث این همه مجتمع فولاد چیست؟ که گفتند آقای رئیس جمهور به استان ها قول اشتغال داده اند. من همانجا به این مصوبه اعتراض کردم و گفتم واحد ۴۰۰ هزار تنی برای بخش فولاد غیراقتصادی است. خودم را هم از این کار کنار کشیدم. قرار بود من مسوولیت را به عهده بگیرم و کارهای ساخت و توسعه را انجام دهم ولی در نهایت نپذیرفتم. استدلالم این بود که همین طرح های ۱/۵ میلیون تنی که برای احداث آنها برنامه ریزی کرده ایم هم به سختی اقتصادی هستند چه برسد به پروژه های ۴۰۰ هزار تنی. خب طرح های ۴۰۰ هزار تنی چنان که گفتم عمده تا سیاسی بودند. بعدها هم در قالب پروژه های ۸۰۰ هزار تنی اجرا و افتتاح شدند. هر چند احداث برخی طرح های فولادی تا ۱۵ سال هم طول کشید. این در حالی است که ما فولاد هر مزگان را با ظرفیت ۱/۵ میلیون تن ۴ ساله ساختیم.

می دانیم که بخش زیادی از تولید فولاد در ایران به شیوه قوس الکتریکی انجام می شود. مشتاقم بدانم این ادعا که روش قوس الکتریکی روشی منسوخ در جهان است و بهره ور نیست و با صرف برق بسیار

زیاد پروسه تولید فولاد را پیش می برد، چقدر واقعیت دارد؟

وقتی که پارس جنوبی کشف شده بود و منابع گاز بسیاری در دسترس بود، واقعا مقامات کشور نمی دانستند که گاز را چه کنند. خب هنوز کشور لوله کشی گاز نشده بود که مصرف کشور زیاد شود که بگویند در آن جا مصرف می شود. آنها آمدند گفتند بروید دنبال صنایع انرژی بر. ایده ای که البته چندان بد هم نبود. در روش قوس الکتریکی مبنای اصلی تولید سوزاندن گاز است که آلاینده گی آن کمتر از بقیه مدل هاست و حتی می توان ادعا کرد این روش دوستدار محیط زیست است. در جهان برای تولید فولاد از زغال سنگ استفاده می شود. به تعریف دیگر ۶۵ درصد جهان با روش کوره بلند فولاد را تولید می کنند. سوال این است که اگر شما این روش قوس الکتریکی را بپذیرد آلمان و از آن در تولید فولاد استفاده کنید، آیا کار درستی است؟ که پاسخ منفی است. چرا؟ چون هزینه انرژی آنجا بسیار بالاست. تکنولوژی تولید را باید نسبت به محیط آن تعریف کرد. شما اگر بروید روسیه از روش قوس الکتریکی استفاده کنید خطا کرده اید چون زغال سنگ های روسیه که قدرت سوخت آن بالاست را می توان به راحتی مورد استفاده قرار داد. پس انتخاب روش ایران برای تولید فولاد در روسیه غلط است. البته هیچ کدام از این روش ها بالذات غلط نیست. منتها باید فهم اقتصادی داشت. الان ترکیه هیچ منبعی ندارد. نه سنگ آهن، نه گاز و نه ماده خام. ولی ترکیه با واردات ۲ تا ۲۵ میلیون تن قراضه کار خود را پیش می برد و تولیدش هم اقتصادی است.

برخی معتقدند مدل توسعه انتخاب شده در

ایران مدل خوبی نبود و با محیط زیست قرابت ندارد. می خواستم ببینم از نظر شما چگونه می توانیم مدلی از صنعت فولاد را پیش ببریم که هم پایداری و تاب آوری کشور لطمه نبیند و هم شاهد تکرار بحران های زیست محیطی نباشیم؟

مدیر با دانش می داند صنعت را چگونه هدایت کند. من کل اروپا را گشتم و گاه در کنار برخی شهرها یا حتی در وسط شهر، کارخانه سیمان یا فولاد را دیده ام که بدون هیچ مشکلی کار می کند. شما اگر فیلتر بگذارید و استانداردها را رعایت کنید، هیچ مشکلی پیش نمی آید. الان انرژی هسته ای را چگونه مهار می کنند. رادیواکتیو که از هر چیزی کشنده تر است ولی خب آن را کنترل می کنند، یعنی کنترل می شود. اما این که کنترل می شود دلیل این نیست که این ها را در جای درست خود مستقر نکنند. چه خوب که هر چیزی در جای خودش باشد. سیستم های غبار گیر، سیستم های کنترل کننده و فرایندهای کنترل آلودگی باید وجود داشته باشند و به موازات آن، فهم درست از استقرار هر صنعت در جای درست آن هم باید وجود داشته باشد. مشکلی که ما الان در کشور داریم مشکل دانش است. بحران ما نحوه اداره اقتصاد است. الان دنیا در نسل ۴ تکنولوژی قرار دارد. اگر الان مبارکه سودآورتر از ذوب آهن است به دلیل این است که از پایه های نسل سوم تکنولوژی برخوردار است. این فاجعه است که خودروسازان ما روبات آورده اند، ولی در نسل ۲ تکنولوژی دست و پا می زنند. این تکنولوژی باید عوض شود و حداقل به نسل ۳ برسد. گذار به نسل ۳ یعنی سوددهی. در

نسل ۲ این صنعت سودده نیست. الان این تلفنی که دست شماست تکنولوژی نسل ۴ است. شما نگاه کنید زمانی اگر می‌خواستید با خارج صحبت کنید (این حرفی که دارم بیان می‌کنم مال ۲۰ سال پیش است) باید ۱۷۵ تومان آن روز یعنی ۲۰ سنت در هر دقیقه پول می‌دادید برای ارتباط با خارج و صحبت کردن. ولی الان با پرداخت ۲۰ سنت برای بسته اینترنت، یک ماه مکالمه می‌کنی. چرا؟ چون تکنولوژی جدیدی آمده است. تکنولوژی بهره‌وری را بالا می‌برد، دانش را بالا می‌برد و از آن طرف قیمت را پایین می‌آورد. در صنعت خودرو هم همین است. قیمت ماشین ۵۰ سال پیش با الان نه در ایران، در دنیا چه تغییری کرده؟ قیمت خودرو نسبت به ۵۰ سال پیش ارزان شده یا ماشین نسبت به قدرت خرید آن موقع گران نشده چون جهان با تکنولوژی همراه شده. پس ما تا زمانی که از نسل سوم و چهارم تکنولوژی استفاده نکنیم و دانش آن را نداشته باشیم هرگز شرکت‌های سوددهی نخواهیم داشت.

به جای خوبی رسیدیم. الان رویکرد کربن‌زدایی به شدت در دستور کار است و در اجلاسی مثل داووس ۲۰۲۱ محور بحث‌ها. تاکید هم این است که کربن را نه از محصولات نهایی که از زنجیره تامین حذف می‌کند. شدت گرفتن این جریان و بی‌توجهی ما به تولید کربن می‌تواند چه بلایی سر صادرات کوچک ما بیاورد؟

سوال به جایی است. ممکن است ما جریمه شویم یا هر چیز دیگر. من با مثالی سعی می‌کنم به پرسش شما پاسخ دهم. چندی پیش در هلند از بچه‌های ایران که دارند فرش می‌بافند فیلمی پخش شد که بر مبنای یک گزارش مستند تهیه شده بود و به شدت برای ایران حاشیه‌ساز شد. اینکه این گزارش سیاسی است نمی‌دانم اما همین فیلم چنان افکار عمومی را تغییر داد که باعث شد فروش فرش ما در هلند به شدت پایین بیاید. دیگر حاضر نیستند فرش ما را که با آن زحمت تولید می‌شود، بخرند. درباره بی‌توجهی ما به سیاست کربن‌زدایی هم نمی‌دانم چه تبعاتی دارد و چه بر سر ما خواهد آورد اما قطعاً برای خاطیان این رویه تنبیهاتی می‌گذارند. ما باید از الان شروع کنیم به کم کردن کربن، وگرنه هم مملکت ضرر می‌بیند هم به بخش فولاد و همه سایر بخش‌های اقتصاد. نکته دیگری که می‌خواستم در بخش دیگر خدمت شما عرض کنم این بود که الان بخش صنعت فولاد کشور ۱۱/۵ درصد برق کشور را مصرف می‌کند. حدود ۶۵ درصد مصرف مربوط به بخش خانگی است و بقیه هم سایر مصارف است. مثلاً سایر صنایع ۵/۱۱ درصد یا کل صنعت را بگوییم ۲۲ یا ۲۳ درصد

فولاد را کسانی ساختند که برای مدیریت صنعت فولاد کوچک بودند و دانش کار را نداشتند. برخی هم به‌رغم دانش مناسب، مغلوب سیاست شدند. در نهایت باید گفت از آنجا که صنعت فولاد یارانه بالایی دریافت می‌کند و بر سودهای کلانی که در زنجیره معدن و فولاد وجود دارد مسلط است، درآمدهای بالایی عاید کشور می‌شود. اما مشکلات فولاد زیر این لایه جذاب پنهان شده به طوری که باور قالب این است این صنعت به شکلی دانشی توام با سوددهی مناسب مدیریت می‌شود. باوری که صحت ندارد. البته صنعت فولاد ایران به دلیل دسترسی عمده به منابع معدنی، منابع انرژی و نیروی کارآمد یا نزدیکی به آب‌های آزاد پتانسیل بالایی برای سودده شدن حتی بالاتر از جایی نظیر ژاپن دارد. استفاده از مدیران بادنش، کارآموده و غیرسیاسی رمز موفقیت در تحول تمام قد صنعت فولاد ایران است. اگر این مسیر محقق نشود، تصور می‌کنم روزی که سوبسیدها از صنعت فولاد حذف شوند، این صنعت با بحرانی تمام عیار روبه‌رو شود. چه بهتر که اصلاحات را به آینده موکول نکنیم.

است. مدیریت مصرف در بخش صنعت باید انجام شود، ولی خود آن ۶۵ درصد مصرف برق خانگی هم نیازمند اصلاح است. از سوی دیگر، الان سهم صنعت فولاد از مصرف آب کشور ۴ درصد است و ۴ درصد مصرف آب در صنعت است. ۸۰ درصد مصرف آب مربوط به بخش کشاورزی است. دولت لازم است در کنار سخت‌گیری به صنایع، بیاید روی توسعه و مدرنیزاسیون کشاورزی سرمایه‌گذاری کرده و مصرف آب را مدیریت کند و حداقل ۱۰ تا ۲۰ درصد کاهش مصرف را محقق کند. ولی می‌بینید که به بخش صنعت فشار می‌آورند که مصرفش را کاهش دهد.

که این هم برمی‌گردد به نظام دانش نداشته‌ای که سیاستگذار را راهنمایی کند! نداشتن دانش یعنی هیچ‌کس نمی‌تواند آن را کلی و کامل ببیند. وقتی موضوع را بخشی می‌بینند یعنی دانش ندارند یا سوادشان اندک است. این رویه باید جمع شود. شما ببینید مبارکه و گل‌گهر را آدم‌های حرفه‌ای و بادنش ساخته‌اند که هنوز در بهترین سطح کار می‌کنند. آن واحدهای ۸۰ هزار تنی

سجاد غرقى عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران تشریح کرد:

پیامدهای قیمت گذاری دستوری سنگ آهن

رانت ۱۴۰ درصدی در زنجیره فولاد

بر اساس اسناد بالادستی تا سال ۱۴۰۴ باید ظرفیت تولید فولاد کشور به ۵۵ میلیون تن برسد که طبق برآوردها به احتمال زیاد ۸۰ درصد این عدد یعنی ۴۴ میلیون تن محقق می شود، برای رسیدن به این هدف تولید سنگ آهن باید در کشور به ۱۳۰ میلیون تن برسد؛ این در حالیست که در حال حاضر ظرفیت تولید سنگ آهن در کشور، ۸۰ میلیون تن است و طبق اظهارات متولیان، بخش سنگ آهن کشور از مشکلات عدیده ای همچون قیمت گذاری نامناسب و عدم سرمایه گذاری رنج می برد.

در این رابطه با سجاد غرقى عضو هیات مدیره انجمن سنگ آهن و عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران گفت و گویی انجام دادیم که در ادامه از نظراتان می گذرد.

آقای غرقى در مورد پیامدهای قیمت گذاری دستوری سنگ آهن که تبدیل به سوبسیدی برای فولادها و کاهش سرمایه گذاری در بالادست شده است، توضیح بفرمائید.

حقیقت امر این است که به طور کلی قیمت گذاری دستوری در زنجیره سنگ آهن و فولاد از اوایل دهه ۸۰ آغاز شد اما از آنجا که کل زنجیره، از سنگ تا فولاد و شمش دولتی و به نوعی داخل بنگاهی محسوب می شد، این مدل محل اعتراض قرار نمی گرفت. اواسط دهه ۸۰ که صادرات به چین رونق گرفت و فعالیت معادن خصوصی و کوچک نیز توسعه یافت، اختلاف قیمت بازار داخلی و صادراتی به چشم آمد و به تدریج بسیاری از فعالین خواستار روند قیمت گذاری در زنجیره سنگ آهن بر اساس نظام عرضه و تقاضا شدند. واقعیت این است که تجارب به دست آمده در طول سال های گذشته نشان داده است که تفاوت قیمت گذاری داخلی با قیمت جهانی به ویژه در حوزه آهن و فولاد و ملاحظات دستوری دولت در این حوزه به نفع حلقه های میانی یعنی همان زنجیره تولید شمش در زیرمجموعه های آهن و فولاد است.

این امر منجر به تعطیلی معادن سنگ آهن هم شد؟

به عنوان مثال کالایی که باید درب معدن و با کسر هزینه هایی مانند حمل و نقل ۱۸۰ دلار به ازای هر تن فروخته شود حدود ۹۲ دلار فروخته می شد که این رانت به ضرر یک حلقه و به نفع حلقه دیگر است. به طوری که بررسی ها نشان دهنده وجود رانت ۱۳۸ درصدی در برخی زنجیره های تولید آهن و فولاد برای عده ای خاص در سال گذشته بوده است. در حقیقت این دخالت ها و سیاست ها به گونه ای عمل کرده که

با توجه به اینکه ظرف ماه های گذشته بهای سنگ آهن در بازارهای جهانی رشد قابل توجهی داشته، عرضه و فروش سنگ آهن در بورس کالا امکان بهره بردن بخش ابتدایی این زنجیره از این زمان رشد را فراهم می کرد. از طرفی دیگر، سیاست گذاری های این چنینی باعث می شود که تعیین قیمت سنگ آهن در بازار داخل به شکل مستقیم به نرخ جهانی سنگ آهن وابستگی نداشته باشند، بنابراین نوسانات قیمتی جهانی در بازار داخل یا احساس نمی شود و یا اینکه خیلی با تأخیر به بازار سنگ آهن داخلی می رسد. از سویی دیگر، از آنجایی که تنها بخشی از رشد قیمت های جهانی در بازار داخلی منعکس می شود و لذا فعالین داخلی ابتدایی زنجیره سنگ آهن نمی توانند همانند رقبای خارجی خود از رشد قیمت های جهانی سود کنند، در چنین شرایطی ورود حلقه های ابتدایی زنجیره به بورس کالا و تعیین نرخ در این بازار بدون هیچ گونه محدودیتی می تواند از یک طرف منجر به بهبود شرایط این بخش از تولید کنندگان بیانجامد و از طرف دیگر زمینه ساز ایجاد جذابیت برای جذب سرمایه گذاران در بخش های ابتدایی زنجیره شود.

این سرمایه گذاری اتفاق افتاد؟

بر اساس آخرین آمار ارائه شده توسط مرکز ملی آمار ایران، برای نخستین بار از زمان جمع آوری آمار (سال ۱۳۷۵)، سه سال متوالی در سال های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۷ ارزش سرمایه گذاری در معادن سنگ آهن کشور منفی

در سال های گذشته بیش از ۲۰۰ معدن سنگ آهن را به تعطیلی کشانده است. این در حالیست که طبق آمار منتشر شده از طرف سازمان بین المللی کار، اشتغال هر نفر در معادن سنگ آهن موجب ایجاد ۱۷ شغل در صنایع مرتبط می شود.

عرضه سنگ آهن در بورس کالا کمکی به بهبود اوضاع نکرد؟

انتظار می رفت که ورود و عرضه سنگ آهن در بورس کالا، بتواند راه را برای قیمت گذاری منطقی و اصولی و کشف قیمت بهینه در کل زنجیره فولاد باز کند و در نهایت پایانی بر سال ها قیمت های دستوری در حلقه های مختلف زنجیره باشد. با این حال، در سال جاری بنا شد تا تولید کنندگان بخش های ابتدایی زنجیره تنها ۵ تا ۱۰ درصد محصول خود را در این بازار عرضه کنند تا با این میزان محصول عرضه شده قیمت واقعی کشف و پس از آن فروش ها بر اساس رویه قبلی انجام شود. اما این روش عرضه در بورس نیز تا حدودی با محدودیت ها و معایب قبلی همراه بوده است چرا که تعیین دستوری نرخ سنگ آهن، کنسانتره، گندله و آهن اسفنجی بر اساس ضربی از قیمت شمش فولاد خوزستان کماکان میدان داری می کند.

به عنوان مثال بررسی ها نشان می دهد که در ۵ ماهه اول سال جاری به طور متوسط کنسانتره، آهن اسفنجی و گندله به ترتیب با ۱۸ درصد، ۵۲ درصد و ۲۴ الی ۲۷ درصد کدال نرخ گذاری شده اند. این در حالیست که

کشور می‌باشیم که به نظر می‌رسد نگاه به این بخش باید یک نگاه کلان باشد.

۲. توجه ویژه به معادن کوچک مقیاس

معادن کوچک و متوسط مقیاس با ۹۸.۳ درصد از تعداد معادن کشور، سهم ۸۵ درصد در اشتغال و سهم ۷۵ درصد از تولیدات معدنی کشور دارند. معادن کوچک و متوسط مقیاس، فرصتی بزرگ برای توسعه اکتشافات و افزایش ذخایر قطعی معادن در کشور محسوب می‌شوند و موتور محرک صنعت معدنکاری ایران در دهه‌های آینده خواهند بود.

۳- سرمایه‌گذاری دولت در امر اکتشافات

در چین و استرالیا سالیانه بین ۵ تا ۸ میلیون متر حفاری اکتشافی صورت می‌گیرد، در حالی که از آغاز فعالیت مدرن معدنکاری در ایران (سال ۱۳۱۷ تا ۱۳۹۸)، حدود ۶ میلیون متر حفاری صورت گرفته است. سهم کانادا و استرالیا از بودجه اکتشافات فلزات غیر آهنی جهان به ترتیب ۲.۸ و ۱.۶۷ میلیارد دلار می‌باشد، در حالی که بودجه سازمان زمین‌شناسی ایران تنها حدود ۱۴۰ میلیارد تومان (۵.۸ میلیون دلار) است. به نظر می‌رسد جهت توسعه اکتشافات، لازم است بودجه این سازمان، از محل حقوق دولتی مأخوذه دست کم به بیش از ۵ برابر وضعیت موجود افزایش یابد.

۴- اولویت‌بخشی به تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات مورد نیاز

بر اساس مطالعات اتاق بازرگانی، بیش از ۷۰ درصد هزینه‌های عملیاتی معادن مربوط به ماشین‌آلات استخراجی است (بیانگر اهمیت و نقش ماشین‌آلات چالزنی، حفاری و بارگیری و باربری مانند بیل، شاول و کامیون). لذا تأمین به موقع و ارزان‌قیمت ماشین‌آلات معدنی، تأثیر قابل توجهی در اقتصادی شدن سرمایه‌گذاری، کاهش نرخ استهلاک، توسعه معدنکاری و افزایش بهره‌وری خواهد داشت. با این حال برخی رویکردهای انحصاری دولت از تولیدکننده ماشین‌آلات معدنی (هپکو) و ممنوعیت و محدودیت‌های وضع شده وارداتی به ویژه ماشین‌آلات دسته دوم، آثار فاجعه‌باری در بخش معدن به جا گذاشته است.

تولید این شرکت در بهترین سال‌های فعالیت خود کمتر از ۲ هزار دستگاه بوده و البته در سال‌های اخیر به ۳۰ دستگاه در سال نیز رسیده است که این اعداد به هیچ وجه پاسخگوی نیاز ۶ هزار معدن فعال (از ۱۲ هزار پروانه) در کشور نیست و کمبود تجهیزات به نقطه بحرانی در کشور رسیده است. از این رو لازم است ضمن حمایت هوشمندانه و زمان‌بندی شده از تولیدکنندگان داخلی در بخش تسهیلات و انتقال تکنولوژی، واردات در این بخش نیز تسهیل شود. نکته قابل توجه آن که برخی از مسئولان واردات ماشین‌آلات معدنی را با واردات خودرو مقایسه کرده، حال آن که ماشین‌آلات معدنی از نوع سرمایه‌گذاری و کمک به رونق تولید محسوب شده و با توجه به مشتریان مشخص و کارکرد تخصصی آن، تسهیل واردات در این بخش منجر به دلالتی و سفته‌بازی نخواهد شد.

این طرح عملیاتی شد؟

خیر! متأسفانه استفاده از این نرم افزار در اولویت دولت قبلی قرار نداشت و انتظار می‌رود دولت جدید با بکارگیری آن، شرایط را برای برقراری عدالت در اخذ حقوق دولتی فراهم کند.

برای بهبود وضعیت کشف، تولید و عرضه سنگ آهن در کشور چه کارهایی باید انجام داد؟

به طور کلی از مهمترین راهکارهای بهبود وضعیت کشف، تولید و عرضه سنگ آهن در کشور می‌توان به مواردی مانند؛ لزوم تغییر نگاه حاکمیت و افکار عمومی نسبت به بخش معدن، توجه ویژه به معادن کوچک مقیاس، اولویت‌بخشی به تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات مورد نیاز و سرمایه‌گذاری دولت در امر اکتشافات و زیربنای به خصوص حمل‌ونقل ریلی، آب، برق و گاز و استفاده از نوآوری‌ها و فناوری‌های جدید موجود در جهان اشاره کرد.

نقش و تأثیرگذاری راهکارهای پیشنهادی را بفرمایید.

۱. تغییر نگاه حاکمیت و افکار عمومی نسبت به بخش معدن

در طول سال‌های گذشته، اطلاق واژه‌هایی مانند خام فروشی، تخریب‌گر محیط زیست، صادرات محصولات معدنی با ارزش افزوده پایین و... از سوی مدیران دولتی و جوامع محلی که در واقع مصادیق واقعی ندارند، باعث شده که به نوعی سیاست‌گذاری‌ها بر علیه بخش معدن و صنایع معدنی باشد و زمینه را برای کاهش سرمایه‌گذاری بر روی بخش معدن و همچنین تشدید افکار عمومی نسبت به این صنعت فراهم کرده است. دو کشور استرالیا و برزیل به عنوان صاحبان بزرگ‌ترین ذخایر سنگ‌آهن دنیا، جهت کسب ارزش افزوده بیشتر، تا ۹۰ درصد سنگ آهن استخراج شده خود را هر ساله صادر می‌کنند و ۱۰ درصد باقی مانده صرفاً برای تولید فولادآلیاژی، های‌تک و مرغوب صرف می‌شود. در مقابل، در کشور ایران اعمال غیرقانونی عوارض صادراتی ۲۵ درصدی (از قیمت صادراتی و نه سود) و محدودیت کلیک صادرات (امضای طلایی)، ارزش ماهانه صادرات سنگ آهن از ۱۵۷ میلیون دلار در مرداد ۹۸ را به حدود ۹ میلیون دلار در پاییز سال ۹۹ رساند. در نهایت شاهد کاهش ۱۸ درصدی صادرات و افزایش ۵۰ درصدی واردات برخی محصولات فولادی در سال ۹۹ بودیم. لذا نیازمند یک تغییر نگرش‌ها بخش صنعت و معدن

بوده است. در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۴، به طور ریالی ۵۳ درصد و به صورت دلاری ۸۹ درصد شاهد کاهش سرمایه‌گذاری هستیم و در حالی شاهد کاهش سرمایه‌گذاری قابل توجه در معادن فعال کشور هستیم که دولت در نظر دارد تا سال ۱۴۰۴، میزان تولید فولاد در کشور را به رقم ۵۵ میلیون تن برساند؛ بدین ترتیب برای پاسخگویی به این ظرفیت، استخراج و تولید ۷۰ میلیون تن کلوخه سنگ‌آهن در سال ۱۳۹۸، بایستی به ۱۵۴ میلیون تن برسد که با وضعیت فعلی، هیچ چشم‌اندازی برای دستیابی به این میزان تولید وجود ندارد. چرا که در شرایطی که کشور نیاز به تولید سنگ‌آهن بیشتر برای پاسخ به نیاز واحدهای فولادی در حال ساخت دارد، به دلیل سیاست‌های اتخاذ شده، سرمایه‌گذاری به شدت کاهش یافته است.

گفته می‌شود در حال حاضر به صورت ناعادلانه حقوق دولتی دریافت می‌شود که همین امر زمینه تعطیلی معادن را فراهم خواهد کرد؛ شما در یافت حقوق‌های دولتی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

واقعیت این است که در امر محاسبه و اخذ حقوق دولتی بایستی نقش و نحوه تأثیرگذاری پارامترهای مؤثر ارزیابی شده و در نظر گرفته شود. چرا که اصولاً معادن براساس مقیاس، عیار ماده معدنی، میزان باطله برداری، فاصله از مبادی فروش و صادرات، میزان دسترسی به مراکز خدمات فنی و مهندسی و سایر موارد، مشخصات متفاوتی دارند، بنابراین با وجود چنین تفاوت‌های، حقوق دولتی هر معدن باید بر مبنای مشخصات همان معدن محاسبه شود و نمی‌توان فرمول یکسانی برای آن وضع کرد.

به عنوان مثال یک معدن با ذخیره قطعی ۱۰ میلیون تن و با ظرفیت تولید ۵۰۰ هزار تن و معدنی دیگر با همان ماده معدنی، اما با ذخیره ۳۰ میلیون تن و با ظرفیت تولید ۵ میلیون تن، حتماً تفاوت‌های زیادی دارند، اما اگر بخواهیم در دریافت حقوق دولتی فقط معادن و بنگاه‌های بزرگ مقیاس را شاخص قرار دهیم این امر موجب متغیث نشدن معادن کوچک می‌شود و این همان پدیده‌ای است که اکنون شاهد آن هستیم. از آنجا که معادن بزرگ مقیاس به واسطه صرفه مقیاس و سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در قبل از نسبت سود بالاتری برخوردارند اگر روش محاسبه حقوق دولتی بر مبنای همین معادن بزرگ باشد موجب آسیب پذیری معادن کوچک می‌شود.

برای محاسبه حقوق دولتی معادن، طرحی تدوین شد؟

بنابراین، با توجه به ناهمگن بودن معادن سراسر کشور، تهیه نرم‌افزاری که این قابلیت را داشته باشد تا حقوق دولتی هر معدن را جداگانه محاسبه کند، بسیار احساس می‌شود؛ بر همین اساس پس از طرح موضوع در کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران، این طرح به یکی از تکالیف وزارت صنعت تبدیل شد و در نهایت الگوریتم و این نرم افزار با متولی‌گری سازمان نظام مهندسی معدن در سال ۱۳۹۸ به پایان رسید و در شرایط کنونی آماده بهره برداری است.

دلایل عدم بهره‌برداری از پتانسیل‌های معدنی بررسی شد:

چالش‌های معدن کاران و معدن داران

اظهاراتی سامان یابد. در طرف دیگر معدن‌دارانی قرار گرفته‌اند که آنها نیز نسبت شرایط موجود شاکی هستند. بر اساس آمار ارائه شده از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت، ۴۳ درصد از معدن کشور غیرفعالند که دلیل ایجاد چنین شرایطی به نبود مطالعات علمی و برنامه‌ریزی صحیح، نبود انتخاب ماشین‌آلات مناسب و روش استخراج نامناسب، ایجاد ضایعات نامتعارف، نبود فناوری جدید و نرخ تمام‌شده بالا، عدم حضور فعال در نمایشگاه بین‌المللی، تنگناهای مالی، فقدان مدیریت اطلاعات و مدیریت سنتی بازمی‌گردد. بر این اساس لازم است گامی قوی‌تر و جدی‌تر از سوی مسوولان این حوزه در راستای رفع مشکلات معدن‌داران و معدن کاران برداشته شود.

چالش‌های معدن کاران

کار سنگین، ایجاد آسیب‌های شغلی، حقوق و مزایای ناکافی و... از جمله مهم‌ترین مشکلاتی است که کارگران معدن با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند و در این بین نیز نمی‌توان از بروز بیماری‌هایی که به واسطه این شغل برای کارگران این بخش به وجود می‌آید غافل بود. رضا عامری که از فعالان معدن است در رابطه با مشکلات معدن کاران

در حالی که همواره فعالان و مسوولان حوزه معدن کشور، نسبت به شرایط ناخوشایند این بخش اظهار نارضایتی دارند، گویا کارگران این معادن هم با وضعیتی نامطلوب و در دشوارترین شرایط شغلی، با چالش‌هایی چون دستمزد، بیمه و مسائل حقوقی دست به گریبان هستند.

نزدیک به ۱۰ هزار معدن در کشور وجود دارد که تقریباً نیمی از آنها فعال هستند؛ بیش از ۹۰ هزار نفر در این معدن مشغول به کار بوده که هر سال بر تعداد این افراد افزوده می‌شود. نکته قابل‌تأمل آن است که از میان این جمعیت، تعداد زیادی در معرض حوادث معدنی گزارش شده‌ای قرار دارند که هر سال هم بر میزان آمار این فعالان و تلف‌شدگان ناشی از فعالیت‌های معدنی افزوده می‌شود. کارگرانی که گاه در عمق ۴۰۰ متری زمین با اکسیژن کم و انفجارهای متعدد فعالیت می‌کنند و انتظار می‌رود در برابر چنین شغل پرخطری از دستمزد و تسهیلات مناسبی برخوردار باشند در حالی که خلأهای قانونی، قوانین متعدد و گاه متناقض این بخش، بی‌عدالتی زیادی را برای این فعالان رقم زده است. هر بار هم وعده‌هایی برای بهبود شرایط این کارکنان ارائه شده اما به نظر می‌رسد وضعیت کارگران معدن زیرزمینی پیچیده‌تر از آن است که با چنین

شهرام مبصر، رییس سازمان نظام مهندسی معادن اصفهان در رابطه با طرح فعال سازی این معادن می گوید: در سال های اخیر تحریم ها بر فعالیت معادن به خصوص کوچک مقیاس ها تاثیر داشته است. عدم صادرات برخی مواد معدنی ناشی از شرایط تحریم، افت کیفیت مواد معدنی و نبود واحدهای فرآوری، معدنی را به تعطیلی رساند و قرار است در برنامه ای که برای احیای معادن در نظر گرفته شده به آنها پرداخته شود.

وی ادامه می دهد: با توجه به کیفیت مطلوب مواد معدنی اغلب معدنی که در مناطقی چون اصفهان قرار دارند اگر شرایط مناسب برای احیای آنها و از سرگیری فعالیت شان فراهم شود، ارزآوری بالایی خواهند داشت. فعال بودن معادن در وهله نخست به شرایط عرضه و تقاضا وابسته است. در واقع عرضه تعیین کننده فعالیت و میزان تقاضایی است که برای بهره بردار وجود دارد و در شرایط مساوی کیفیت ماده معدنی تعیین کننده انتخاب متقاضی برای معدن است.

رییس سازمان نظام مهندسی معادن در رابطه با مشکلات بخش معدن و راهکارهای حل این چالش ها اظهار می کند: افزایش قیمت ماشین آلات، استخراج و موانع تامین مواد اولیه، عدم تناسب عرضه و تقاضا، تحریم ها و سوءمدیریت ها از عمده ترین مشکلات محسوب می شود. به علاوه مغفول ماندن پتانسیل های علمی افراد و عدم استفاده از توانمندی افراد تحصیل کرده ای که در داخل کشور وجود دارد از چالش های بسیار مهم است.

مبصر خاطرنشان می کند: می توان با سپردن کار به معدن کار واقعی، تامین ماشین آلات معدنی توسط ایجاد یک سندیکای متخصص و عدم دخالت بخش هایی که دولتمردان را تحت تاثیر قرار داده، بخش زیادی از این موانع را برطرف کرد. قطعاً ایجاد شرایط مطلوب برای معادن، در بهبود روند فعالیت کارگران این بخش نیز تاثیر بسزایی خواهد داشت.

به ایمنی می گوید: ایران از کشورهایی است که تقریباً اغلب استان های آن دارای معدن هستند و چرخش این معادن، توسط معدن کارانی انجام می گیرد که حین فعالیت با حوادث بسیاری روبه رو می شوند که گاه جانی و غیرقابل جبران است. از ریزش صخره گرفته تا آتش سوزی، انفجار، سقوط، محبوس شدن، کمبود اکسیژن و... که رخداد هر کدام از این موارد، برای معدن کاران دور از انتظارشان نیست.

وی ادامه می دهد: حال کارگری که با چنین شرایط سختی مجبور به فعالیت است، چگونه و با چه انگیزه ای با دستمزد اندک و نبود حمایت های لازم به کار خود ادامه دهد؟ آیا لازم نیست نگاهی بهتر به این بخش شود؟ یکی از درخواست های مهم این فعالان، بازنشستگی با ۱۵ سال سابقه است؛ زیرا شغل سنگین و پرخطری است که فعالیت بیش از این میزان، بسیار سخت و دشوار است. از این رو به کرات، چنین تقاضایی شده اما توجهی نبوده است.

فعال دیگری نیز در این باره می گوید: معمولاً از مشکلات معدن داران سخن گفته می شود و معدن کاران در حاشیه قرار دارند در حالی که اگر این افراد نباشند استخراج یک معدن چگونه انجام می گیرد. توجه به سلامت کارگران معدن در حد پایی قرار دارد. کمبود امکانات و تجهیزات لازم و نبود ایمنی برای فعالان باعث آسیب فراوان به سلامتی آنها می شود. در صورتی که خدمات درمانی ناچیزی هم برای ما در نظر گرفته نمی شود.

وی ادامه می دهد: مشکلاتی چون ارتعاش صدا و وجود رطوبت در برخی معادن باعث بیماری هایی می شود که درمان آن پرهزینه و حتی برخی مواقع غیرقابل جبران است. البته آن کارگرانی که در معادن زغال سنگ مشغول به فعالیت هستند شرایط بسیار دشوارتری دارند. زیرا معمولاً ارتفاع سقف در چنین معدنی پایین است و افراد به طور خمیده کار می کنند که اختلالات زیادی برای زانو، گردن و کمر آنها به وجود می آید. این فعال می گوید: این شرایط در حالی وجود دارد که همان حداقل دستمزدها هم با تاخیر واریز می شود. اگرچه کارگران معدن به دلیل سختی زیاد شغلی، باید از حقوق بیشتری برخوردار باشند ولی نه تنها این چنین نیست بلکه از امنیت شغلی هم برخوردار نیستند.

گلایه های معدن داران

گفتنی است رنج معدن کاران یک سوی ماجراست و خاموشی و رکود معدن ایران هم در سوی دیگر قرار دارد. بسیاری از مسوولان و مدیران معادن همواره هزینه های بالای معدن کاری و نبود حمایت های دولت در تامین منابع مالی مورد نیاز فعالیت های معدنی را یکی از دلایل تعطیلی و رکود معادن به ویژه معادن کوچک مقیاس مطرح کرده اند. همچنین دست اندازهای متعدد در مسیر دریافت وام و تسهیلات بانکی از دیگر گلایه های فعالان معدنی است. در حالی که امروزه بخش معدن کشور نیازمند وجود دیدگاهی بنیادین در اصلاح ساختار و رویکردهای حمایتی از سوی دولت است.

رویکرد پشتیبانی از صاحبان معدن و گسترش تسهیلات مختلف از جمله منابع مالی برای فعالیت های معدنی باید بیش از پیش در سازمان های دولتی پررنگ شود و البته طرح فعال سازی معادن نیز که اخیراً مورد بحث قرار داشته در این مسیر کمک کننده به نظر می آید.

سیاستگذاری غلط در امور معادن دسترسی تولید به منابع را محدود کرد:

زنگ خطر ۵ هزار معدن متروک

پژوهش‌های مجلس این است که سیاستگذاری برای معادن کشور مادامی که با اصلاحاتی جدی تهیه و تدوین نشود، از ۱۲ مسیر حبس یا غیرفعال خواهد شد. این طرح با اشاره به نقاط قوت اقدام سال گذشته وزارت صمت، زوایای پنهان «دستورالعمل ایجاد وحدت رویه در فعال‌سازی معادن و محدوده‌های معدنی غیرفعال» را بررسی کرده است. مهر ماه سال گذشته بود که وزیر صمت دستورالعملی با همین عنوان صادر و مسیری را برای احیای معادن متروک و محبوس و غیرفعال باز کرد. بررسی دستورالعمل ابلاغ شده از سوی وزیر صنعت، معدن و تجارت به منظور فعال‌سازی معادن و جلوگیری از حبس محدوده‌های معدنی و معادن در ید اشخاص حقیقی و حقوقی نشان‌دهنده عزم و اراده وزارت صنعت، معدن و تجارت برای حل چالش محبوس شدن و غیرفعال شدن معادن کشور است؛ اما دلایل محبوس شدن یا غیرفعال شدن محدوده‌های اکتشافی و معادن کشور متعدد است. بنابراین دستورالعمل می‌تواند در مدت زمان معینی در فعال‌سازی محدوده‌ها و معادن غیرفعال و محبوس موثر باشد؛ اما با توجه به باقی ماندن سایر

فورس‌ماژور»، «تحریم‌های بین‌المللی»، «فقدان زیرساخت‌های موردنیاز برای فعالیت‌های معدنی»، «وجود معارضین و تعارض میان فعالیت‌های معدنی و دستگاه‌های اجرایی»، «غیرشفاف بودن و عدم اجرای قوانین و مقررات»، «عدم اجرای ضوابط، معیارهای فنی و استانداردهای اکتشاف»، «غیرشفاف بودن داده‌ها و اطلاعات معادن کشور»، «معیوب بودن فرآیندهای نظارت بر فعالیت‌های معدنی»، «حضور پررنگ دولت و سازمان‌های تابعه آن و برخی نهادهای حاکمیتی در پهنه‌های اکتشافی و معادن»، «ایرادهای نظام بررسی صلاحیت فنی و مالی متقاضیان فعالیت معدنی» و «وضع برخی مقررات غیرکارشناسی در خصوص صادرات مواد معدنی» از جمله دلایل غیرفعال شدن یا محبوس شدن معادن کشور است.

این دلایل در حالی زمینه‌ساز غیرفعال شدن ۵ هزار معدن در سراسر کشور شده که برخی از تحلیل‌ها نشان می‌دهد زنگ خطر منابع در دسترس برای تولید فولاد به صدا درآمده و کشور برای تداوم رشد تولید صنایع معدنی به اکتشافات جدید و سرمایه‌گذاری بیشتر نیاز دارد. تحلیل مرکز

معادن محبوس برای فعالیت پایدار به چیزی بیش از دستور وزارت صمت نیاز دارند. یک گزارش پژوهشی که بر مبنای یافته‌های دقیق از وضعیت بخش معدن کشور تهیه شده نشان می‌دهد غیرفعال شدن معادن کشور به ۱۲ دلیل مختلف رخ داده که مهم‌ترین آن اختیارات وسیع دولت در صدور مجوزهای معدنی و دخالت در این بخش است. وضعیتی که زنگ خطر افزایش ابعاد حبس معادن به بیش از ۵ هزار مورد را به صدا درآورده است. مرکز پژوهش‌های مجلس با اظهار نظر کارشناسی درباره طرح دولت برای فعال‌سازی محدوده‌ها و معادن محبوس و غیرفعال، تأثیرات گسترده اقتصادی و غیراقتصادی معدن محبوس را بررسی کرده است.

از نظر بازوی پژوهشی مجلس «اصلاح و بازنگری کامل قوانین و رویه‌های این بخش در قالب یک بسته سیاستی» می‌تواند عامل مهمی برای پایداری تولید در بخش معدن و بازگرداندن ۴۵ درصد کل معادن دارای پروانه بهره‌برداری به چرخه فعالیت باشد. «غیراقتصادی شدن فعالیت‌های معدنی در اثر تحولات بازار»، «عوامل خارج از ید و شرایط

چرا معادن متروک و غیرفعال می‌شوند؟

گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شواهد جالبی درباره دستورالعمل دولت عنوان می‌کند که خود را در قالب بررسی روند درخواست‌های اکتشاف و صدور مجوز پروانه اکتشاف و گواهی کشف نشان می‌دهد. به نظر می‌رسد افراد حقیقی و حقوقی در این مسیر اثرگذاری بالایی داشته و محدوده‌های معدنی را حتی بدون فعال‌سازی قفل کرده‌اند.

گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس تاکید می‌کند در حال حاضر آمار دقیقی از پروانه‌های اکتشاف و گواهی‌های کشف صادر شده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت در دسترس تهیه‌کنندگان این گزارش نیست و داده‌ها و اطلاعات قابل استنادی که بتوان تعداد محدوده‌های اکتشافی فعال و غیرفعال کشور را شناسایی و تحلیل کرد، اعلام عمومی نشده است. قابل توجه است علاوه بر حدود ۱۱ هزار پروانه بهره‌برداری صادر شده، تعداد زیادی مجوز معدنی در قالب پروانه اکتشاف و گواهی کشف وجود دارد که بعضاً سال‌ها در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی قرار دارند و وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام به تمدید این مجوزها کرده است؛ در صورتی که از نظر فنی حداکثر زمان مورد نیاز برای تبدیل پروانه اکتشاف به گواهی کشف به طور متوسط ۵ سال و برای تبدیل گواهی کشف به پروانه بهره‌برداری یک سال است.

سیر اعطای مجوزها طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ گویای روند جهشی درخواست‌های اکتشاف در سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۷ مربوط به طرح‌های اجرا

معدن دارای پروانه بهره‌برداری، حدود ۶ هزار معدن فعال در کشور وجود دارد. در سال ۱۳۹۸، میزان کل استخراج مواد معدنی از معادن فعال کشور ۴۵۸ میلیون تن بوده که معادل ۸۰ درصد ظرفیت اسمی استخراج معادن فعال کشور است. سایر معادن دارای پروانه بهره‌برداری (حدود ۵ هزار معدن) یا به دلایل مختلف غیرفعال هستند یا در ید اشخاص حقیقی و حقوقی و با هدف فعالیت اقتصادی غیرمولد حبس شده‌اند. در کنار پروانه‌های بهره‌برداری صادر شده برای معادن، تعداد زیادی پروانه اکتشاف و گواهی کشف در سال‌های اخیر برای محدوده‌های معدنی صادر شده است که به دلیل عدم دسترسی تهیه‌کنندگان گزارش به آمار و اطلاعات دقیق و شفاف در این حوزه، امکان اظهار نظر کارشناسی درخصوص محدوده‌های معدنی غیرفعال و حبس شده ایجاد نشد. بر اساس آخرین آمار وزارت صنعت، معدن و تجارت در سال ۱۳۹۸، تعداد ۵۹۵۲ معدن فعال دارای پروانه بهره‌برداری در کشور وجود دارد. همچنین ۱۷۷ معدن در حال تجهیز بوده است. میزان ذخایر قطعی معادن فعال کشور نیز حدود ۳۵ میلیارد تن اعلام شده است. با توجه به اینکه کل ذخایر معدنی کشور بر اساس آمارهای سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور حدود ۵۳ میلیارد تن است، بنابراین می‌توان گفت حدود ۶۷ درصد از ذخایر معدنی کشور در حال حاضر در حال استخراج و بهره‌برداری است و ۳۳ درصد ذخایر معدنی کشور غیرفعال هستند.

چالش‌های ساختاری معادن کشور، مجدداً روندهای گذشته در سال‌های آینده تکرار خواهد شد. بنابراین برای حل ریشه‌ای چالش محبوس شدن و غیرفعال شدن معادن در کشور لازم است تا چالش‌های بخش معدن با ارائه یک بسته جامع که راهکار اشاره شده در دستورالعمل دولت هم یکی از مفاد این بسته جامع است، حل و فصل شود.

بازوی پژوهشی مجلس پیشنهاد کرده «حل چالش‌های ساختاری اکتشاف منابع معدنی کشور و ایفای نقش حاکمیتی در انجام مطالعات زمین‌شناسی، شناسایی و پی‌جویی منابع و ذخایر معدنی و کاهش ریسک اکتشاف در کشور»، «تجمیع داده‌های مربوط به مطالعات زمین‌شناسی و اکتشافات مقدماتی در پایگاه جامع داده‌های علوم زمین یا سامانه کاداستر»، «خروج نهادهای حاکمیتی و دولت از بخش معدن و واگذاری نقاط امیدبخش به بخش خصوصی توانمند و صلاحیت‌دار طی فراخوان‌های عمومی»، «استفاده از ابزارها و فناوری‌های نوین برای نظارت فعالانه بر فعالیت معادن کشور از طریق تصاویر ماهواره‌ای، پهپادها، نقشه‌برداری، اتصال داده‌های سامانه‌های مالیات، سوخت و حمل‌ونقل و هوشمندسازی نظارت بر معادن کشور»، «تخصیص بخشی از درآمدهای حقوق دولتی معادن به منظور ارتقای فرآیندهای نظارت و بازرسی معادن بر مبنای قانون برنامه ششم»، «شفاف‌سازی و اعلام عمومی مصوبات و صورت جلسات غیرمحرمانه شورای عالی معادن و شوراهای معادن استانی به‌ویژه درخصوص تصمیمات اتخاذ شده برای صدور، تمدید و ابطال مجوزهای معدنی»، «اصلاح قوانین و مقررات غیرشفاف به منظور محدود کردن اختیارات مجری در تمدید مجوزهای معدنی»، «بازنگری در عوارض صادراتی وضع شده بر مواد معدنی» و «به‌روزرسانی و ارتقای فنی سامانه کاداستر معادن به منظور اعلام عمومی کلیه اطلاعات مربوط به پهنه‌های اکتشافی، محدوده‌های اکتشافی و معادن کشور به صورت برخط» از جمله اصلاحات پیشنهادی مرکز پژوهش‌های مجلس به سیاستگذاران بخش معدن است که اگر جدی گرفته شود، اعتماد سرمایه‌گذاران به حوزه معدن احیا شده و مسیر برای فعال‌سازی شمار بیشتری از معادن کشور باز می‌شود.

مرکز پژوهش‌های مجلس اعلام کرده هدف از تدوین این گزارش، بررسی وضعیت کلی معادن کشور، واکاوی دلایل غیرفعال بودن و محبوس شدن محدوده‌های اکتشافی و معادن و آسیب‌شناسی طرح دولت برای واگذاری محدوده‌ها و معادن در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ است. طبق برآورد مرکز پژوهش‌های مجلس، از مجموع بیش از ۱۱ هزار

صادر می‌شود که در ماده ۷ آمده است.

در گواهی کشف هم باید نوع یا انواع ماده معدنی کشف شده، کمیت و کیفیت آن، حدود و مساحت زمین مورد اکتشاف و هزینه عملیات اکتشافی ذکر شود. پس از اخذ گواهی کشف، «دارنده مجوز» موظف است حداکثر ظرف مدت یک سال نسبت به تهیه طرح بهره‌برداری و ارائه درخواست پروانه بهره‌برداری اقدام کند. عدم تسلیم درخواست مزبور در مدت مشخص شده در قانون موجب سلب حق اولویت یاد شده از دارنده گواهی کشف خواهد شد که در ماده ۸ آمده است. در سایر انواع روش‌های اخذ مجوز و فعالیت معدنی نیز می‌توان روندهایی کلی را مشاهده کرد که نیازمند تغییر هستند.

دلیل اقتصادی کمای معادن

چنان که در ابتدای گزارش عنوان شد، محبوس شدن و غیرفعال شدن معادن می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد. از جمله مهم‌ترین عواملی که موجب غیرفعال شدن یا محبوس شدن معادن در ید اشخاص حقیقی و حقوقی می‌شود، غیراقتصادی شدن فعالیت معدنی است که نظام انگیزش برای سرمایه‌گذاری در این بخش را از بین خواهد برد. گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس تأکید دارد نوسانات بازار و تحولات قیمتی، از عوامل غیرفعال شدن معادن دارای پروانه بهره‌برداری یا توقف فرآیند عملیات معدنی از مرحله اکتشاف تا بهره‌برداری است. برای مثال رکود ساخت‌وساز در کشور می‌تواند به میزان قابل توجهی تقاضا برای مصالح ساختمانی را کاهش دهد. مصالح ساختمانی مانند گچ، سنگ آهک، سیلیس، پوکه معدنی، شن و ماسه، خاک رس و سنگ‌های ساختمانی و تزئینی، از معادن مربوطه تأمین می‌شوند. این معادن در صورت نبود تقاضا در بازار و با توجه به اینکه عمده مواد معدنی ذکر شده، کالای صادراتی محسوب نمی‌شوند، مجبور می‌شوند تا فعالیت معدن را متوقف کنند. همچنین برخی تحولات بازارهای جهانی ممکن است موجب نوسان قیمت مواد معدنی و غیراقتصادی شدن بهره‌برداری از آن شود که از جمله دلایل غیرفعال شدن معادن است.

توصیه مرکز پژوهش‌های مجلس به سرمایه‌گذاران معدنی این است که این افراد لازم است تا قبل از ورود به فعالیت معدنی نسبت به مطالعه دقیق بازار، آینده‌پژوهی و پذیرش ریسک تحولات بازار اقدام کنند. در این حالت، وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌تواند در خصوص تمدید مجوزهای معدنی بر اساس شرایط بازار و عوامل موثر در آن تصمیم‌گیری کند.

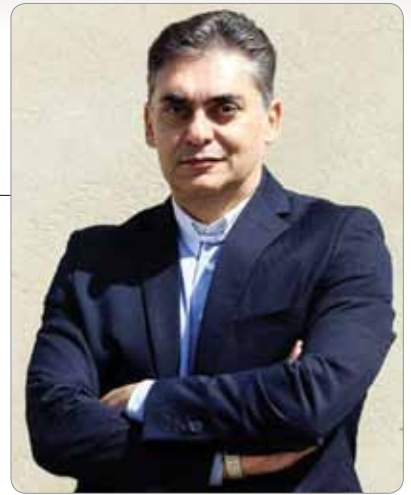

صورتی که پاسخ استعلام‌ها مثبت باشد، متقاضی موظف است اقدام به اخذ پروانه اکتشاف کرده و عملیات اکتشاف ماده معدنی را آغاز کند. بر اساس ماده ۵ قانون معادن مصوب ۱۳۷۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است بستر لازم را برای اکتشاف ذخایر معدنی در سراسر کشور برای اشخاص حقیقی و حقوقی فراهم کند. همچنین در ماده ۶ این قانون آمده است: «اکتشاف ذخایر معدنی، منوط به صدور پروانه اکتشاف توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت است. چگونگی اخذ پروانه، ضوابط اکتشاف، مدت اعتبار پروانه، انتقال حقوق متعلق به آن پروانه و نیز سایر موارد ضروری مربوط برابر مفاد این قانون در آیین‌نامه اجرایی تعیین خواهد شد.» همان‌طور که از متن قانون مشخص است، جزئیات مربوط به چگونگی اخذ پروانه، ضوابط اکتشاف، مدت اعتبار پروانه و... در آیین‌نامه اجرایی این قانون معین شده است.

بر اساس تبصره‌های ۲ و ۳ ماده ۶ قانون معادن، متقاضیان پروانه اکتشاف و دارندگان این پروانه، در زمان تعیین و تحویل محدوده بلامعارض و همچنین پس از اخذ پروانه، باید مبالغی را که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین می‌شود، به دولت بپردازند. پس از انجام عملیات اکتشاف توسط متقاضی و ارائه گزارش آن به وزارت صنعت، معدن و تجارت، در صورت تأیید گزارش اکتشاف توسط این وزارتخانه، گواهی کشف به نام دارنده پروانه اکتشاف

شده درخصوص آزادسازی محدوده‌های معدنی توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و فعال شدن سامانه کاداستر معدن برای ثبت محدوده‌های معدنی است. با توجه به اینکه مرحله بعد از درخواست اکتشاف، استعلام از دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۲۴ قانون معادن است، بسیاری از درخواست‌ها تبدیل به پروانه اکتشاف نشده‌اند. همچنین «شکاف موجود میان پروانه‌های اکتشاف صادر شده با گواهی‌های کشف و پروانه‌های بهره‌برداری» نیز نشان‌دهنده غیرفعال بودن یا محبوس شدن محدوده‌های اکتشافی در ید اشخاص حقیقی و حقوقی است. مرور رویه‌های قانونی دریافت مجوز از بخش معدن ابعاد دیگری از مشکلات این حوزه را نمایان می‌کند.

در ایران به چند روش مختلف امکان اخذ مجوز و فعالیت معدنی وجود دارد. سه روش اصلی این موضوع شامل «انتقال مجوز معدن»، «فراخوان عمومی» و «ثبت محدوده‌های آزاد» هستند. در اولین روش ورود به فعالیت معدنی در ایران، ثبت محدوده‌های آزاد یا بلامعارض در سامانه کاداستر توسط اشخاص حقیقی و حقوقی دارای صلاحیت است. در این روش، متقاضی اقدام به ثبت محدوده به صورت الکترونیکی در سامانه کاداستر بر اساس مختصات جغرافیایی محدوده می‌کند و فرآیند استعلام از دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۲۴ قانون معادن آغاز می‌شود. مهلت مقرر در قانون برای پاسخ به استعلام‌ها حداکثر ۲ ماه است. در

محمد لاهوتی - رئیس کنفدراسیون صادرات ایران

پنجره جدید تعامل با دنیا

سازمان تجارت جهانی، به نظر می‌رسد که الحاق ایران به سازمان اقتصادی شانگهای، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، اما باید توجه داشت موفقیت ایران در بهره‌برداری از ظرفیت‌های بی‌نظیر تجاری در این سازمان اقتصادی، بستگی به عوامل متعددی دارد که در بالاترین سطح آن، تلاش به منظور رفع تحریم‌ها و تعیین تکلیف FATF قرار دارد؛ ضمن اینکه در بعد داخلی نیز، سیاستگذاری صحیح سیاستگذاران در تولید صادرات محور و آماده‌سازی واحدهای تولیدی برای حضور در این میدان رقابتی باید در دستور کار قرار گیرد؛ چراکه در تولید صادرات محور، واحدهای تولیدی نیازمند کسب آموزش‌های تخصصی و به‌روز بوده و در عین حال، در حوزه حمل‌ونقل نیز، نیاز به ایجاد و تقویت زیرساخت‌های جدی برای حمل کالاهای خود دارند. همچنین نباید فراموش کرد که ارسال کالاهای صادراتی ایران به بازار این کشورها، مستلزم تغییر جدی در نوع بسته‌بندی و کیفیت محصولات ارائه شده بوده و بنابراین باید استانداردها نیز مطابق با بازارهای هدف جهانی ارتقا یابند تا بتوان به خوبی از این فرصت بهره گرفت؛ در غیراین صورت، صرف الحاق ایران به یک توافق و سازمان بین‌المللی، اگرچه به لحاظ سیاسی می‌تواند امتیازی حائز اهمیت برای کشور تلقی شود، اما تضمین‌کننده بهره‌مندی از ظرفیت‌های اقتصادی مشترک نیست؛ بلکه باید برای رونق تجارت، برنامه‌ریزی و سیاستگذاری دقیق‌تری انجام داد. به هرحال برای کشورهای عضو سازمان شانگهای هم اهمیت دارد که با کشوری ثبات‌ساز در منطقه که به لحاظ اقتصادی دارای منابع بسیار غنی برای همکاری اقتصادی بوده و پل ارتباطی شرق آسیا با غرب آسیا و همچنین شمال به جنوب تلقی می‌شود، ارتباطی نزدیک داشته باشند و بتوانند پروژه‌های مشترکی را تعریف کنند، اما لازمه این امر، عزم جدی دو طرف برای طراحی یک رابطه برد-برد در همکاری‌های اقتصادی است که امید می‌رود بتوان با برنامه‌ریزی دقیق از فرصت پیش آمده به خوبی بهره گرفت و با ایجاد یک فضای رقابتی به منظور دستیابی به دانش فنی و تکنولوژی در پروژه‌های مشترک تعریف شده، مسیر اقتصاد ایران را در سال‌های پیش رو هموار کرد. در نهایت به نظر می‌رسد ایران با عضویت دائم در این سازمان، به بازارهای گسترده کشورهای عضو پیمان شانگهای متصل شده و می‌تواند در حوزه‌های مختلف تجاری، ترانزیت و انرژی به عنوان یک قدرت منطقه‌ای، با این کشورها تعاملات اقتصادی مثبتی داشته باشد و با توجه به اینکه اخیراً ایران عضو ناظر اتحادیه اوراسیا شده، حضور در سازمان همکاری شانگهای می‌تواند این روند را تکمیل کند تا بتواند از ظرفیت‌های اقتصادی کشورهای این حوزه نیز استفاده کند.

روی کشور قرار گرفته تا با تغییر رویکردهای اقتصادی و تمرکز هر چه بیشتر بر توسعه تجارت خارجی اعم از صادرات و واردات با این کشورها، بتواند زمینه را برای برداشتن گام‌های جدیدی در اقتصاد فراهم آورد و به عنوان یک عضو، همکاری‌های خود را با اعضای این پیمان با ظرفیت حداکثری تقویت کند. اینگونه است که ایران به طور قطع خواهد توانست در ۲۵ درصد تولید ناخالص داخلی دنیا سهیم شده و با مراودات تجاری و تعریف پروژه‌های مشترک همکاری با اعضا، نقش‌آفرینی پررنگ‌تری در عرصه اقتصاد جهانی داشته باشد. واقعیت آن است که ایران، دارای ظرفیت‌های بی‌نظیری است که می‌تواند در یک همکاری گسترده با کشورهای عضو پیمان شانگهای مورد استفاده قرار بگیرد؛ چراکه عملاً در مسیر کریدور شمال به جنوب و غرب به شرق قرار گرفته و در طول سال‌های گذشته، اگرچه بسیاری از کشورها تلاش کرده بودند تا به نوعی جایگزین ایران در منطقه غرب آسیا شوند؛ اما همچنان مهم‌ترین کریدور برای عبور از این منطقه به آسیا، ایران است؛ ضمن اینکه به موازات، در حوزه انرژی نیز، بر طبق آمارهای موجود، بیشترین ذخایر درجای نفت و گاز جهان را در اختیار دارد که به دلیل منابع و مصارف، به شدت موردنیاز چین و هند به عنوان دو عضو مهم پیمان شانگهای است.

از سوی دیگر، وجود سند همکاری‌های ۲۵ ساله ایران و چین که در اردیبهشت ماه امسال به امضا رسیده، می‌تواند به مکملی برای یک رابطه برد-برد در قالب این پیمان بزرگ اقتصادی باشد؛ اگرچه در کنار این، ایران باید بتواند برخی مسائل خود با فضای بین‌المللی از جمله تکلیف خود با کنوانسیون‌های گروه ویژه اقدام مالی (FATF) را مشخص کرده و مسیر تجارت در سایه این الحاق مهم را هموار کند. از سوی دیگر، با توجه به عدم عضویت ایران در

با رای قاطع اعضای سازمان همکاری‌های اقتصادی شانگهای، ایران به عنوان نهمین عضو این سازمان پذیرفته شد تا در جمع کشورهای قرار گیرد که با محوریت روسیه و چین به عنوان دو قدرت برتر اقتصادی دنیا، از سال ۲۰۰۱ تاکنون، توانسته‌اند نقش‌آفرینی جدی در اقتصاد دنیا داشته باشند. در سال ۲۰۰۳ این سازمان، توسعه و رشد تجارت بین اعضای خود را به عنوان یک هدف پذیرفت و در سال ۲۰۰۴ نیز، همکاری‌های منطقه‌ای برای تبادلات انرژی را در دستور کار خود قرار داد. این روند رو به رشد با ایجاد شورای هماهنگی برای تجارت در سال ۲۰۰۶ ادامه یافت و کشورها توانستند سال به سال با اهداف مشخص‌تری، روند توسعه فعالیت‌های خود را تداوم بخشند. حالا ایران به جمع کشورهای پیوسته است که در حدود یک‌سوم خشکی‌های روی سطح زمین را در اختیار دارند و نزدیک به ۴۲ درصد جمعیت دنیا، ساکن کشورهای این سازمان هستند؛ ضمن اینکه به گواه آمارها، اعضای سازمان اقتصادی شانگهای، نزدیک به ۲۵ تولید ناخالص ملی دنیا را در اختیار داشته و باید به این توانمندی اقتصادی، عضویت چهار قدرت اتمی دنیا یعنی روسیه، چین، هند و پاکستان را هم اضافه کرد که سبقه سیاسی محکم‌تری را برای آن فراهم آورده است.

در این میان، اگرچه ایران نیز از سال ۲۰۰۵ میلادی به دنبال عضویت دائم در پیمان شانگهای بوده و در طول سال‌های گذشته، تحفظ برخی از کشورهای عضو در خصوص عضویت ایران در این پیمان به همراه تحریم‌های اعمال شده از سوی شورای امنیت سازمان ملل متحد، مهم‌ترین مانع بر سر عضویت کامل ایران بوده؛ اما امسال در ابتدای آغاز به کار دولت جدید، ایران به عنوان عضو دائم سازمان همکاری‌های اقتصادی شانگهای پذیرفته شد. اکنون فرصت مناسبی پیش

مجلس و وزارت صمت برای عرضه تمام فولاد در بورس کالا توافق کردند:

چتر شفافیت بر سر معاملات فولادی

تنظیم بهینه بازار

با روی کار آمدن دولت سیزدهم و تاکید دولتمردان بر ایجاد شفافیت اقتصادی و مقابله با فساد، موضوع عرضه کالاهای شرکت‌های تولیدی در بورس کالا به منظور برقراری شفافیت و عدالت و همچنین سهولت در تامین نیاز مواد اولیه تولید مورد توجه ویژه قرار گرفته است. در این راستا عرضه کل سیمان تولیدی کشور در بورس کالا پیگیری شده که گفته می‌شود اثرات مطلوب این اتفاق ظرف چند هفته در تعادل بازار نمایان شود.

در همین زمینه روح‌الله ایزدخواه عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس خبر داد که براساس جلسات برگزار شده میان وزیر صمت و کمیسیون صنایع مجلس، تمامی فولاد تولیدی کشور به منظور ایجاد شفافیت در مبادلات و تنظیم بهینه بازار به دور از شیوه‌های دستوری در بورس کالا عرضه می‌شود. ایزدخواه در این باره گفت: صنعت فولاد کشور از

تولید در این واحدها تامین نشود، تولیدی صورت نمی‌گیرد و به دنبال آن افزایش قیمت سیمان و فولاد دور از انتظار نخواهد بود.

خرید و فروش فقط با ثبت نام در سامانه تجارت

طبق ابلاغ سازمان بورس به کلیه خریداران و عرضه‌کنندگان محصولات فولادی در بورس کالا، خرید و فروش محصولات فولادی در بورس کالا از ۱۰ مهر ماه، صرفاً با ثبت نام خریداران و فروشندگان خرد و عمده، در سامانه تجارت و دریافت کد نقش صورت خواهد گرفت. محمدرضا بهنامزاده مدیر پذیرش و بازاریابی بورس کالای ایران در نامه‌ای به کلیه خریداران و عرضه‌کنندگان محصولات فولادی در بورس کالا، الزام دریافت کد نقش و ثبت معاملات در سامانه جامع تجارت را ابلاغ کرده است.

به تازگی از عرضه کل فولاد کشور در بورس کالا خبر داده شده است؛ اتفاقی که می‌تواند چتر شفافیت را در مبادلات این محصول باز کرده و سودی منطقی و جذاب را در سراسر زنجیره تولید به طور متوازن توزیع کند.

در واقع عرضه بخشی از محصولات در بورس کالا و بخش دیگر خارج از آن به دونه‌ری شدن بازار منجر شده بود. حالا گفته می‌شود برای تحقق رفع موانع و پشتیبانی از تولید باید کل فولاد کشور در بورس کالا عرضه شود و حتی امکان صادرات محصولات از رینگ صادراتی بورس فراهم شود. از طرف دیگر گفته می‌شود برای جلوگیری از نابسامانی بازار فولاد باید برق زمستانی کارخانه‌ها تامین و سیاست‌هایی اتخاذ شود که دیگر فعالان این عرصه دلنگران نباشند. در واقع اگر برق به صورت پایدار و به میزان لازم برای فعال کردن همه بخش‌های مورد نیاز

اهمیت ویژه در بخش تولید کشور برخوردار است و فراهم شدن زیرساخت‌های لازم به منظور رشد و توسعه بیشتر این صنعت در اولویت برنامه مسوولان و سیاستگذاران قرار دارد، از این رو به منظور رشد متوازن کل زنجیره فولاد کشور باید به کل تولیدات این زنجیره با رویکرد واحد و منطقی که برای تولید ایجاد انگیزه مضاعف کند، نگاه کرد.

این عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس با اشاره به برگزاری چندین جلسه میان این کمیسیون با وزیر صمت گفت: با توجه به بررسی تمامی جوانب، مقرر شده که عرضه انواع محصولات تولیدی از جمله کل فولاد در بورس کالا انجام نشود تا شاهد تمرکز معاملات و حمایت واقعی از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان باشیم. این نماینده مجلس تاکید کرد: کمیسیون صنایع مجلس نیز معتقد است که عرضه بخشی از محصولات در بورس کالا و بخش دیگر در خارج از بورس به دورخی شدن بازار منجر شده که از این رو برای تحقق رفع موانع و پشتیبانی از تولید باید کل فولاد کشور در بورس کالا عرضه شود و حتی امکان صادرات محصولات از رینگ صادراتی بورس نیز فراهم شود. ایزدخواه به اثر ورود کل محصولات مهم از جمله فولاد به بورس کالا اشاره کرد و گفت: بدون شک اگر همه فولاد تولیدشده در بورس کالا عرضه شود، بازار زیر نورافکن‌های شفافیت، تنظیم و قیمت‌ها براساس مکانیسم عرضه و تقاضا و به شیوه‌ای کاملاً شفاف کشف می‌شود. به این ترتیب باید اجازه دهیم سازوکار بورس کالا بر مبادلات کالایی کشور اجرایی شود تا رویه‌ای به سود تولیدکننده و مصرف‌کننده برقرار شود.

ضرورت تامین برق زمستانی کارخانه‌ها

علاوه بر اینکه کارشناسان بر حضور محصولات فولادی در بورس کالا تاکید دارند از طرف دیگر بحث حل مشکلات این عرصه مطرح است. الله‌وردی دهقانی عضو دیگر کمیسیون صنایع و معادن مجلس با بیان اینکه نمی‌توان سیمان را برای مدت طولانی و بیش از چند ماه در انبارها ذخیره کرد، گفت: برق پایدار و مستمر واحدهای تولیدی در زمستان باید تامین شود.

وی با اشاره به ضرورت تامین برق مورد نیاز واحدهای سیمانی و فولادی در زمستان اظهار کرد: تولید سیمان بیش از نیاز داخل است، بنابراین نایسامانی بازار این کالا در ماه‌های گذشته را باید ناشی از بی‌تصمیمی و عدم برنامه‌ریزی دانست.

وی افزود: از آنجا که قطعی برق واحدهای تولیدی به ویژه فولاد و سیمان موجب کاهش تولید و عرضه در بازار و در نتیجه، افزایش قیمت این محصولات

شد، باید برای جلوگیری از تکرار این نایسامانی برنامه‌ریزی کرد. این نماینده مجلس با بیان اینکه نمی‌توان سیمان را برای مدت طولانی و بیش از چند ماه در انبارها ذخیره کرد، بر لزوم تامین برق پایدار و مستمر واحدهای تولیدی تاکید کرد و ادامه داد: خاموشی‌های بی‌حساب و کتاب در تابستان امسال موجب ضرر تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان شد. دهقانی با تاکید بر اینکه تامین برق پایدار برای فعال نگه داشتن خطوط تولید کارخانه‌های سیمان و فولاد ضروری است، افزود: اگر برق به صورت پایدار و مستمر و به میزان لازم برای فعال کردن همه بخش‌های مورد نیاز تولید در این واحدها تامین نشود، تولیدی صورت نمی‌گیرد. در نتیجه افزایش قیمت سیمان و فولاد دور از انتظار نیست.

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس تصریح کرد: گرم کردن کوره این واحدها برای تولید، در صورت تامین برق مورد نیاز، زمان‌بر است، بنابراین اگر برق به صورت پایدار و مستمر تامین نشود، نه تنها تولیدی انجام نمی‌شود، بلکه سرد و گرم شدن کوره و شوک حرارتی که به آن وارد می‌شود، نیز موجب تحمیل خسارت و هزینه تعمیر کوره‌ها به واحدهای تولیدی می‌شود.

قیمت نورد گرم فولادی در بازار چین افزایشی شد

در خبرها آمده است که با محدودیت مصرف برق؛ بیش از ۱۰ استان چین به منظور کاهش کمبود برق و با به عنوان بخشی از تلاش برای دستیابی به اهداف سالانه خود برای کاهش مصرف انرژی تا پایان سال، تامین برق بخش‌های پرمصرف خود از جمله فولاد را قطع یا محدود کرده‌اند. محدودیت شدید عرضه و

تولید برق باعث کاهش تولید محصولات فولادی در کارخانه‌های چین شده و قیمت محصولات فولادی چین را تقویت کرده است.

قیمت نورد گرم فولادی داخلی چین در سپتامبر افزایش یافت. این افزایش در پی انتشار اخباری مبنی بر عرضه محدود برق در چین اتفاق افتاد. همچنین عجله دولت‌های محلی برای دستیابی به اهداف مصرف انرژی بر میزان تولید فولاد تاثیر گذاشته که باعث ایجاد روند بهبودی در قیمت کویل نورد گرم فولادی شد.

با توجه به کمبود برق و اهداف سالانه کاهش مصرف انرژی در چین، برخی کارخانه‌ها تامین برق بخش‌های پرمصرف خود را کاهش داده‌اند. این امر باعث کاهش عرضه محصولات فولادی و افزایش قیمت‌های آن به ویژه در مورد کویل نورد گرم فولادی چین شده است.

زمزمه‌های بازار

یک بازرگان مستقر در شانگهای در سپتامبر بیان کرد: محدودیت شدید عرضه و تولید برق باعث کاهش تولید محصولات فولادی در کارخانه‌های چین شده و قیمت محصولات فولادی چین را تقویت کرده است. اما باید توجه داشت که این امر جذابیت کویل نورد گرم فولادی چین را در بازار بین‌المللی خدشه‌دار کرده است. در همین حال، به نقل از متال بولتن قیمت‌های قابل اجرا برای کویل نورد گرم فولادی هند به کمتر از ۹۰۰ دلار در هر تن CFR ویتنام رسیده است. این در حالی است که به گفته منابع خبری تقاضای کویل نورد گرم فولادی تحت تاثیر همه‌گیری ویروس کووید ۱۹ باقی مانده است.

گزارش های ۶ ماهه گروه فلزات اساسی نشان می دهد:

پتانسیل رشد شاخص سازها

شرکت فولاد مبارکه اصفهان

پتانسیل های رشد این شرکت ها در اقتصاد کشور و نیز بازار سرمایه و بورس اوراق بهادار دارد. به نظر می رسد در صورت تامین انرژی در فصل زمستان و آرامش در بازارهای جهانی، این دست از درآمدزایی ها در شرکت های فلزی تکرارپذیر باشد.

فولاد مبارکه

شرکت فولاد مبارکه اصفهان توانسته در شهریورماه ۵۷۵ هزار تن از محصولات خود را در بازار به فروش برساند و بدین ترتیب جهش ۳۱/۵۸ درصدی میزان فروش محصولات را نسبت به مردادماه تجربه کند. گفتنی است این شرکت در پنجمین ماه از سال جاری ۴۳۷ هزار تن از محصولات خود را به فروش رسانده بود. در همین حال گزارش این شرکت تاکید دارد که توانسته در شهریورماه ۸۷ هزار تن از محصولات خود را صادر کند. بر این اساس درآمد شرکت از محل فروش محصولات در شهریورماه ۱۲۰ میلیون و ۵۷۸ هزار و ۷۶۸ میلیون ریال بوده که نسبت به مردادماه رشد ۳۴/۸۷ درصدی را تجربه کرده است. گفتنی است درآمد شرکت از این محل در مرداد ۸۹ میلیون و ۴۰۳ هزار و ۶۲۲ میلیون ریال بود. فولاد مبارکه اصفهان همچنین در گزارش های خود اعلام کرده در شش ماهه نخست سال جاری ۶۶۰ میلیون و ۸۴۷ هزار و ۳۴۹ میلیون ریال از محل فروش محصولات درآمد کسب کرده است. این رقم به معنای رشد ۱۴۲ درصدی درآمد شرکت از این محل نسبت به مدت مشابه سال گذشته است. فولاد در شش ماهه نخست سال ۹۹ توانسته بود ۲۷۳ میلیون و ۵۴۴ هزار و ۲۶۰ میلیون ریال از محل فروش محصولات به دست آورد. این در حالی است که میزان فروش محصولات فولاد در شش ماهه نخست ۱۴۰۰ نسبت به مدت مشابه سال گذشته با کاهش

بررسی گزارش های منتشرشده از سوی شرکت ها نشان می دهد عموم بازیگران بازار سرمایه توانسته اند طی شش ماهه نخست سال عملکرد مناسبی را از منظر تولید و تجارت ثبت کنند و به رکوردهای بهتری نسبت به مدت مشابه سال گذشته دست یابند. این در حالی است که شاخص کل بازار سرمایه طی شش ماهه نخست سال گذشته به سرعت در مدار صعودی پیشروی می کرد اما در شش ماهه نخست امسال راه ناهمواری را پیموده است. بر این اساس کارشناسان بازار سرمایه نسبت به لزوم توجه به گزارش های شرکت ها و پرهیز از دام اعداد و ارقام نوسانات شاخص کل برای خرید و فروش سهام هشدار می دهند. در همین حال به باور کارشناسان گزارش های عملکردی اغلب شرکت ها طی هفته اخیر نوید روزهای پررونقی را برای بازار سرمایه می دهد.

گروه فلزات اساسی طی تابستان امسال با چالش های زیادی مواجه بود. از منظر داخلی قطعی دو ماهه برق این صنایع، فشار زیادی را بر تولید و فروش شرکت ها وارد آورد و موجب ثبت عقبگرد در گزارش شرکت ها به ویژه گزارش های مردادماه شد. شهریورماه نیز این شرکت ها با حاشیه های بین المللی افت ملموس قیمت کامودیتی ها روبه رو بودند که درآمدهای شرکت ها را تا حد زیادی تحت تاثیر قرار داده است. با این حال بررسی گزارش شرکت های گروه فلزات اساسی بازار سرمایه نشان می دهد این شرکت ها توانسته اند تا حد زیادی با موفقیت از طوفان تابستانی عبور کنند و عملکردهای عموماً مثبتی را به ثبت برسانند. در گزارش پیش رو سه نماد گروه فلزات اساسی مورد بررسی اجمالی قرار گرفته است که نشان از

شرکت فولاد خوزستان

۶/۳۵ درصدی مواجهه بوده است. فولاد در نیمه نخست سال جاری ۳۵۹۹ هزار تن از محصولات خود را فروخته در حالی که این رقم در مدت مشابه سال گذشته ۳۸۴۳ هزار تن بوده است. این بررسی نشان دهنده رشد قیمت محصولات فولادی طی یک سال گذشته در بازارهای داخلی و جهانی است. گفتنی است فولاد مبارکه موفق شده در نیمه نخست سال جاری ۶۲۰ هزار تن از محصولات خود را صادر کند. نماد این شرکت در بازار سهام نیز به رغم عبور از حاشیه‌های قطعی برق و مواردی از این دست، طی شش ماهه نخست سال بازدهی مناسبی داشته و رشد ۶/۱۳ درصدی را ثبت کرده است. با این حال اما نماد فولاد طی شهریورماه با افت ۱۷/۱ درصدی قیمت در بازار سهام روبه‌رو بود.

فولاد خوزستان

شرکت فولاد خوزستان در گزارش شهریورماه خود از درآمد ۲۳ میلیون و ۶۰۲ هزار و ۷۲۹ میلیون ریالی خود از دو محل فروش داخلی و صادراتی خبر داده است. گفتنی است شرکت در مردادماه توانسته بود ۲۹ میلیون و ۶۰۲ هزار و ۱۵۱ میلیون ریالی از این محل کسب کند. بر این اساس درآمد شرکت طی ماه ششم سال جاری نسبت به مردادماه با کاهش ۲۰/۲۷ درصدی روبه‌رو بوده است. با این حال اما شرکت طی شهریورماه موفق شده بود فروش داخلی خود را افزایش دهد در حالی که فروش صادراتی با کاهش چشمگیر مواجه بوده است. در همین حال شرکت در شهریورماه توانسته است ۱۵۳ هزار و ۹۲۹ هزار تن از محصولات خود را در بازارهای داخلی و بین‌المللی عرضه کند که نسبت به رقم ۲۱۶ هزار و ۷۴۴ هزار تن در مردادماه افت ۲۸ درصدی را نشان می‌دهد. باید تاکید کرد که فولاد خوزستان طی شهریورماه با افت فروش و درآمد صادراتی مواجه بوده است با این حال توانسته است درآمد و میزان فروش محصولات در بازار داخلی را به نحو مطلوبی افزایش دهد. عملکرد شش‌ماهه شرکت همچنین نشان از افزایش میزان فروش صادراتی در مقابل کاهش میزان فروش داخلی نسبت به مدت مشابه سال قبل دارد. در همین حال مجموع میزان فروش شرکت در دو بازار داخلی و بین‌المللی نیز حاکی از افت ۲۸ درصدی طی شش ماهه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته است. اما در مقابل باید تاکید کرد که در نهایت شرکت توانسته از محل فروش داخلی و صادراتی

طی شش‌ماهه نخست امسال ۲۰۱ میلیون و ۸۸۳ هزار و ۸۱۴ میلیون ریالی درآمد کسب کند که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۸۰ درصد رشد نشان می‌دهد. نماد فخوز در بازار سهام نیز طی شش‌ماهه نخست امسال رشد ۱۱ درصدی را ثبت کرده است اگرچه در پی اصلاح بازار سهام در شهریورماه، با افت ۱۰ درصدی مواجه بوده است.

ملی صنایع مس ایران

شرکت ملی صنایع مس ایران طی ۶ ماهه نخست سال جاری با جهش درآمدی مواجه بوده است. این روند رشد البته در شهریورماه نیز ادامه داشته است. بر اساس گزارش شهریورماه شرکت توانسته است طی ششمین ماه از سال رشد میزان و درآمد فروش نسبت به مردادماه را تجربه کند. بر این اساس شرکت ملی مس در شهریورماه ۱۲۴ درصد میزان فروش داخلی و صادراتی را نسبت به مردادماه افزایش داده است. از این محل همچنین شرکت درآمدهای خود را از ۴۸ میلیون و ۳۸۱ هزار و ۴۸۶ میلیون ریالی در مردادماه به رقم ۸۶ میلیون و ۷۴۰ هزار و ۶۵۸ میلیون ریالی رسانده که رشدی ۷۹/۲۸ درصدی را نشان می‌دهد. این شرکت همچنین در شش‌ماهه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته با رشد میزان فروش داخلی مواجه بوده، اما با این حال فروش صادراتی شرکت نسبت به شش‌ماهه نخست سال ۹۹ مقدار اندکی افت نشان می‌دهد. با این حال شرکت ملی مس توانسته است مجموعاً در بازارهای داخلی و بین‌المللی فروش خود را در شش‌ماهه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۲۵/۴۱ درصد افزایش دهد. بر این اساس شرکت در نیمه نخست امسال به درآمد ۳۴۹ میلیون و ۸۱۳ هزار و ۱۰۳ میلیون ریالی از محل فروش داخلی و صادراتی دست یافته است که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۱۶ درصد رشد نشان می‌دهد. ملی مس در نیمه نخست سال ۹۹ به درآمد ۱۶۱ میلیون و ۹۵۷ هزار و ۷۴۱ میلیون ریالی دست یافته بود. به رغم عملکرد مناسب و شگفت‌انگیز شرکت در نیمه نخست سال اما نماد ملی مس در بازار سهام نتوانسته است بازدهی مناسبی را کسب کند. بر این اساس فملی طی شهریورماه با افت ۱۳/۹ درصدی قیمت سهام مواجه بوده و بازدهی شش‌ماهه منفی ۵/۱۶ درصدی را ثبت کرده است.

شرکت ملی صنایع مس ایران

گزارش

شرکت‌های گروه

فلزات اساسی

بازار سرمایه

نشان می‌دهد

این شرکت‌ها

توانسته‌اند

تا حد زیادی

با موفقیت از

طوفان تابستانی

عبور کنند و

عملکردهای

عموما مثبتی را

به ثبت برسانند.

در گزارش پیش

رو سه نماد گروه

فلزات اساسی

مورد بررسی

اجمالی قرار

گرفته است

که نشان از

پتانسیل‌های رشد

این شرکت‌ها در

اقتصاد کشور و

نیز بازار سرمایه

و بورس اوراق

بهادار دارد. به

نظر می‌رسد

در صورت

تامین انرژی در

فصل زمستان

و آرامش در

بازارهای جهانی،

این دست از

درآمدهای فلزی

شرکت‌های فلزی

تکرارپذیر باشد

مدیرعامل «فملی» عملکردش ماهه شرکت ملی صنایع مس ایران را تشریح کرد:

از رشد در تولید و فروش ثابت رکورد حفر عمیق‌ترین گمانه اکتشافی

که نسبت به برنامه ۱۶۹ هزار و ۶۵۲ تنی؛ ۵ درصد رشد داشته است.

به گفته وی شرکت مس در بخش کاند نیز با تولید ۱۴۳ هزار و ۳۲۸ تن در شش ماهه نخست سال جاری رشد ۵ درصدی را نسبت به برنامه و رشد ۲،۳۷ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال قبل عملی کرده است. همچنین تولید مس محتوی معدنی طی این مدت با ۳ درصد رشد به ۱۴۷ هزار و ۹۴۳ تن رسید. سعدمحمدی در ادامه به بحث قطع برق اشاره کرد و گفت: با توجه به افزایش دما و فشارهایی که بر روی سیستم برق و تأمین انرژی وجود داشت؛ خوشبختانه با تمهیداتی که درخصوص افزایش بهره‌وری انجام داده بودیم نه تنها از برنامه عقب نماندیم بلکه مشارکت زیادی در تأمین برق منطقه نیز داشتیم. به گفته مدیرعامل فملی، مدیریت کرونا، مدیریت ساعت کاری و مدیریت اورهال همگی نشان‌دهنده این است که نه تنها مطابق برنامه از پیش تعیین شده عمل کردیم بلکه از برنامه نیز جلوتر حرکت کردیم.

رشد ۳۸ درصدی حفاری اکتشافی

سعدمحمدی در ادامه به حوزه اکتشاف اشاره کرد و گفت: در بخش اکتشاف برای اولین بار در تاریخ شرکت مس طی نیمه نخست سالجاری، موفق به ثبت رکورد حفر عمیق‌ترین گمانه تا عمق بیش از ۱۲۱۱ متر در سایت سریدون در منطقه استان کرمان شدیم. وی تأکید کرد: همچنین در حوزه حفاری‌های اکتشافی در شهرپورماه ۱۴۰۰ رشد ۳۸ درصدی را ثبت کردیم؛ به طوری که در شهرپورماه ۹۹ معادل ۹ هزار و ۱۵۹ متر حفاری اکتشافی انجام دادیم و در شهرپور سالجاری ۱۲ هزار و ۶۵۶ متر حفاری اکتشافی ثبت شد.

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران گفت: همچنین پیشرفت فیزیکی کل عملیات اکتشافی شامل اکتشاف سطحی و زیرسطحی در شهرپور ۱۴۰۰ طبق برنامه پیش‌بینی شده ۴۲۸۶ درصد بوده که با ۴۵۸۹ درصد انجام شده و ۳،۳ درصد از برنامه

وی عملکرد تولید سنگ سولفوری شرکت مس طی شش ماهه نخست سالجاری را ۲۷۱ میلیون و ۱۰۰ هزار تن اعلام و تأکید کرد: این در حالی است که برنامه شرکت ۲۶ میلیون و ۷۴۵ هزار تن بوده است. مدیرعامل شرکت مس همچنین کنسانتره تولیدی حاصل از ارسال سنگ سولفوری به کارخانجات تغلیظ در هر سه مجتمع را در مجموع ۶۰۶ هزار و ۴۰۷ تن برشمرد که نسبت به برنامه ۵۸۶ هزار و ۶۰۱ تنی؛ ۳ درصد رشد داشته است.

وی خاطرنشان کرد: شرکت مس طی این بازه زمانی با تولید ۳۹۷۶ تن مولیبدن رشد ۱۱۴ درصدی را نسبت به برنامه قم زد.

مدیرعامل شرکت مس عملکرد این شرکت را در بخش آند تولیدی ۱۷۸ هزار و ۷۸۲ تن عنوان کرد

اردشیر سعدمحمدی، این شرکت در شش ماهه نخست امسال تمامی برنامه‌های توسعه‌ای تولیدی و اقتصادی را مطابق برنامه پیش برده به طوری که شاهد رشد ۱۱۶ درصدی در فروش، افزایش ۵ درصدی تولید کاند و آند و رشد ۳۸ درصدی در برنامه‌های حفاری اکتشافی شد.

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران با اشاره به گزارش عملکرد شش ماهه ابتدایی سالجاری شرکت ملی صنایع مس گفت: طی شش ماهه نخست سالجاری عملکرد استخراجی شرکت مس ۱۰۳ میلیون و ۲۷۲ هزار تن بوده است که نسبت به برنامه ۹۴ میلیون و ۷۱۵ هزار تنی ۹ درصد رشد نشان می‌دهد.

جلوتر است.

سعدمحمدی تأکید کرد: در حوزه اکتشاف همچنین مطالعات معدن مس سریدون و نتایج ذخایر اکتشافی آن در حال قطعی شدن است. این معدن یکونیم میلیارد تن ذخیره قطعی دارد که جدا از یک میلیارد تن ذخیره جدید مس است که سال گذشته کشف شده است. این رقم و رقم‌هایی که بعداً به این میزان اضافه می‌شود؛ قطعاً رتبه ما را به رتبه ششم ذخایر معدنی مس در جهان ارتقا خواهد داد.

وی افزود: با توجه به اینکه به‌روزرسانی و بحث ذخایر اکتشافی اهمیت ویژه‌ای در پیشبرد برنامه‌های توسعه‌ای شرکت ملی صنایع مس دارد، خرید ۱۵ دستگاه حفاری جدید قطعی شده و در حال ورود به کشور است.

مدیرعامل شرکت مس به اقدامات انجام شده در حوزه توسعه و اکتشافات اشاره و تأکید کرد: برنامه‌های توسعه ما در استان آذربایجان شرقی و کرمان مطابق برنامه پیش می‌رود. در همین راستا طی نیمه نخست سالجاری با همراهی تمامی مسوولان و با اعتقاد به توان داخلی و بومی‌سازی، با عقد قراردادی با قرارگاه خاتم‌الانبیاء ثابت کردیم که توان راه‌اندازی پروژه چرخه تولیدی مس کاتدی در مجتمع مس سونگون وجود دارد.

سعدمحمدی ادامه داد: بر این اساس قرارگاه خاتم‌الانبیاء متولسی راه‌اندازی کارخانجات ذوب و کارخانجات وابسته در مجتمع مس سونگون شد که این اتفاق مهمی در تاریخ صنعت مس ایران محسوب می‌شود.

وی تأکید کرد: خوشحالی‌م که این اتفاق در استان آذربایجان شرقی روی داد؛ چراکه با این راه‌اندازی شاهد اشتغال‌زایی ۳۵۰ نفری مستقیم و غیرمستقیم برای مردم بومی منطقه خواهیم بود. اعتقاد داریم با این کار منطقه ورزقان استان آذربایجان شرقی شاهد تحولی عظیم خواهد بود و مصمم هستیم که این اتفاق هر چه زودتر انجام شود.

مدیرعامل شرکت مس با اشاره به اینکه پیشرفت معدن مس در آلو مطابق برنامه بوده، ابراز امیدواری کرد تا اوایل سال آینده مرحله بهره‌برداری این پروژه نیز انجام شود و یک مجتمع دیگر وارد چرخه تولید کنسانتره در کشور شود که گردش مالی خیلی خوبی را برای منطقه جنوب غرب استان کرمان ایجاد خواهد کرد. وی در ادامه به برگزاری مجمع عمومی عادی سالیانه اشاره کرد و گفت: عملکرد شرکت ملی مس با وجود افزایش تولید، افزایش فروش و پیشبرد طرح‌های توسعه کاملاً شفاف بوده است که این افتخاری برای شرکت ملی مس و مجموعه کارکنان و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران است.

سعدمحمدی در خصوص افزایش سرمایه شرکت مس گفت: مقدمات افزایش سرمایه در مجمع عمومی مطرح شد که خوشبختانه حسابرس افزایش سرمایه را تأیید کرد و هم‌اکنون به سازمان بورس ارسال شده است. بر همین اساس سرمایه ثبتی شرکت با افزایش ۱۰۰ درصدی به ۴۰ هزار میلیارد تومان ارتقاء می‌یابد که این ۴۰ هزار میلیارد تومان برای تأمین طرح‌های توسعه شرکت است.

وی در ادامه افزود: شرکت ملی صنایع مس بارها اعلام

کرده است که برای پیشبرد طرح‌های توسعه از هیچ منابع مالی به غیر از منابع مالی خود شرکت استفاده نخواهد کرد و هیچ فشاری را برای طرح‌های توسعه به نظام بانکی و یا منابع مالی در استان‌ها تحمیل نمی‌کند.

مدیرعامل شرکت مس همچنین تأکید کرد: در بخش توسعه همسو با تغییر و تحولات جهانی حرکت خواهیم کرد. در سال‌های آینده شاهد افزایش تقاضا خواهیم بود به همین دلیل برای اینکه از گردونه رقابت‌ها و تحولات جهانی باز نمانیم، پروژه‌های تولید کنسانتره و کاتد را پیش می‌بریم و می‌خواهیم سهم مس در GDP کشور را افزایش دهیم.

سعدمحمدی گفت: مصمم هستیم تمام کارها را مطابق برنامه پیش ببریم. در همین راستا ۱۱۰ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری برای صنعت مس در کشور تعریف شده است که با بهره‌برداری از آن‌ها هم در اقتصاد کشور و GDP تأثیرگذار خواهد بود و هم اینکه ما را جزو ۱۰ شرکت برتر دنیا در تولید مس تبدیل خواهد کرد.

رشد ۱۱۶ درصدی فروش

سعدمحمدی با اشاره به رشد ۱۱۶ درصدی فروش شرکت نسبت به مدت مشابه سال قبل گفت: در شش‌ماه نخست سالجاری موفق به ثبت فروش حدود ۳۴ هزار و ۹۸۱ میلیارد تومانی شدیم.

وی همچنین گفت: در نیمه اول امسال به‌طور متوسط ۵۸۳۰ میلیارد تومان فروش داشتیم و در شهریورماه با فروش ۸۷۰۰ میلیارد تومان رکورد فروش ماهانه تاریخی شرکت ملی صنایع مس شکسته شده است.

پالایشگاه نفت بندر عباس (شبندر)

«جهان معدن» گزارش های ۶ ماهه صنعت پالایشگاهی را بررسی می کند:

کارخانه سودسازی

هزینه و درآمدهای خود بر اساس نرخهای اعلامی در کدال اقدام نکرده اند. بر اساس دستورالعمل وزارت نفت برای تعیین قیمت خوراک پالایشگاهها، قیمت هر بشکه نفت خام تحویلی بر اساس فرمولهای اعلامی و با لحاظ درجه API واقعی نفت خام اندازه گیری شده تحویلی نسبت به $API = 33,31$ برای نفت خام سبک و $API = 29,14$ برای نفت خام سنگین در هر ماه شمسی محاسبه می شود. همچنین قیمت گاز مایع برابر میانگین ماهانه قیمت نرخ پروپان و بوتان فوب خلیج فارس گزارش شده در نشریه بین المللی پلتس و با لحاظ درصد پروپان و بوتان تحویلی پالایشگاههاست. پیش از این کارشناسان بازار سرمایه پیش بینی کرده بودند که درآمد پالایشیها در سال جاری دست کم ۸۰ درصد بالاتر از سال قبل باشد. بر همین اساس پیش بینی شده که صنعت پالایشگاهی بازار سرمایه با کاهش P/E در زمستان روبه رو شود. این روند به ویژه به دلیل رشد قیمت گاز طبیعی و گاز مایع طبیعی رخ خواهد داد که مصرف کنندگان صنعتی را در فصل سرد سال به سمت مازوت سوق می دهد. گفته می شود گرمایش زمین به مرور افت تولید برق آبی را به دنبال خواهد داشت و در نتیجه آن، نیروگاهها به سمت مصرف گاز طبیعی و گاز مایع طبیعی سوق داده می شوند. در همین حال

بررسی پارامترهای بنیادین صنایع فعال در بازار سرمایه نوید زمستانی داغ را می دهد. در این میان نگاهی اجمالی به عملکرد گروه پالایشی مجددا برخی نمادهای این گروه را به عنوان پتانسیل های سودسازی در نیمه دوم سال مطرح می کند.

اگر چه این گروه همواره با مشکل عدم اعلام نرخ نفت خام و فرآورده ها مواجه بوده و در سال جاری گزارش های خود را بدون اعلام میزان درآمدها روانه کدال کرده است اما نگاهی به وضعیت تولید و فروش شرکتها نشان می دهد اغلب پالایشیها توانسته اند عملکرد راضی کننده ای در شش ماهه نخست سال جاری ثبت کنند. از سوی دیگر با توجه به افزایش نرخهای جهانی انرژی فسیلی طی ماههای اخیر، به نظر می رسد گروه پالایشی بازار سرمایه پیش بینی های کارشناسان مبنی بر رشد سودآوری در مقایسه با سال گذشته را محقق کرده باشد. در همین حال دورنمای رشد قیمت ها طی فصل سرد سال و وضعیت نگران کننده انرژی در جهان، از رونق بازار صنعت پالایشگاهی ایران در نیمه دوم سال جاری خبر می دهد. روز گذشته همچنین وزارت نفت نرخ خوراک پالایشگاهها را ابلاغ کرد اما تا لحظه تنظیم این گزارش شرکتها نسبت به اعلام

پالایشگاه نفت تهران (شتران)

خود را در شهر یورماه نسبت به مردادماه افزایش دهد. بر این اساس پالایشگاه نفت بندرعباس توانسته در شهریورماه یک میلیون و ۶۸۸ هزار و ۲۲۶ مترمکعب انواع فرآورده‌های نفتی و گازی تولید و یک میلیون و ۶۸۷ هزار و ۲۵۱ مترمکعب را به فروش رسانده است. بدین ترتیب میزان تولید محصولات شرکت در ششمین ماه سال ۴۷ درصد نسبت به مردادماه افزایش داشته و فروش محصولات هم در این ماه نسبت به ماه قبل از آن، ۳/۴۶ درصد رشد کرده است. در همین حال میزان تولید و فروش شرکت در شش ماهه نخست سال جاری نیز در مقایسه با مدت مشابه سال قبل افزایش داشته است. بر این اساس پالایشگاه نفت بندرعباس در شش ماهه نخست امسال ۹ میلیون و ۸۶۷ هزار و ۴۷۰ مترمکعب انواع محصولات و فرآورده‌های نفتی تولید و ۹ میلیون و ۸۴۳ هزار و ۱۰۷ مترمکعب از این محصولات را به فروش رسانده است. بدین ترتیب میزان تولید و فروش محصولات شرکت در شش ماهه نخست سال ۱۴۰۰ به ترتیب معادل ۲۰/۶۴ و ۲۰/۶۹ درصد رشد نشان می‌دهد. از همین رو به نظر می‌رسد با توجه به افزایش قیمت نفت و فرآورده‌های نفتی در خلیج فارس و بازارهای جهانی و همچنین افزایش فروش محصولات، پالایشگاه نفت بندرعباس توانسته طی شش ماهه نخست سال جاری عملکرد بهتری را نسبت به مدت مشابه سال قبل ثبت کند. شایان ذکر است این شرکت آماری از صادرات خود را در گزارش ذکر نکرده است. گفتنی است وضعیت نماد در بازار سهام نیز مطلوب ارزیابی می‌شود. شبندر طی شهریورماه با ۷/۵۳ درصد بازدهی مثبت سهام روبه‌رو بوده و توانسته است رشد ۲۱/۰۳ درصدی نرخ سهام را از ابتدای سال جاری تاکنون ثبت کند. گفتنی است P/E ttm این نماد در حال حاضر ۷/۰۲ واحد برآورد می‌شود.

پالایش نفت اصفهان (شپنا)

گزارش‌های شش ماهه شرکت پالایش نفت اصفهان نشان می‌دهد میزان تولید و فروش شرکت در نیمه نخست سال جاری در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته با رشد مواجه بوده است. بر این اساس پالایش نفت اصفهان توانسته میزان تولید شش ماهه نخست سال را به ۹ میلیون و ۵۳۲ هزار و ۱۴۵ مترمکعب برساند تا در مقایسه با نیمه نخست سال گذشته رشد ۲۰/۵ درصدی را ثبت کند. شرکت همچنین میزان فروش را به همین نسبت افزایش داده و در نیمه نخست سال جاری ۹ میلیون و ۴۸۹ هزار و ۵۱۱ مترمکعب از محصولات خود را به فروش

ذخایر LNG در فصل تابستان با کاهش مواجه بوده و نگرانی‌های زیادی نسبت به کمبود انرژی در زمستان را به دنبال داشته است. این چرخه البته در نهایت به نفع پالایشگاه‌های ایرانی تمام خواهد شد چرا که با سرد شدن هوا و کمبود جهانی در حوزه انرژی، مازوت بیش از پیش رشد خواهد کرد که اثر آن در سودآوری پالایشگاه‌های کشور در فصل‌های پاییز و زمستان قابل مشاهده خواهد بود. طی هفته‌های اخیر جهان با بحران جدیدی در زمینه انرژی مواجه شده است. اوایل پرایس گزارش کرده که خالی شدن ذخایر گاز طبیعی و سرعت پایین باد قیمت برق در سراسر اروپا را افزایش داده است. گران شدن برق در واقع اصلی‌ترین عامل رشد نرخ گاز خواهد بود. این روند در نتیجه سبب شد تا نرخ گاز طبیعی در معاملات آتی بازار بورس بین قاره‌ای اروپا به حدود ۲۰۰ دلار به ازای هر مگاوات ساعت برسد. گفتنی است در پایان سال گذشته میلادی این رقم تنها ۴۵ دلار بوده است. به دنبال افزایش تعرفه برق، نیروگاه‌های حرارتی، کسری برق از محل انرژی هسته‌ای و منابع تجدیدپذیر را با سوخت جایگزین کرده‌اند. اوایل پرایس در همین حال گزارش کرده بنا بر اعلام Bank of America افزایش قیمت گاز طبیعی، سرمای زمستان و از سرگیری سفرهای هوایی بین‌المللی می‌تواند قیمت نفت را به ۱۰۰ دلار برای هر بشکه برساند و سبب بحران اقتصادی بعدی شود. با این حال اما به نظر می‌رسد این روند به نفع شرکت‌های پالایشگاهی ایران از منظر رشد درآمدها - ناشی از افزایش نرخ فرآورده‌ها و میزان فروش - تمام شود. گفتنی است بر اساس محاسبات تخمینی پیشین کرک اسپرد سال جاری در محدوده چهار دلار و برای سال آینده ۴/۹ دلار برآورد شده بود. اما آنچه هم اکنون عیان است عملکرد خوب صنعت پالایشگاهی در نیمه نخست سال بر اساس گزارش‌های شرکت‌هاست. در این گزارش تلاش شده عملکرد چهار شرکت از این گروه مورد بررسی اجمالی قرار گیرد. گفته می‌شود P/E صنعت پالایشگاهی در سال جاری به ۵/۵ واحد و در سال آینده به ۴/۵ واحد برسد که از این منظر یکی از مقاصد کم‌ریسک و پربازده سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه ایران قلمداد می‌شود.

پالایشگاه نفت بندرعباس (شبندر)

بررسی جدیدترین گزارش منتشر شده از عملکرد پالایشگاه نفت بندرعباس حاکی از آن است که این شرکت توانسته است میزان تولید و فروش محصولات

پالایش نفت اصفهان (شپنا)

ماه نسبت به ماه پنجم سال ۱۳۸۵ درصد رشد کرده است. گفتنی است شرکت در گزارش خود آماری از فروش صادراتی ارائه نداده است. نماد پالایش نفت تهران طی نیمه نخست سال عملکرد مطلوبی را در بازار سهام ثبت کرده است. بر این اساس شتران در نیمه نخست سال بازدهی مثبت ۱۵/۵۷ درصدی را تجربه کرده است. با این حال نماد شرکت طی شهریورماه ۶/۸۹ درصد در بازار سهام افت داشته است. گفتنی است P/E ttm شتران به طور تقریبی روی رقم ۷/۱۲ واحد قرار دارد.

پالایشگاه نفت تبریز (شبریز)

بر اساس گزارش اخیر پالایشگاه نفت تبریز، شرکت توانسته است طی شش ماهه نخست سال جاری سه میلیون و ۲۸۴ هزار و ۱۰۳ مترمکعب انواع فرآورده‌های نفتی و پالایشی تولید کند و سه میلیون و ۲۸۹ هزار و ۷۸۷ مترمکعب از این محصولات خود را به فروش برساند. بررسی‌ها نشان می‌دهد پالایشگاه نفت تبریز در دو حوزه تولید و فروش محصولات طی این مدت به ترتیب ۵/۰٪ و ۱۴/۰٪ درصد نسبت به شش ماهه نخست سال گذشته عقبگرد داشته است. در همین حال تولید شرکت در شهریورماه نسبت به مردادماه با افت ۲/۵۴ درصدی روبه‌رو بوده است. این در حالی است که شرکت فروش خود در این ماه نسبت به ماه قبل ۴/۸۶ درصد افزایش داده است. گفتنی است پالایش نفت تبریز آماری از فروش صادراتی خود ارائه نکرده است. در این میان وضعیت نماد شرکت در بازار سهام طی شش ماهه نخست سال مطلوب بوده و بازدهی ۳۳/۴۸ درصدی نشان می‌دهد. این در حالی است که شبریز در شهریورماه ۵/۵۶ درصد بازدهی منفی نرخ سهام را ثبت کرده است و P/E ttm شرکت ۷/۷ واحد ارزیابی می‌شود.

اگرچه این گزارش تنها به بررسی تولید و فروش چهار شرکت پالایشی پرداخته است؛ اما بررسی دیگر نمادهای این گروه صنعتی حاکی از دورنمای روشن این گروه طی ماه‌های آتی است. تحلیلگران بازار سرمایه گروه پالایشی را یکی از پتانسیل‌های سودسازی و محلی مناسب برای سرمایه‌گذاری طی ماه‌های آینده ارزیابی می‌کنند.

رسانده است. بر این اساس میزان فروش شرکت نیز در شش ماهه نخست امسال ۱۹/۹ درصد نسبت به مدت مشابه سال ۹۹ رشد نشان می‌دهد. بررسی عملکرد شهریورماه پالایش نفت اصفهان حاکی از رشد ۲۱/۶۴ درصدی میزان تولید نسبت به مردادماه است. در همین حال میزان فروش محصولات شرکت در این ماه نسبت به ماه قبل با رشد ۱۷/۸۲ درصدی مواجه شده است. گفتنی است شرکت در این ماه یک میلیون و ۶۲۱ هزار و ۹۴۷ مترمکعب از انواع محصولات تولید کرده و یک میلیون و ۵۷۴ هزار و ۸۷ مترمکعب از آن را فروخته است. لازم به ذکر است شرکت در گزارش‌های خود اطلاعاتی از فروش صادراتی ثبت نکرده است. اما با وجود عملکرد مطلوب شرکت طی شش ماهه نخست سال جاری نماد شپنا در بازار سهام بازدهی منفی داشته است. از ابتدای سال تاکنون نرخ سهام شپنا ۴/۷۹ درصد افت داشته و در مدت یک‌ماهه شهریورماه نیز ۱۴/۶۱ درصد عقب‌نشینی کرده است. با این حال اما P/E ttm شرکت ۷/۱ واحد برآورد می‌شود.

پالایشگاه نفت تهران (شتران)

بررسی عملکرد شش ماهه پالایشگاه نفت تهران نیز همانند دو هم‌گروه دیگر خود، حاکی از رشد تولید و فروش در نیمه نخست سال جاری نسبت به مدت مشابه سال قبل است. بر این اساس شرکت توانسته در نیمه نخست امسال شش میلیون و ۵۵ هزار و ۳۹۹ مترمکعب محصول تولید کرده و شش میلیون و ۴۳ هزار و ۳۰۴ مترمکعب از آن را به فروش برساند. بر این اساس میزان تولید محصولات پالایشگاه نفت تهران در این مدت با رشد ۲۴/۹۵ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته روبه‌رو بوده است. در همین حال میزان فروش انواع فرآورده‌های هیدروکربوری و پالایشی شرکت نیز در شش ماهه نخست سال جاری نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد ۲۵/۰۵ درصدی را تجربه کرده است. پالایشگاه نفت تهران همچنین در شهریورماه عملکرد مثبتی داشته و توانسته است یک میلیون و ۲۰۸ هزار و ۹۳۹ مترمکعب انواع فرآورده‌های هیدروکربوری را تولید کند که نسبت به مردادماه رشد پنج درصدی نشان می‌دهد. در همین حال میزان فروش محصولات شرکت در این

پالایشگاه نفت تبریز (شبریز)

TLD90 DUMP TRUCK

دامپ تراک معدنی ۶۰ تن نصر ماشین

تلفن واحد فروش: ۰۲۱-۶۱۷۷۷

MIDDLE EAST
MINES & MINERAL INDUSTRIES
DEVELOPMENT HOLDING Co.

www.midhco.com